

Møteinnkalling

Kontrollutvalget Rakkestad

Møtested: Rakkestad kommune, møterom Formannskapssal
Tidspunkt: 16.05.2018 kl. 08.30

Forfall meldes til kontrollutvalgssekretariatet ved Anita Rovedal,
telefon 908 55 384 eller e-post anirov@fredrikstad.kommune.no.

Varamedlemmer møter etter nærmere avtale.

Rakkestad, 09.05.2018

Vidar Storeheier
Kontrollutvalgsleder

Sakliste

- PS 18/8   Protokoll fra kontrollutvalget 24.01.2018
- PS 18/9   Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2017
- PS 18/10   Informasjon fra revisjonen
- PS 18/11   Referatsak: Skatteoppkreverens årsrapport/årsregnskap og
Skatteetatens kontrollrapport for 2017
- PS 18/12   Eventuelt

Saksnr.: 2018/4600
Dokumentnr.: 2
Løpenr.: 68816/2018
Klassering: 510/128
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Rakkestad	Møtedato 16.05.2018	Utvalgssaksnr. 18/8
---	-------------------------------	-------------------------------

---

Protokoll fra kontrollutvalget 24.01.2018

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Protokoll fra kontrollutvalget 24.01.2018 godkjennes

Rakkestad, 27.03.2018
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

Ingen

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

Møteprotokoll fra kontrollutvalget 24.01.2018.

Vurdering

Møteprotokoll legges fram for godkjenning.

Saksnr.: 2018/4600
Dokumentnr.: 1
Løpenr.: 68685/2018
Klassering: 510/128
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Rakkestad	Møtedato 16.05.2018	Utvalgssaksnr. 18/9
---	-------------------------------	-------------------------------

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2017

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

1. Kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet 2017 for Rakkestad kommune som vist i vedlegg 1 til saken
2. Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2017 sendes kommunestyret med kopi til formannskapet.

Rakkestad, 30.04.2018

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

1. Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap 2017 for Rakkestad kommune – utkast
2. Revisors beretning 2017, datert 16.04. 2018
3. Revisjonsbrev «*Oppsummering av utført arbeid ved regnskapsavleggelsen 2017*», av 25.04.2018 fra IØKR IKS
4. Rakkestad kommunes årsregnskap 2017
5. Rådmannens årsberetning 2017

Saksopplysninger

Det følger av kommuneloven § 48 at kommunen hvert kalenderår skal utarbeide årsregnskap og årsberetning. I henhold til forskrift om årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner, skal årsregnskapet inneholde driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noter. I årsberetning fra kommunen skal det blant annet skal gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme stilling og resultat.

Jf. forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner kap. 4 skal kontrollutvalget påse at kommunes årsregnskap og kommunale foretaks årsregnskap blir revidert på en betryggende måte. Forskriftens § 7 sier videre at når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal kontrollutvalget avgis uttalelse til årsregnskapet før det vedtas i kommunestyret. Uttalelsen avgis til kommunestyret og kopi av uttalelsen skal sendes formannskapet.

Gjeldende tidsfrister for regnskapsavleggelsen, årsrapport og revisjonsberetning er:

- Kommunens årsregnskap skal være avlagt innen 15. februar året etter regnskapsåret
- Kommunens årsrapport utarbeides innen 31. mars
- Revisors beretning skal avgis innen 15. april
- Kommunestyret skal behandle årsregnskapet innen 1. juli

Vurdering

Årsregnskapet, årsrapport og revisjonsberetning er avlagt innen gjeldende tidsfrister.

Kommunens driftsregnskap 2017 er avlagt med et positivt netto driftsresultat på kr. 20 624 758.- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 27 463 293,24. Investeringsregnskapet samlet sett viser sum finansieringsbehov på kr. 40 278 857,44 og er avlagt med et udekket beløp på kr. 28 771 276,12. Det er redegjort for årsaken i note 20 og i rådmannens årsmelding på side 47 og 48.

Anbefalingen fra Teknisk beregningsutvalg (TBU) på nivået til netto driftsresultat for kommunene bør ligge i intervallet 1,75 – 2 % for kommunen/konsernet over tid. I 2017 ble Rakkestad kommunes netto driftsresultat + 3,1 %. Andre nøkkeltall og måltall er inntatt i uttalelsen til kommunestyret.

Revisjonsberetningen er avlagt 16. april 2018, uten merknader eller presiseringer.

Revisjonen vil være til stede i møtet og kan om ønskelig besvare spørsmål fra utvalget. Sekretariatet viser for øvrig til revisjonsbrevet av 25.04.2018.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å avgi uttalelse til årsregnskapet 2017 for Rakkestad kommune som vist i vedlegg 1 i saken.

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2017 sendes kommunestyret med kopi til formannskapet.

Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat IKS

Kommunestyret i Rakkestad

Deres referanse
«REF»

Vår referanse
2018/4600-7-88097/2018-ANIROV

Klassering
510/128

Dato
24.04.2018

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet 2017- Rakkestad kommune

I henhold til forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner, avgir kontrollutvalget uttalelse til årsregnskapet, før det endelig vedtas av kommunestyret. Kopi av kontrollutvalgets uttalelse sendes til formannskapet.

Kontrollutvalget har i møte 16.mai 2018 behandlet årsregnskapet 2017 for Rakkestad kommune. Grunnlagsdokumenter for kontrollutvalgets behandling har vært kommunens regnskap, rådmannens årsberetning og revisjonsberetningen samt revisjonens oppsummeringsbrev for 2017. I tillegg har ansvarlig revisor og administrasjonen supplert kontrollutvalget med informasjon under behandling i kontrollutvalget

Kontrollutvalget avgir følgende uttalelse til kommunestyret:

- Årsregnskap, årsrapport og revisjonsberetningen er avlagt rettidig og i samsvar med lov og forskrifter.
- Kommunens driftsregnskap 2017 er avlagt med et positivt netto driftsresultat på kr. 20 624 758.- og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr. 27 463 293,24. Investeringsregnskapet samlet sett viser sum finansieringsbehov på kr. 40 278 857,44 og er avlagt med et udekket beløp på kr. 28 771 276,12. Det er redegjort for årsaken i note 20 og i rådmannens årsmelding på side 47 og 48.
- Kontrollutvalget merker seg at kommunens positive netto driftsresultat i 2017 utgjør 3,1 % av driftsinntekter. Det tekniske beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaler et nivå hvor netto driftsresultat over tid bør utgjøre + 1,75 % av driftsinntektene for å opprettholde økonomisk balanse.
- Kommunens positive driftsresultat i 2017 kan i hovedsak forklares med:
  - Rammeoverføringene fra staten ble 6,9 millioner høyere enn budsjettert.
  - Rakkestad kommune mottok 3,5 millioner mer i integreringstilskudd enn forutsatt. Dette skyldes både høyere satser og mottak av flere flyktninger enn hva som var forutsatt
  - Så godt som samtlige staber, seksjoner og andre kostnadssteder avlegger regnskap innenfor budsjettrammen. Summen av dette blir 8,6 millioner.
- Kommunens netto lånegjeld (fratrullet pensjonsforpliktelser, startlån og ubrukte lånemidler) i prosent av brutto driftsinntekter er ved utgangen av året 2017 på 87.3 %. Til sammenligning var gjennomsnittet for landet utenom Oslo 83,6 % for 2017. Kommunens sentralforbund (KS) har anbefalt at nivået bør ligge < 75 %.

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Besøks- og Postadresse: Industriveien 6. 1890 Rakkestad
E-postadresse: iokus@fredrikstad.kommune.no
Mobil: 908 55 384

Org.nr.: 987 424 354
Webadresse: www.iokus.no
Bankkonto: 1050 14 16733

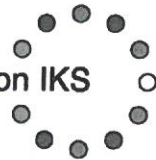
- Kommunens disposisjonsfond er ved årsskifte 44,1 millioner kroner, som er en økning på 20,6 millioner kroner fra 2016. Kommunens disposisjonsfond per 31.12 2017 utgjør 6,5 % av brutto driftsinntekter. Kommunens sentralforbund (KS) anbefaler at dette nivået bør ligge på 8 % for å ha et godt økonomisk handlingsrom.
- Kontrollutvalget har etter forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 8, påsett at det ikke foreligger åpne revisjonsmerknader ved årsskifte 2017/18.
- Revisjonen har avlagt revisjonsberetningen datert 16. april 2018, og beretningen er uten merknader eller presiseringer.

Kontrollutvalget har ingen ytterligere bemerkning til årsregnskapet 2017 for Rakkestad kommune og slutter seg til revisors beretning av 16. april 2018.

Rakkestad, 16.05 2018

Vidar Storeheier
Leder av kontrollutvalget

Kopi: Formannskapet

Til kommunestyret i Rakkestad kommune

Kopi:
Kontrollutvalget
Formannskapet
Rådmann

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2017

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Rakkestad kommunes årsregnskap som viser kr 488 388 622,15 til fordeling drift og et regnskapsmessig mindreforbruk på kr 27 463 293,24. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2017, driftsregnskap, investeringsregnskap og økonomiske oversikter for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentligste en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Rakkestad kommune per 31. desember 2017, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Administrasjonssjefen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av tilleggsinformasjon i kommunens årsrapport, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi hadde konkludert med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Administrasjonssjefens ansvar for årsregnskapet

Administrasjonssjefen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Administrasjonssjefen er også ansvarlig for slik intern kontroll han finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver vises det til:
www.nkrf.no/revisjonsberetninger

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om budsjett

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at de disposisjoner som ligger til grunn for årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett.

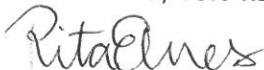
Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Rakkestad, 16.04.2018

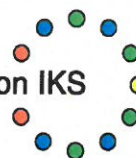

Rita Elnes
Distriktsrevisor

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS

Adresse: Industriveien. 6, 1890 Rakkestad Tlf.: 69 22 31 10
E-post: iokr@fredrikstad.kommune.no Webadresse: www.iokr.no
Bankkontonr.: 1050 13 47294 Organisasjonsnr.: 984 045 840 MVA

Kontrollutvalget i Rakkestad kommune
Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat IKS
Industriveien 6
1890 RAKKESTAD

Deres referanse**Vår referanse**

2018/3673-5-89509/2018-INMAKA

Klassering

180/128

Dato

25.04.2018

Oppsummering av utført arbeid ved regnskapsavleggelsen 2017 - Rakkestad kommune

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS har revidert Rakkestad kommunes årsregnskap for 2017. Revisjonen er utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, jf. kommuneloven § 78 nr 1, forskrift om revisjon og standarder utarbeidet av Den Norske Revisorforening. Revisjonen er planlagt, gjennomført og rapportert slik lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk krever.

Dette revisjonsbrevet vil være en konsentrert oppsummering av deler av revisjonsarbeidet som er utført for regnskapsåret 2017, med en beskrivelse av revisors beretning.

Opplysninger over viktige dokumenter ved regnskapsavslutningen i Rakkestad kommune:

Rakkestad kommunes regnskap er datert 15.02.2018. Det har ikke vært korrigeringer i kommunens årsregnskap siden det ble overlevert til revisjon. Regnskapet er avlagt av rådmann og fagleder regnskap. Rådmannens årsberetning er datert 25.03.18. Dokumentet «Uttalelse fra ledelsen» er mottatt 11.04.18, uten merknader eller tilføyelser, og revisors beretning er avgitt 16.04.18.

Konklusjon av utført revisjonsarbeid i Rakkestad kommune:

Det vises til revisors beretning der det fremgår at årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Rakkestad kommune per 31.12.17, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne dato i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Kommunens økonomiske utvikling:

Driftsregnskapet

Driftsregnskapet for Rakkestad kommune viser et beløp på kr 488 388 622,15 til fordeling drift. Dette tallet var i 2016 kr 458 926 199,74. Kommunens frie inntekter er økt med 4,09 % fra kr 490 979 670,88 til kr 511 080 976,65.

Det er et regnskapsmessig mindreforbruk i 2017 på kr 27 463 293,24. Regnskapsmessig mindreforbruk i 2016 var kr 22 893 798,60.

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS

Adresse: Industriveien, 6, 1890 Rakkestad Tlf.: 69 22 31 10

E-post: iokr@fredrikstad.kommune.noWebadresse: www.iokr.no

Bankkontonr.: 1050 13 47294

Organisasjonsnr.: 984 045 840 MVA

Investeringsregnskapet

Investeringsregnskapet i 2017 viser et finansieringsbehov på kr 40 278 857,44 og er avlagt med et udekket beløp på kr 28 771 276,12. Det udekket beløpet skyldes en misforståelse mellom kommunen og långiver ved opptak av lån, og er redegjort for i note 20 og i rådmannens årsmelding. I 2016 var finansieringsbehovet kr 75 741 540,12 og investeringsregnskapet var avsluttet i balanse.

Lån

Rakkestad kommune har pr. 31.12.17 en langsiktig gjeld på kr 643 278 353 (eksklusive pensjonsforpliktelse). Pr. 31.12.16 var den langsiktige gjelden på kr 648 924 065 (eksklusive pensjonsforpliktelse).

Kommentarer til Rakkestad kommunes årsregnskap 2017:

Revisjonen har utført revisjonsarbeid i henhold til overordnet revisjonsstrategi for Rakkestad kommune. Revisor er pålagt å konkludere opp mot påstandene i ISA¹ 315/500. Det er ikke avdekket vesentlige feil eller mangler i den løpende revisjonen som har betydning for vår konklusjon.

Revisjonen har løpende dialog med rådmann, økonomisjef, regnskapssjef og medarbeidere knyttet til regnskap og lønn. Revisjonen har hatt kommunikasjon med flere virksomheter i kommunens organisasjon i forbindelse med ulike attestasjonsoppdrag, intern kontroll og intervjuer i forvaltningsrevisjonsprosjekter.

Revisjonen opplever å ha en god dialog med kommunens administrasjon.

Gjennom løpende revisjon og årsoppgjørrevisjonen har vi sett på en del temaer vi ønsker å kommentere nærmere:

Kartlegging av rutiner

På lønnsområdet er det innhentet og kontrollert rutiner ved reiseregninger og avstemming av lønn. På finansområdet ble det høsten 2017 sendt ut skjema for kartlegging av rutiner vedrørende startlån. Revisjonen har ikke mottatt svar på denne per dags dato, og følges opp i 2018.

Avsetning til og bruk av frie driftsfond

Revisjonen har gjennom sine handlinger vektlagt kontroll av budsjettert bruk av og avsetning til frie fond mot tilsvarende regnskapsposter. Budsjettet er styrende for disse postene og bruk og avsetning i driftsregnskapet er en årsbestemt bevilgning. Kontrollen er hjemlet i kommunelovens § 47, om budsjettets bindende virkning, jfr. Forskrift om årsbudsjett § 6 (2).

Driftsregnskapet viser bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk på kr 22 893 798,60, bruk av disposisjonsfond på kr 2 192 000 og avsatt til disposisjonsfond kr 22 893 798,60. Tallene er i overensstemmelse med budsjettet.

Investeringer i 2017

Det er i år foretatt kontroll av skille mellom drift og investeringer i hht. KRS 4. Dette har blitt løpende vurdert gjennom året. Det er innhentet dokumentasjon/avtaler vedrørende enkelte av prosjektene. Alle kontrollerte prosjekter er i henhold til kontrakter, budsjett og lov om offentlige anskaffelser. Vi har videre sett på periodisering av både inntekter og utgifter i investeringsregnskapet, samt finansieringen.

---

¹ International Standards on Auditing

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS

Adresse: Industriveien, 6, 1890 Rakkestad Tlf.: 69 22 31 10

E-post: iokr@fredrikstad.kommune.no

Webadresse: www.iokr.no

Bankkontonr.: 1050 13 47294

Organisasjonsnr.: 984 045 840 MVA

De største investeringsprosjektene i 2017 har vært Os skole, omsorgsboliger BOAK, offentlig parkeringsplass Rakkestad sentrum, utstyr til brann- og redningsvesenet, utstyr til teknikk, miljø og landbruk, investeringer i kommunale veier og bruer og vann- og avløpsinvesteringer.

Av de totale investeringsutgifter i 2017 på kr 48 440 581,47 er kr 47 881 261 aktivert i balansen. Øvrige utgifter som ikke kan aktiveres er utgifter knyttet til salg av eiendommer og investeringstilskudd til Rakkestad sokn.

Avdrag på gjeld

Revisjonen har kontrollert kommunens utregning for vekting av avdrag hjemlet i kommunelovens § 50 (7)a. Gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde, med unntak av lån for videre utlån og pensjonsforpliktelser, kan ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler. Kommunen benytter den såkalte "regnearkmodellen" til å beregne veid levetid for sine anleggsmidler, og med bakgrunn i dette er det beregnet minste lovlige avdrag på kr 19 318 378. Beregningen er gjennomgått i forbindelse med årsoppgjøret og det er ikke funnet avvik. Avdrag på lån knyttet til investeringer er i 2017 utgiftsført med kr 19 318 378, hvorav kr 18 606 612 er betalt. Resterende påløpte ikke betalte avdrag på kr 711 766 er avsatt i balansen. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har presisert at beregnet minimumsavdrag skal være innbetalt innen 31.12 i regnskapsåret avdraget gjelder for. For regnskapsåret 2017 betyr dette at beregnet minimumsavdrag skal være innbetalt pr 31.12.2017. For 2018 bør kommunen påse at beregning av og betaling av avdrag skjer før 31.12.

Foreningen for god kommunal regnskapsskikk anbefaler at man bruker "forenklet modell" ved beregning av minsteavdraget. Denne modellen tilsier et minsteavdrag på kr 22 763 418 for Rakkestad kommune. Forskjellen mellom beregning etter regnearkmodellen og forenklet modell er omtalt i note nr. 13 i kommunens årsregnskap for 2017.

Selvkost kommunale betalingstjenester

Rakkestad kommune har vedtatt selvkost på områdene vann, avløp og feiing. For tjenestene renovasjon og slam er det et krav til selvkost hjemlet i lov.

Alle betalingstjenestene er redegjort i note 16 til regnskapet. Overdekning på selvkostfondene fremgår av balansekontoene, til sammen kr 10 368 875,16 (renovasjon, vann, avløp, slamtømming og feiing). Etter anbefaling fra revisjonen, vil underdekning på selvkostfondene fremgå av memoriakonto der det er aktuelt. Rakkestad kommune har pr. 31.12.2017 ingen underdekning.

Rakkestad kommune bruker et regnearkverktøy til hjelp i arbeidet med selvkostberegningen. Revisjonen har foretatt en gjennomgang av verktøyet som er basert på de kalkyler kommunen har lagt inn med beregnede indirekte kostnader og regnskapets direkte kostnader.

Et selvkostfond skal i utgangspunktet ikke inneholde oppsamlede midler for mer enn fem år tilbake. Selvkostområdene vann, avløp, slam og feiing gikk med underskudd i 2017 og det ble brukt av fond for å dekke dette. Fondene for disse områdene kommer fra overskudd som er opparbeidet i løpet av de siste fem årene. Renovasjon gikk med overskudd og dette er avsatt til fond. Fond for renovasjon inneholder overskudd opparbeidet over mer enn fem år.

Merverdiavgiftskompensasjon

Revisjonen har for 2017 kontrollert og attestert på 6 terminer for kompensasjon for merverdiavgift, til sammen kr 17 500 609. Av dette utgjør kr 5 659 638,56 merverdiavgiftskompensasjon fra investeringsregnskapet. De feil og mangler som løpende har blitt avdekket har blitt korrigert etter hvert som revisjonen har påpekt disse.

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS

Adresse: Industriveien. 6, 1890 Rakkestad Tlf.: 69 22 31 10

E-post: iokr@fredrikstad.kommune.no

Webadresse: www.iokr.no

Bankkontonr.: 1050 13 47294

Organisasjonsnr.: 984 045 840 MVA

Andre revisjonsrapporter

Revisjonen har avgitt revisjonsrapporter iht. ISRS 4400 «Avtalte kontrollhandlinger» gjennom året knyttet til bruk av midler fra eksterne givere, blant annet tilskudd til:

- Ressurskrevende brukere
- Antall personer med psykisk utviklingshemming
- Kommunalt rusarbeid
- Den kulturelle skolesekken
- Livets siste dager
- Voksne med langvarige og sammensatte behov for tjenester og barn og unge med sammensatte hjelpebehov.

Noter

Vedlagt til årets regnskap er det utarbeidet 9 noter som er hjemlet i lov og forskrift. I tillegg har kommunen utarbeidet noter iht KRS – foreløpig standard nr. 6 om "Noter og årsberetning" som er aktuelle for Rakkestad kommune. Totalt inneholder årsregnskapet 20 noter for 2017.

Notene er i overensstemmelse med kravene i lov, forskrift og anbefaling til god kommunal regnskapsskikk. Revisjonen har derfor ingen ytterligere kommentar til Rakkestad kommunes noter til årsregnskapet for 2017.

Årsberetning

Krav til utarbeidelse av årsberetning er hjemlet i kommuneloven § 48. Ellers finner vi krav i "Forskrift om årsregnskap og årsberetning" og i GKRS sin foreløpige standard nr 6 om "Noter og årsberetning".

Rådmannens årsberetning ble avlagt 25.03.17. Revisjonen har gjennomgått denne og funnet at den er konsistent med årsregnskapet. Revisjonen har videre holdt beretningen opp mot kravene i henhold til lov og forskrift og ser at denne tilfredsstiller lovens krav.

Finansforvaltning

I henhold til Rakkestad kommunes vedtatte reglement for finansforvaltning har rådmannen rapportert om finansforvaltningen pr. 30.04. og 31.08 i kommunestyresaker 23/17 og 50/17.

I Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning skal kommunestyret selv gi regler for kommunes finans- og gjeldsforvaltning og reglementet skal vedtas minst en gang i hver kommunestyreperiode. Gjeldene finansreglement for Rakkestad kommune er vedtatt i 2011.

Budsjettoppfølging

I forbindelse med gjennomgangen av budsjett 2017, har revisjonen sett på de forskriftsmessige og formelle krav til budsjettet. Vi har kontrollert at kommunens administrasjon har lagt fram de obligatoriske budsjettrapporteringene for kommunestyret i regnskapsåret 2017. Tertialrapporter pr. 30.04. og 31.08. er behandlet i kommunestyret og tatt til orientering i henholdsvis sak 23/17, 24/17, 50/17 og 51/17. I forbindelse med rapportene følger budsjettjusteringer.

Forvaltningsrevisjon

Forvaltningsrevisjon skal i henhold til kommuneloven kapittel 12 § 78 og forskrift om revisjon av 1. juli 2004, kapittel 3 § 6, utføre forvaltningsrevisjon. Etter forskriftens § 7 innebærer forvaltningsrevisjon å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

I 2017 ble det gjennomført oppfølging av forvaltningsrevisjonsprosjekt «Oppfølging av politiske vedtak generelt og spesielt innen teknisk».

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS

Adresse: Industriveien 6, 1890 Rakkestad Tlf.: 69 22 31 10

E-post: iokr@fredrikstad.kommune.no

Webadresse: www.iokr.no

Bankkontonr.: 1050 13 47294

Organisasjonsnr.: 984 045 840 MVA

Selskapskontroll

Revisjonen har gjennomført selskapskontroll av «Rause AS» i 2017. Rapporten er behandlet i kontrollutvalget og legges fram for kommunestyret i møte 26.04.18

Med hilsen

Rita Elnes

Distriktsrevisor

Inger Marie Karlsen-Moum

Revisor

Kopi til:

Rådmannen i Rakkestad

Dokid: 18000009109 (18/412-3)
REGNSKAP 2017 -
KORRIGERT

Regnskap 2017

Rakkestad kommune

RAKKESTAD

mangfold og samhold

INNHALDSFORTEGNELSE

Regnskapsskjema 1A – driftsregnskapet	2
Regnskapsskjema 1B – driftsregnskapet	3
Regnskapsskjema 2A – investeringsregnskapet	4
Regnskapsskjema 2B – investeringsregnskapet	5
Balanseregnskapet	6
Økonomisk oversikt – drift	7
Økonomisk oversikt – investering	8
Noter:	
Regnskapsprinsipper, vurderingsregler og organisering	9
Organisering av kommunens virksomhet	10
1. Endring i arbeidskapitalen	17
2. Pensjon	18
3. Garantiansvar	19
4. Fordringer og gjeld til kommunale og interkommunale foretak	19
5. Aksjer og andeler	20
6. Avsetning og bruk av fond	21
7. Kapitalkonto	22
8. Salg av finansielle anleggsmidler	22
9. Anleggsmidler	23
10. Investeringsprosjekter	25
11. Finansielle omløpsmidler	27
12. Finansielle anleggsmidler – obligasjoner	27
13. Langsiktig gjeld og avdrag	28
14. Endringer i regnskapsprinsipp	30
15. Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	30
16. Selvkosttjenester	31
17. Antall årsverk og ytelser til ledende personer og revisor	32
18. Forhold ved regnskapsårets slutt	34
19. Tilskudd fra Husbanken ved kjøp av bolig	35
20. Opptak av investeringslån 2017	36
Detaljert balanseregnskap	37

1 Rakestad kommune - 2017

14.02.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Regnskapsskjema 1A - drift				
Skatt på inntekt og formue	194.656.212,32	186.037.000,00	185.612.000,00	193.283.910,81
Ordinært rammetilskudd	267.204.864,56	268.953.000,00	268.953.000,00	255.528.161,00
Skatt på eiendom	27.906.779,77	27.901.000,00	27.351.000,00	27.577.816,07
Andre direkte eller indirekte skatter	7.194,00	0,00	0,00	7.194,00
Andre generelle statstilskudd	21.305.929,00	17.726.600,00	13.676.600,00	14.582.589,00
Sum frie disponible inntekter	511.080.979,65	500.617.600,00	495.592.600,00	490.979.670,88
Renteinntekter og utbytte	5.866.227,09	5.552.000,00	5.002.000,00	4.713.254,10
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	16.078.741,07	16.871.000,00	17.121.000,00	16.746.441,97
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	19.318.378,00	19.332.000,00	19.840.000,00	18.587.629,00
Netto finansinnt./utg.	-29.530.891,98	-30.651.000,00	-31.959.000,00	-30.620.816,87
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Til ubundne avsetninger	22.893.798,60	22.893.798,60	0,00	14.222.774,87
Til bundne avsetninger	3.157.467,86	30.236,00	30.236,00	6.020.258,67
Bruk av tidligere regnsk.m. mindreforbruk	22.893.798,60	22.893.798,60	0,00	14.222.774,87
Bruk av ubundne avsetninger	2.192.000,00	2.192.000,00	0,00	1.946.000,00
Bruk av bundne avsetninger	7.804.002,34	1.256.155,00	1.256.155,00	2.641.604,40
Netto avsetninger	6.838.534,48	3.417.919,00	1.225.919,00	-1.432.654,27
Overført til investeringsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Til fordeling drift	488.388.622,15	473.384.519,00	464.859.519,00	458.926.199,74
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	460.925.328,91	473.384.508,00	464.859.508,00	436.032.401,14
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	27.463.293,24	11,00	11,00	22.893.798,60

Regnskapsskjema 1B - Driftsbudsjettet

	Regnskap 2017	Regulert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Til fordeling fra Skjema 1A	-460 925	-473 385	-464 859	-436 032

Budsjettskjema 1B - drift	Regnskap 2017	Regulert budsjett 2017	Opprinnelig budsjett 2017	Regnskap 2016
Fellesutgifter- og inntekter	-32 453	-28 644	-27 749	-34 329
Rådmannens team	27 866	29 339	29 391	28 093
Stabsavdelinger	32 603	33 408	31 385	32 723
Nav	21 880	23 703	24 536	20 196
Skole	90 826	91 142	90 268	87 843
Barnehage	49 015	50 436	50 315	46 889
Kultur	8 655	9 120	8 991	9 174
Familiesenter	47 664	47 644	48 796	46 483
Skautun	51 779	52 012	50 276	49 638
Hjemmebaserte tjenester	49 320	51 104	51 068	50 472
BOAK	56 826	57 567	51 311	47 684
TML	48 321	47 618	47 691	42 456
Næringstiltak	2 523	2 661	2 304	2 603
Kirker og trossamfunn	6 103	6 276	6 276	6 109
<i>Sum fordelt til drift</i>	<i>460 928</i>	<i>473 386</i>	<i>464 859</i>	<i>436 033</i>

Differanser i tabellen på hhv 1 000 og 3 000 skyldes avrunding til hele tusen.

1 Rakkestad kommune - 2017

14.02.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Regnskapsskjema 2A - investering				
Investeringer i anleggsmidler	48.440.581,47	44.288.000,00	63.750.000,00	56.583.502,66
Utlån og forskutteringer	12.347.644,00	19.000.000,00	7.500.000,00	10.036.748,00
Kjøp av aksjer og andeler	1.631.753,00	1.632.000,00	1.600.000,00	1.506.691,00
Avdrag på lån	4.827.334,00	3.250.000,00	3.250.000,00	4.440.542,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsetninger	1.802.821,09	0,00	0,00	3.174.056,46
Årets finansieringsbehov	69.050.133,56	68.170.000,00	76.100.000,00	75.741.540,12
Finansiert slik:				
Bruk av lånemidler	14.551.821,70	57.500.000,00	46.000.000,00	48.361.174,62
Inntekter fra salg av anleggsmidler	1.204.793,00	1.000.000,00	7.000.000,00	9.207.078,00
Tilskudd til investeringer	108.855,39	1.614.000,00	11.600.000,00	1.561.000,00
Kompensasjon for merverdiavgift	5.659.638,56	4.506.000,00	8.250.000,00	7.200.969,25
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	15.279.691,97	3.250.000,00	3.250.000,00	6.666.180,25
Andre inntekter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum ekstern finansiering	36.804.800,62	67.870.000,00	76.100.000,00	72.996.402,12
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av avsetninger	3.474.056,82	300.000,00	0,00	2.745.138,00
Sum finansiering	40.278.857,44	68.170.000,00	76.100.000,00	75.741.540,12
Udekket/udisponert	-28.771.276,12	0,00	0,00	0,00

Rakkestad kommune - 2017

Regnskapskjema 2B - investering

Prosj.nr.	Regnskap	Rev. budsjett	Oppr. budsjett	Regnskap i fjor
90002 Økonomi, lønns- og personalsystem - Nye moduler	0	0	0	229 621
90003 IKT felles	2 201 106	2 085 000	1 600 000	2 218 838
90004 IKT skole	613 990	600 000	600 000	331 733
90005 IKT skole - innkjøp av PC'er til 8. trinn	759 731	675 000	400 000	703 281
90006 Kirkeng skole	29 005	30 000	0	18 201 429
90013 Kommunale bygninger - påkostninger	611 213	750 000	1 600 000	2 734 710
90015 Kommunale veier og bruer - inkl. veinavn	2 242 104	1 600 000	1 500 000	164 419
90017 Vann- og avløpsinvesteringer	2 440 233	3 232 000	7 000 000	7 347 516
90019 Os skole	5 581 889	4 000 000	7 500 000	1 401 548
90021 Prestegårdsskogen boligområde	11 898 653	0	0	0
90032 Kjøp av utleieboliger	0	0	2 500 000	0
90034 Kirkeng barnehage - utvidelse	0	0	0	1 130 192
90041 Investeringsstilskudd - Rakkestad Kirkelige Fellesråd (2012)	500 000	500 000	0	0
90061 Offentlig parkeringshus, Rakkestad sentrum	3 859 547	3 200 000	0	76 465
90063 Boliger for vanskeligstilte mennesker	34 171	0	0	4 084 530
90080 Rakkestad stadion, Kunstgressbane	0	0	0	608 750
90083 Rudskogen næringsområdet, vann- og avløp	0	0	0	42 883
90091 Bo- og aktivitetstjenester, utstyr og/eller tiltak	151 217	350 000	1 000 000	0
90092 Oppvekstseksjonene - Utstyr	1 678 916	1 000 000	300 000	1 003 114
90093 Hjembaserte tjenester - Utstyr	1 709 292	1 800 000	2 000 000	80 000
90094 Omsorgsboliger Boak	4 151 473	4 000 000	10 000 000	0
90095 Brann- og redningsvesenet - Utstyr	2 018 424	1 900 000	1 000 000	648 342
90096 Fladstad park og friluftsområde	2 000 000	0	0	4 072 219
90097 TML - Utstyr	2 306 523	2 200 000	1 250 000	754 000
90098 Skautun - Utstyr	912 219	1 450 000	2 000 000	457 214
90099 Kommunalt beredskapsutstyr	0	0	500 000	0
90100 Rakkestad kulturskole - forprosjekt	442 210	300 000	0	389 303
90101 Furubakken 11	0	0	0	855 070
90103 Rakkestad stadion, 7'er bane	317 274	300 000	0	4 861 792
90104 Rådhusveien 1 - adgangskontroll, nyinstallasjon IT, ombyg	0	0	0	724 676
90105 Rakkestad u.skole - Talevarslingsanlegg, nytt inventar	0	0	0	850 638
90106 Scene på Bydetunet	15 147	16 000	0	1 661 622
90107 Skautun - Kjøkken avd C	0	0	0	430 176
90108 Omsorgsboliger, Hjembaserte tjenester	0	0	21 000 000	0
90110 Avsluttende og oppfølgende bevilgninger, tiltak 2015 og 2	0	2 000 000	2 000 000	0
90111 Fladstadparken	109 237	615 000	0	0
90112 Linnekleppen tursti	284 507	520 000	0	0
90113 Helsehusveien 5 - Tilpasning til ny brukergruppe	306 182	260 000	0	0
90115 Dørja friluftsområde	53 000	0	0	0
90116 Jobbsjansen - ny bil	139 000	140 000	0	0
90117 Oppgradering Skautun	0	500 000	0	0
90119 Rakkestad Familiesenter Utstyr (bil)	285 000	300 000	0	0
90120 Teknikk, miljø og landbruk - traktorgraver	730 000	900 000	0	0
99997 Finansiering av investeringsregnskapet	0	9 015 000	0	0
99998 Salg av eiendommer	59 320	50 000	0	519 423
Sum investeringer i anleggsmidler	48 440 583	44 288 000	63 750 000	56 583 504

Oversikt - balanse

1 Rakkestad kommune - 2017

	14.02.2018	14.02.2018
	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER		
Anleggsmidler	1.546.652.177,13	1.472.659.602,71
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	777.743.280,28	761.153.743,28
Utstyr, maskiner og transportmidler	48.964.827,00	45.386.436,00
Utlån	51.157.088,85	42.419.701,43
Konserninterne langsiktige fordringer	0,00	0,00
Aksjer og andeler	27.791.237,00	26.159.484,00
Pensjonsmidler	640.995.744,00	597.540.238,00
Omløpsmidler	159.835.301,38	164.562.225,96
Herav:		
Kortsiktige fordringer	34.530.440,98	44.041.478,92
Konserninterne kortsiktige fordringer	0,00	0,00
Premieavvik	31.826.195,99	33.355.713,98
Aksjer og andeler	0,00	0,00
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	0,00	0,00
Derivater	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	93.478.664,41	87.165.033,06
SUM EIENDELER	1.706.487.478,51	1.637.221.828,67
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	189.483.129,03	146.163.793,27
Herav:		
Disposisjonsfond	44.158.671,34	23.456.872,74
Bundne driftsfond	23.407.900,79	28.054.435,27
Ubundne investeringsfond	1.623.973,30	1.923.973,30
Bundne investeringsfond	1.845.768,38	3.217.004,11
Regnskapsmessig mindreforbruk	27.463.293,24	22.893.798,60
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	-28.771.276,12	0,00
Kapitalkonto	128.686.419,24	75.549.330,39
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	-8.931.621,14	-8.931.621,14
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK (inves)	0,00	0,00
Langsiktig gjeld	1.425.839.223,18	1.401.035.559,31
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	782.560.870,18	752.111.494,31
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	643.278.353,00	648.924.065,00
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld	91.165.126,30	90.022.476,09
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	84.453.263,26	82.241.136,25
Derivater	0,00	0,00
Konsernintern kortsiktig gjeld	0,00	0,00
Premieavvik	6.711.863,04	7.781.339,84
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	1.706.487.478,51	1.637.221.828,67
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	7.873.465,70	3.925.287,40
Herav:		
Ubrukte lånemidler	7.873.465,70	3.925.287,40
Ubrukte konserninterne lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	0,00	0,00
Motkonto til memoriakonti	-7.873.465,70	-3.925.287,40

Alf Thode Skog
Alf Thode Skog

Rakkestad 31.12.2017

Ann Kristin Kartnes
Ann Kristin Haugom Kartnes

Rådmann

15. februar 2018

Fagleder regnskap

Økonomisk oversikt - drift

1 Rakkestad kommune - 2017

14.02.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Driftsinntekter				
Brukerbetalinger	25.706.114,25	25.534.267,00	26.334.267,00	25.258.112,84
Andre salgs- og leieinntekter	57.513.937,53	54.299.085,00	54.299.085,00	57.702.514,02
Overføringer med krav til motytelse	78.247.616,31	36.639.941,00	41.547.941,00	84.798.671,85
Rammetilskudd	267.204.864,56	268.953.000,00	268.953.000,00	255.528.161,00
Andre statlige overføringer	21.305.929,00	17.726.600,00	13.676.600,00	14.582.589,00
Andre overføringer	1.155.996,10	15.000,00	15.000,00	811.059,51
Skatt på inntekt og formue	194.656.212,32	186.037.000,00	185.612.000,00	193.283.910,81
Eiendomsskatt	27.906.779,77	27.901.000,00	27.351.000,00	27.577.816,07
Andre direkte og indirekte skatter	7.194,00	0,00	0,00	7.194,00
Sum driftsinntekter	673.704.643,84	617.105.893,00	617.788.893,00	659.550.029,10
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	343.994.205,93	329.900.264,00	329.740.101,00	336.234.352,30
Sosiale utgifter	90.237.835,26	91.372.448,00	91.934.611,00	87.903.253,68
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	90.905.176,17	73.635.195,00	71.785.195,00	80.584.960,44
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	72.084.897,62	70.867.900,00	69.955.900,00	72.773.959,63
Overføringer	30.992.333,43	28.499.059,00	28.042.059,00	31.685.054,01
Avskrivninger	27.213.014,00	27.254.066,00	27.346.255,00	27.029.973,00
Fordelte utgifter	-4.680.355,23	-4.497.854,00	-4.497.854,00	-4.540.997,28
Sum driftsutgifter	650.747.107,18	617.031.078,00	614.306.267,00	631.670.555,78
Brutto driftsresultat	22.957.536,66	74.815,00	3.482.626,00	27.879.473,32
Finansinntekter				
Renteinntekter og utbytte	5.866.227,09	5.552.000,00	5.002.000,00	4.713.254,10
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	93.730,08	120.000,00	120.000,00	120.506,00
Sum eksterne finansinntekter	5.959.957,17	5.672.000,00	5.122.000,00	4.833.760,10
Finansutgifter				
Renteutgifter og låneomkostninger	16.078.741,07	16.871.000,00	17.121.000,00	16.746.441,97
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0,00	0,00	0,00	0,00
Avdrag på lån	19.318.378,00	19.332.000,00	19.840.000,00	18.587.629,00
Utlån	108.630,00	215.789,00	215.789,00	82.682,58
Sum eksterne finansutgifter	35.505.749,07	36.418.789,00	37.176.789,00	35.416.753,55
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-29.545.791,90	-30.746.789,00	-32.054.789,00	-30.582.993,45
Motpost avskrivninger	27.213.014,00	27.254.066,00	27.346.255,00	27.029.973,00
Netto driftsresultat	20.624.758,76	-3.417.908,00	-1.225.908,00	24.326.452,87
Interne finanstransaksjoner				
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	22.893.798,60	22.893.798,60	0,00	14.222.774,87
Bruk av disposisjonsfond	2.192.000,00	2.192.000,00	0,00	1.946.000,00
Bruk av bundne fond	7.804.002,34	1.256.155,00	1.256.155,00	2.641.604,40
Sum bruk av avsetninger	32.889.800,94	26.341.953,60	1.256.155,00	18.810.379,27
Overført til investeringsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	22.893.798,60	22.893.798,60	0,00	14.222.774,87
Avsatt til bundne fond	3.157.467,86	30.236,00	30.236,00	6.020.258,67
Sum avsetninger	26.051.266,46	22.924.034,60	30.236,00	20.243.033,54
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	27.463.293,24	11,00	11,00	22.893.798,60

Økonomisk oversikt - investering

1 Rakkestad kommune - 2017

14.02.2018

	Regnskap	Reg. budsjett	Oppr.budsjett	Regnskap i fjor
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	1.204.793,00	1.000.000,00	7.000.000,00	9.170.000,00
Andre salgsinntekter	0,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer med krav til motytelse	11.747.802,33	0,00	0,00	1.744.719,39
Kompensasjon for merverdiavgift	5.659.638,56	4.506.000,00	8.250.000,00	7.200.969,25
Statlige overføringer	0,00	0,00	11.600.000,00	376.000,00
Andre overføringer	108.855,39	1.614.000,00	0,00	1.185.000,00
Renteinntekter og utbytte	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum inntekter	18.721.089,28	7.120.000,00	26.850.000,00	19.676.688,64
Utgifter				
Lønnsutgifter	92.988,02	0,00	0,00	278.090,25
Sosiale utgifter	3.893,63	0,00	0,00	91.985,92
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	41.183.580,88	34.282.000,00	55.500.000,00	47.812.187,11
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer	6.159.638,56	10.006.000,00	8.250.000,00	7.200.969,25
Renteutgifter og omkostninger	1.000.480,38	0,00	0,00	1.200.270,13
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	48.440.581,47	44.288.000,00	63.750.000,00	56.583.502,66
Finansransaksjoner				
Avdrag på lån	4.827.334,00	3.250.000,00	3.250.000,00	4.440.542,00
Utlån	12.347.644,00	19.000.000,00	7.500.000,00	10.036.748,00
Kjøp av aksjer og andeler	1.631.753,00	1.632.000,00	1.600.000,00	1.506.691,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til ubundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til bundne investeringsfond	1.802.821,09	0,00	0,00	3.174.056,46
Sum finansieringstransaksjoner	20.609.552,09	23.882.000,00	12.350.000,00	19.158.037,46
Finansieringsbehov	50.329.044,28	61.050.000,00	49.250.000,00	56.064.851,48
Dekket slik:				
Bruk av lån	14.551.821,70	57.500.000,00	46.000.000,00	48.361.174,62
Salg av aksjer og andeler	0,00	0,00	0,00	37.078,00
Mottatte avdrag på utlån	3.531.889,64	3.250.000,00	3.250.000,00	4.921.460,86
Overført fra driftsregnskapet	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av bundne driftsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	300.000,00	300.000,00	0,00	0,00
Bruk av bundne investeringsfond	3.174.056,82	0,00	0,00	2.745.138,00
Sum finansiering	21.557.768,16	61.050.000,00	49.250.000,00	56.064.851,48
Udekket/udisponert	-28.771.276,12	0,00	0,00	0,00

Regnskapsprinsipper, vurderingsregler og organisering (jf. KRS nr. 6)

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise alle økonomiske midler som er tilgjengelige i året, og anvendelsen av disse. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investeringsregnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Ved lånefinansiering av investeringer er renteutgifter lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr 4 Avgrensningen mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skille mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen, utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens § 50 med unntak av likviditetstrekkrettighet/ likviditetslån jfr. KL § 50 nr 5. All annen gjeld er kortsiktig gjeld. Neste års avdrag på utlån inngår i anleggsmidler og neste års avdrag på lån inngår i langsiktig gjeld.

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter året etter at anleggsmidlet er anskaffet / tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 8 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og -inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling beregner kommunen selvkost etter retningslinjer gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i dokument H-3/14, februar 2014.

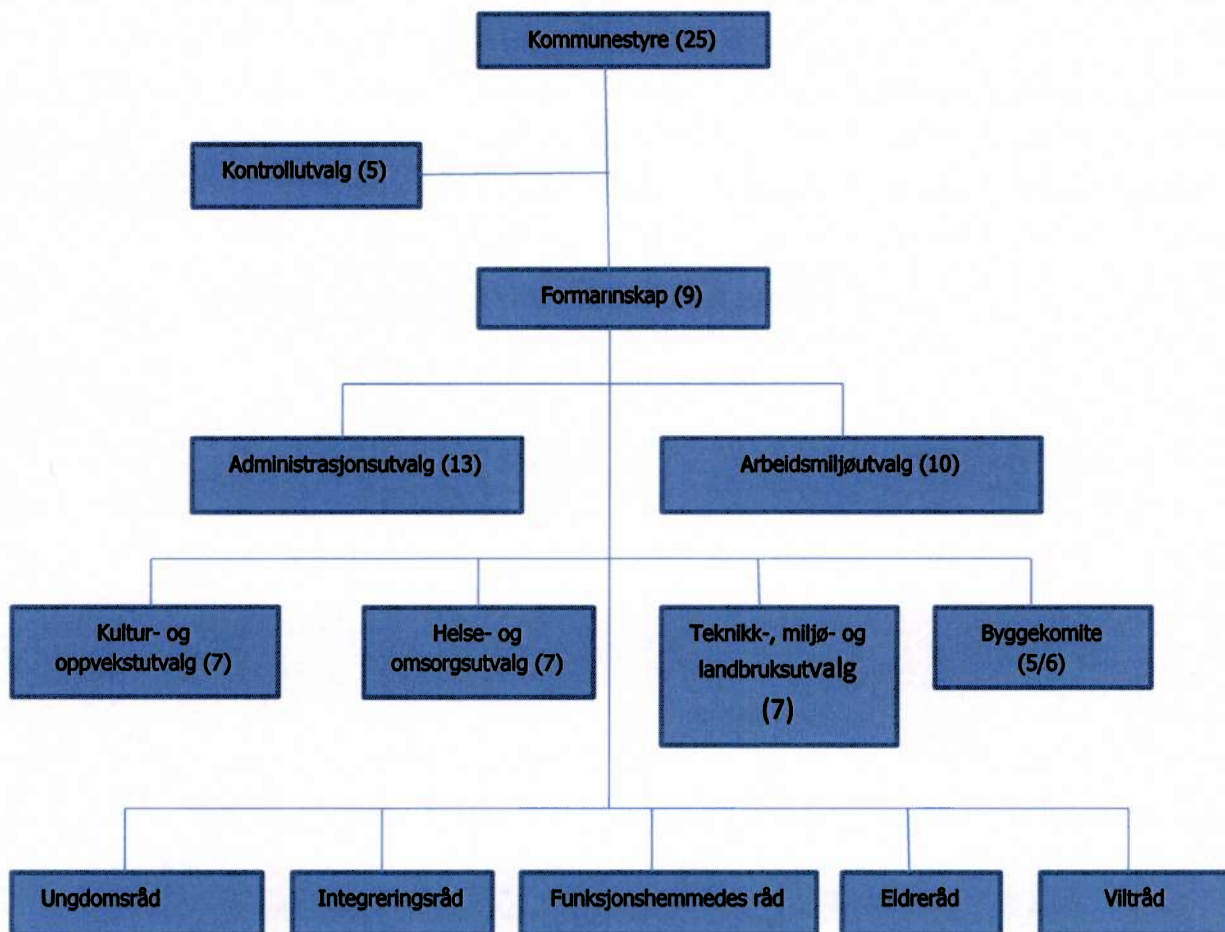
For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetaling etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Organisering av kommunens virksomhet

Kommunens organisasjonskart med tilhørende forklaringer

Politisk nivå

(Representanttall i parentes).

Kommunestyret

Rakkestad kommunestyre har 25 representanter.

Kommunestyret har den politiske lederrollen og fastsetter den politiske dagsordenen.

Kommunestyret har en strategisk og samfunnsutviklende funksjon, og alle tverr- og oversektorielle spørsmål og saker blir bestemt på dette nivå (formannskap og kommunestyre). Som et hovedprinsipp, avgjøres saker som bare berører et område og ikke har konsekvenser utover budsjett på utvalgsnivå.

Ansvarsområde og myndighet for kommunestyret er fastsatt i Reglement for kommunestyret (kapittel 1 i arbeidsdelings- og delegasjonsreglementet) med retningslinjer for møter og saksbehandling.

Formannskapet

Formannskapet har 9 representanter.

Formannskapet behandler budsjetter, økonomiplaner og årsmeldinger, og uttaler seg på kommunens vegne lokalt og overfor regionale og sentrale myndigheter og er ansvarlig for næringsutvikling og eiendoms- og formuesforvaltningen.

Formannskapet innstiller overfor kommunestyret i de fleste sakene som det får til behandling.

Formannskapet har følgende tilleggsfunksjoner:

- Planutvalg hjemlet i plan- og bygningslovens bestemmelser.
- Klagenemnd på vedtak av underordnede organer.
- Valgstyre.

Ansvarsområde og myndighet for formannskapet er fastsatt i Reglement for formannskapet (kapittel 2 i arbeidsdelings- og delegasjonsreglementet) med retningslinjer for møter og saksbehandling.

Kontrollutvalget

Kontrollutvalget har 5 representanter.

Kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. Kommunalt ansatte og medlemmer av folkevalgte organer med beslutningsmyndighet er utelukket fra valg til kollegiet.

Administrasjonsutvalget

Administrasjonsutvalget har 13 representanter – 9 representanter fra arbeidsgiversiden og 4 representanter fra arbeidstakersiden.

Administrasjonsutvalget har ansvar som partssammensatt utvalg etter kommunelovens § 25.

Politisk forhandlingsutvalg er underutvalg av administrasjonsutvalget og består av 3 representanter.

Ansvarsområde og myndighet for administrasjonsutvalget er fastsatt i Reglement for administrasjonsutvalget (kapittel 7 i arbeidsdelings- og delegasjonsreglementet) med retningslinjer for møter og saksbehandling.

Arbeidsmiljøutvalget

Arbeidsmiljøutvalget har 10 representanter – 5 medlemmer fra arbeidsgiversiden og 5 medlemmer fra arbeidstakersiden.

Arbeidsmiljøutvalget har ansvar og myndighet etter arbeidsmiljølovens kapittel 7.

Ansvarsområde for arbeidsmiljøutvalget er fastsatt i Reglement for arbeidsmiljøutvalget (kapittel 8 i arbeidsdelings- og delegasjonsreglementet) med retningslinjer for møter og saksbehandling.

Kultur- og oppvekstutvalget

Kultur- og oppvekstutvalget har 7 representanter.

Kultur- og oppvekstutvalget dekker følgende av kommunens tjenesteområder:

- Skole
- Barnehage
- Kultur
- Kulturskole
- Aktivitetshus

- Idrett
- Fritid
- Friluftsliv
- Frivillighet

Kultur- og oppvekstutvalget avgjør saker på sine områder – så langt de ikke har tverr- eller over-sektorielle effekter og konsekvenser utover budsjett og økonomiplan.

Når formannskap og kommunestyre har beslutningsmyndighet, gir utvalget innstilling i de saker de får til behandling.

Kultur- og oppvekstutvalget uttaler seg til budsjett-, økonomiplan- og årsmeldingsframleggene i forkant av ordinær behandling av sakene i formannskap og kommunestyre.

Ansvarsområde og myndighet for kultur- og oppvekstutvalget er fastsatt i Reglement for kultur- og oppvekstutvalget (kapittel 3 i arbeidsdelings- og delegasjonsreglementet) med retningslinjer for møter og saksbehandling.

Helse- og omsorgsutvalget

Helse- og omsorgsutvalget har 7 representanter.

Helse- og omsorgsutvalget dekker følgende av kommunens tjenesteområder:

- Hjembaserte tjenester
- Institusjonstjenester
- Andre helsetjenester
- Sosiale tjenester
- Barnevern
- Folkehelse
- Trygt lokal samfunn
- Integrasjon

Helse- og omsorgsutvalget avgjør saker på sine områder – så langt de ikke har tverr- eller over-sektorielle effekter og konsekvenser utover budsjett og økonomiplan.

Når formannskap og kommunestyre har beslutningsmyndighet, gir utvalget innstilling i de saker de får til behandling.

Helse- og omsorgsutvalget uttaler seg til budsjett-, økonomiplan- og årsmeldingsframleggene i forkant av ordinær behandling av sakene i formannskap og kommunestyre.

Helse- og omsorgsutvalget har følgende tilleggsfunksjoner:

- Styringsgruppe for folkehelsearbeid i Rakkestad kommune.
- Kontrollutvalg for alkoholsaker.

Ansvarsområde og myndighet for helse- og omsorgsutvalget er fastsatt i Reglement for helse- og omsorgsutvalget (kapittel 4 i arbeidsdelings- og delegasjonsreglementet) med retningslinjer for møter og saksbehandling.

Teknikk-, miljø- og landbruksutvalget

Teknikk-, miljø- og landbruksutvalget har 7 representanter.

Teknikk-, miljø- og landbruksutvalget dekker følgende av kommunens tjenesteområder:

- Landbruk
- Teknikk
- Miljø
- Vilt
- Skog- og utmark
- Trafikksikkerhet
- Kommunale veger
- Kommunale bygg
- Kommunale skoger
- Brann- og feiervesen

Teknikk-, miljø- og landbruksutvalget avgjør saker på sine områder – så langt de ikke har tverr- eller oversektorielle effekter og konsekvenser utover budsjett og økonomiplan.

Når formannskap og kommunestyre har beslutningsmyndighet, gir utvalget innstilling i de saker de får til behandling.

Teknikk-, miljø- og landbruksutvalget uttaler seg til budsjett-, økonomiplan- og årsmeldingsframlegg i forkant av ordinær behandling av sakene i formannskap og kommunestyre.

Ansvarsområde og myndighet for teknikk-, miljø- og landbruksutvalget er fastsatt i Reglement for teknikk-, miljø- og landbruksutvalget (kapittel 5 i arbeidsdelings- og delegasjonsreglementet) med retningslinjer for møter og saksbehandling.

Byggekomiteen

Byggekomiteen har 6 representanter – 5 folkevalgte representanter og hovedverneombudet.

Byggekomiteen styrer byggeprosjekter innenfor gjeldende reglementer og fastsatte budsjetter og økonomiplaner. Den rapporterer til formannskap og kommunestyre.

Ansvarsområde og myndighet for byggekomiteen er fastsatt i Reglement for byggekomiteen (kapittel 6 i arbeidsdelings- og delegasjonsreglementet) med retningslinjer for møter og saksbehandling.

Bruker- og interesseutvalgene

Rakkestad kommune opererer med fem bruker- og interesseutvalg – ungdomsrådet (8), eldrerådet (5), integreringsrådet (6), funksjonshemmedes råd (5) og viltrådet (9) – som uttaler seg til aktuelle saker som er til behandling i de ordinære beslutningsorganer.

Kriminalforebyggende råd og politiråd

Kriminalforebyggende råd har ikke lenger en aktiv rolle i Rakkestad kommune og Rakkestadsamfunnet – som et resultat av den pågående utvikling lokalt og i det offentlige systemet regionalt og nasjonalt.

Dette organ og dets funksjon evalueres sammen med den øvrige politiske struktur i 2018.

Politirådet har også et annet fungerende i dag enn for bare få år siden. Årsaken er som nevnt den pågående utvikling lokalt og i det offentlige systemet regionalt og nasjonalt.

Også dette organ og dets rolle tas stilling til i utredningen av den politiske struktur i 2018.

Representasjon til ulike politiske organer

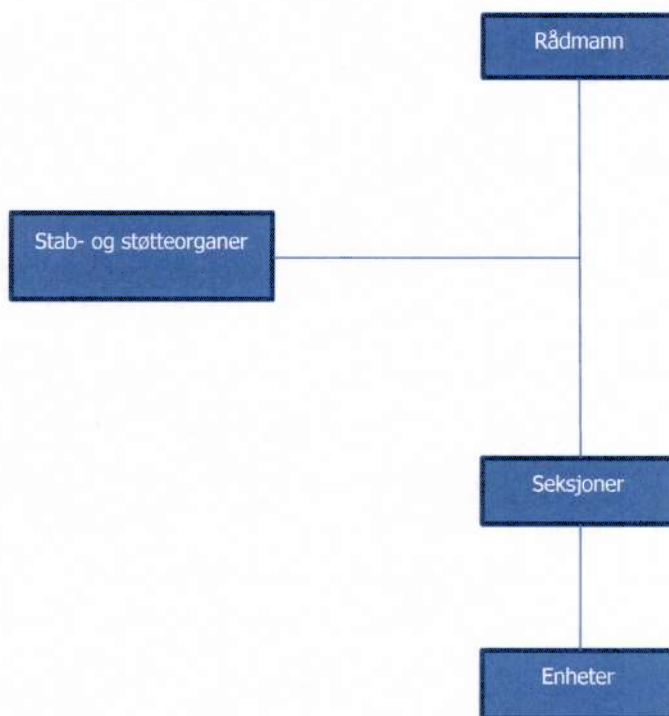
Rakkestad kommune praktiserer gjennomgående representasjon fra kommunestyret til utvalgene for å oppfylle målsettinger og forventninger til strukturen. Med gjennomgående representasjon skal hver kommunestyrerepresentant som hovedregel også ha sete i et fast utvalg.

Ekstern rekruttering er primært et supplement til gjennomgående representasjon.

Ved valg til underordnede organer må det likevel tas hensyn til likestillingslovens bestemmelser om at hvert kjønn skal være representert i det enkelte kollegium med minst 40 prosent av plassene. Det skaper en del utfordringer da kommunestyret gjerne har en overvekt av menn.

Med sju medlemmer i hvert av de faste utvalgene – i tillegg til at kommunestyrerepresentanter også vil sitte i formannskap, kontrollutvalg, byggekomite, administrasjonsutvalg, arbeidsmiljøutvalg og brukerrådene – vil målsettingene om gjennomgående representasjon, en viss ekstern rekruttering og likestillingslovens krav om kjønnsmessig balanse kunne forenes.

Administrativt nivå

Rådmann består av Rådmann og Assisterende rådmann.

Stab- og støtteorganer omfatter Dokument og forvaltning, Personal og lønn, Økonomi, Legetjeneste, Brann- og redningsvesen og Forvaltningsenhet Helse.

Kommunikasjon og kultur, Barnehage, Skole, NAV Rakkestad, Rakkestad familiesenter, Hjembaserte tjenester, Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter, Bo- og aktivitetstjenester og Teknikk-, miljø- og landbruk utgjør seksjonslederleddet.

Hver seksjon er delt inn i enheter – hvor tjenesteutøvelse og hoveddelen av kommunens øvrige drift finner sted. Det er pr. 31.12.2017 til sammen 28 enheter i de ni seksjonene.

Modellen

Rakkestad kommunes administrative nivå er bygget opp med tre nivåer som består av:

1. Øverste ledernivå: Rådmannen.
2. Strategisk nivå: Seksjonene.
3. Operativt nivå: Enhetene.

Organisasjonsmodellen har stab- og støtteorganer – omfattende fem stabsenheter og legetjeneste (kommunelege I) – som er direkte knyttet opp til det øverste ledernivå. Dokument og forvaltning, Personal og lønn og økonomi har en ledelse som er på lik linje med seksjonslederne.

Rådmannen er av kommunestyret delegert myndighet til å beslutte i enkeltsaker, kurante og ikke prinsipielle spørsmål og saker som er av en gjennomførbar og/eller formell karakter.

Seksjonene og stabsenhetene er direkte underlagt rådmannen. De har fullmakter i henhold til arbeidsdelings- og delegasjonsreglement fastsatt av rådmannen innenfor det arbeidsdelings- og delegasjonsreglement som kommunestyret har vedtatt for rådmannen.

Seksjonene og stabsenhetene har tilnærmet totalt driftsansvar (fag, personal og økonomi) innenfor sine områder.

Av rådmannen er det lagt vekt på at seksjonene har noenlunde samme omfang hva angår personalressurser, oppgavekompleksitet og ulike rammebetingelser.

Enhetene er direkte underlagt seksjonslederne og har hovedansvar for personaloppfølging, daglig tjenesteoppfølging og tiltaksprioritering og kontakt med og oppfølging av brukere.

Rådmannen har fastsatt et helhetlig arbeidsdelings- og delegasjonsreglement for det administrative apparatet innenfor tilsvarende reglement vedtatt av kommunestyret for rådmannen.

Styringsprinsipper

Politisk nivå er organisert etter en klassisk utvalgsmodell, der myndigheten mellom ulike organer er regulert i egne arbeidsdelings- og delegasjonsreglementer.

Administrativt ledd er etablert som en trenivåmodell – der oppgaver og myndighet framgår av internt arbeidsdelings- og delegasjonsreglement fastsatt av rådmannen innen tilsvarende reglement vedtatt av kommunestyret for rådmannen.

Rakkestad kommunes struktur kjennetegnes av:

- a. Fullført saksbehandling.
- b. Desentralisert beslutningsmyndighet.
- c. Godt utviklede delegasjonsmodeller.

Tjenester i egne foretak eller selskaper

Rakkestad kommune gikk fra 1.1.2018 ut av Indre Østfold Innkjøpsamarbeid – et vertskommune-tiltak mellom Indre Østfold kommuner beliggende i Eidsberg kommune.

Fra 1.10.2017 har Rakkestad kommune hatt egen innkjøpsrådgiver.

Rakkestad kommune går fra 1.8.2018 ut av PP – tjenesten for Indre Østfold – et vertskommunetiltak mellom Eidsberg, Rakkestad, Trøgstad og Marker kommuner lokalisert til Eidsberg kommune.

Fra 1.8.2017 etablerer Rakkestad kommune en egen kommunal PP – tjeneste.

Rakkestad kommune er pr. 1.1.2018 medeier og deltaker i følgende interkommunale selskaper:

- a. Indre Østfold Kommunerevisjon IKS
- b. Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat IKS
- c. Mortenstua IKS
- d. Indre Østfold Krisesenter IKS
- e. Driftsassistansen Østfold IKS
- f. Østfold Arkivselskap IKS
- g. Øst 110 – sentral IKS

Fra 1.1.2019 forlater Rakkestad kommune Indre Østfold Krisesenter IKS. Det ligger an til at det blir inngått avtale med Sarpsborg kommune om kjøp av krisesentertjenester fra samme tidspunkt.

Tjenester løst av andre

Andre selvstendige rettssubjekter

Rakkestad Flyplass AS:

Rakkestad kommune eier 64,7 prosent av Rakkestad Flyplass AS – som er en flyplass til ikke allmenn bruk.

Rause AS (ASVO Rakkestad AS):

Selskapet tilbyr arbeidsplasser til personer som har problemer med å komme inn på og klare seg på det ordinære arbeidsmarkedet. Rakkestad kommune eier 88 prosent av bedriften.

Rakkestad Energi AS:

Rakkestad kommune eier 67 prosent av aksjene i bedriften – som er et kombinert nett-, entreprenør- og installasjonsselskap på sitt område.

Rakkestad Motorpark AS:

Rakkestad kommune eier 26,83 prosent av Rakkestad Motorpark AS – et allmenntilgjengelig selskap som eier og er ansvarlig for drift av hovedanlegget for motorsport på Rudskogen.

Private barnehager

Rakkestad kommune administrerer og koordinerer felles opptak av barn i barnehager – for at alle som etterspør plasser skal få sitt tilbud.

Følgende private barnehager inngår i opplegget:

- Gudim barnehage,
- Musikktrillet barnehage,
- Noahs Ark barnehage,
- Knertitten barnehage AS.

Andre samarbeidsformer

Rakkestad kommune har avtalefestede samarbeidstiltak og – ordninger med Sarpsborg kommune når det gjelder:

- Legevakt
- KAD – plasser som et element av samhandlingsreformen innen det samlede helsevesenet.

Note 1 Endring i arbeidskapital (FKR § 5 nr. 1)

Balanseregnskapet :	31.12.2017	31.12.2016	Endring
2.1 Omløpsmidler	159 835 301	164 562 226	
2.3 Kortsiktig gjeld	91 165 126	90 022 476	
Arbeidskapital	68 670 175	74 539 750	-5 869 575

Drifts- og investeringsregnskapet :	Beløp	Sum
Anskaffelse av midler :		
Inntekter driftsregnskap	673 704 644	
Inntekter investeringsregnskap	18 721 089	
Innbet.ved eksterne finanstransaksjoner	24 043 669	
Sum anskaffelse av midler	716 469 402	716 469 402
Anvendelse av midler :		
Utgifter driftsregnskap	623 534 093	
Utgifter investeringsregnskap	47 440 101	
Utbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	55 312 961	
Sum anvendelse av midler	726 287 155	726 287 155
Anskaffelse - anvendelse av midler		-9 817 753
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon-)		3 948 178
Endring arbeidskapital i drifts-og investeringsregnskap		-5 869 575
Endring arbeidskapital i balansen		-5 869 575
Differanse		0

Note 2 Pensjon (FKR § 5 nr. 2)

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Pensjonsordningen omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidligpensjon og sikrer alders- og uførepensjon med samlet pensjonsnivå på 66% sammen med folketrygden. Pensjonene samordnes med utbetaling fra NAV.

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 13 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som bet

Bestemmelsene innbærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger (§13-5):

	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,50 %	4,20 %
Diskonteringsrente	4,00 %	4,00 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,97 %	2,97 %
Forventet årlig G-regulering	2,97 %	2,97 %

Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

Pensjonskostnad (F § 13-1, C)	2017	2016
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	36 348 468	35 662 525
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	29 505 993	28 281 160
- Forventet avkastning å pensjonsmidlene	-26 847 740	-25 510 647
Administrasjonskostnader	2 382 475	2 373 684
Sum amortisert premieavvik	3 945 488	3 367 066
Netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	41 389 196	40 806 722
Betalt premie i året	44 931 492	44 855 671
Årets premieavvik (netto)	-3 542 296	-4 048 949

Pensjonsmidler, pensjonsforpliktelser, akkumulert premieavvik (F § 13-1, E)

	2017		2016	
	Arb.giveravg.	Arb.giveravg.	Arb.giveravg.	Arb.giveravg.
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser pr.31.12.	765 066 845	107 874 425	733 010 226	103 354 442
Pensjonsmidler pr. 31.12.	640 995 744	90 380 400	597 540 238	84 253 174
Netto pensjonsforpliktelser pr 31.12.	124 071 101	17 494 025	135 469 988	19 101 268
Årets premieavvik	3 542 296	499 464	4 048 949	570 902
Sum premieavvik tidligere år (pr. 01.01.)	22 414 001	3 160 374	21 732 119	3 064 229
Sum amortisert premieavvik dette året	-3 945 488	-556 314	-3 367 066	-474 756
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	22 010 809	3 103 524	22 414 001	3 160 374

Spesifikasjon av estimatavvik

	2017		2016	
	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser	Pensjonsmidler	Pensjonsforpliktelser
Faktiske midler/forpliktelser (31.12. forrige år)	588 135 543	715 748 941	545 791 987	685 310 924
Estimerte midler/forpliktelser (01.01. dette år)	597 540 238	733 010 226	582 895 163	706 220 511
Årets estimatavvik (01.01.)	-9 404 695	-17 261 285	-37 103 176	-20 909 587
Akkumulert avvik tidligere år (01.01. dette år)	0	0	0	0
Amortisert avvik dette år	9 404 695	17 261 285	37 103 176	20 909 587
Akkumulert estimatavvik 31.12 dette år	0	0	0	0

Note 3 Kommunens garantiansvar (FKR § 5 nr. 3)

Gitt overfor - navn	Adresse	Beløp pr. 31.12.		Utløper
		2017	2016	År
Gudimstua Borettslag	Rakkestad	1 909 120	2 045 480	2031
Gudimhagen Borettslag	Rakkestad	2 905 680	3 113 220	2031
Rakkestadhallene AS	Rakkestad	22 569 360	22 916 800	2047
Rakkestad Sokn	Rakkestad	1 331 671	1 388 337	2041
Rakkestad Sokn	Rakkestad	5 100 000	5 300 000	2043
Garantier med hjemmel i sosiallovgivningen	Rakkestad	385 800	419 701	2017
Rakkestad Motorpark AS	Rakkestad	677 083	1 250 000	2023
Rause AS	Rakkestad	837 500	1 000 000	2026
Sum garantiansvar		35 716 214	37 433 538	

**Note 4 Fordringer og gjeld til kommunale foretak, bedrifter og samarbeid
jfr. kommuneloven §§ 11 og 27 (FKR § 5 nr. 4)**

Kommunal virksomhet - navn:	31.12.2017		31.12.2016	
	Fordringer	Gjeld	Fordringer	Gjeld
Kortsiktige poster:				
Eidsberg kommune	42 453	438 917	4 743	327 732
Skiptvet kommune	61 100		61 100	
Sarpsborg kommune		1 367 399		741 546
Halden kommune		125 940		243 794
Østfold Fylkeskommune	192 872	3 070 709		1 389 565
Driftsassistansen i Østfold IKS		76 467		123 460
Askim kommune		110 271		180 797
Marker kommune		7 000		7 000
Mortenstua skole IKS		1 011 836		392 568
Indre Østfold Kommunerevisjon IKS		89 202		86 886
Trøgstad kommune		389 581		426 706
Hobøl kommune				84 837
Aurskog-Høland kommune		66 220		102 496
Indre Østfold Krisesenter IKS		265 627		
Bø kommune				2 500
Nes kommune				7 297
Sum kortsiktige poster	296 425	7 019 169	65 843	4 117 184

Note 5 Aksjer og andeler i varig eie (FKR § 5 nr. 5)

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Antall aksjer/andeler	Balanseført verdi	Balanseført verdi
			31.12.2017	31.12.2016
Filmparken AS		2 002	2 002	2 002
A/L Biblioteksentralen	0,18 %	7	2 100	2 100
IØI Kompetansesenter AS	8,80 %	405	202 500	202 500
ASVO Rakkestad AS	88,00 %	88	88 000	88 000
Alarmsentral Brann Øst AS	1,83 %	1 209	145 080	145 080
Inspiria Science Center Eiendom AS	0,18 %	38	190	190
Sudentbyen på Sogn			1	1
Yrkesskolens hybelhus			1	1
Studentbyen Berg			1	1
Studentenes hus, Tune			5	5
Norske Skogindustrier		834	108 003	108 003
Orkla		353	52 773	52 773
Viken Skog BA		12 000	120 000	120 000
Tofte Industrier		5	5 000	5 000
Tunheim		8	900	900
Kirkeby		4	400	400
Rakkestad Boligbyggelag		12	2 400	2 400
Sarpsborg og Omegn Boligbyggelag		1	200	200
Lyngsletta		2	200	200
Bygdetunet		3	900	900
Gudimstua borettslag			100	100
Rakkestad Engergiverk AS	67,00 %	670	6 700 000	6 700 000
Markens Grøde	24,70 %	1	150 000	150 000
Sarpsborg og Omegn Boligbyggelag, Ytre v.			100	100
Rakkestad Flyplass AS	64,93 %	287	2 870 000	2 860 000
Hulderveien 25 A		1	100	100
Glacio AS		38	161 500	161 500
Raga AS		56	238 000	238 000
Rakkestad Motorpark AS	26,83 %	110 000	1 100 500	1 100 500
Egenkapitalinnskudd KLP			15 840 281	14 218 528
Sum			27 791 237	26 159 484

Note 6 Avsetning og bruk av fond (FKR § 5 nr. 6)

Samlede avsetninger og bruk av avsetninger i året	2017	2016	2015
Beholdning pr. 01.01	56 652 286	40 567 938	40 654 423
Avsetninger	27 854 088	23 417 090	14 844 134
Bruk av avsetninger	13 470 059	7 332 742	14 930 619
Til avsetning senere år			
Netto avsetninger	14 384 028	16 084 348	-86 485
Beholdning pr. 31.12	71 036 314	56 652 286	40 567 938

	2 017	2 016	2 015
Disposisjonsfond			
Beholdning 01.01	23 456 873	11 180 098	16 019 969
Bruk av fondet i driftsregnskapet	2 192 000	1 946 000	9 432 609
Bruk av fondet i investeringsregnskapet			
Avsetninger til fondet	22 893 799	14 222 775	4 592 738
Beholdning 31.12	44 158 672	23 456 873	11 180 098
Bundne driftsfond			
Beholdning 01.01	28 054 436	24 675 781	19 142 941
Bruk av fondene i driftsregnskapet	7 804 002	2 641 604	1 973 418
Bruk av fondene i investeringsregnskapet			
Avsetninger til fondene	3 157 468	6 020 259	7 506 258
Beholdning 31.12	23 407 902	28 054 436	24 675 781
Ubundne investeringsfond			
Beholdning 01.01	1 923 973	1 923 973	1 923 973
Avsetninger til fondene			
Bruk av fondene	300 000		
Beholdning 31.12	1 623 973	1 923 973	1 923 973
Bundne investeringsfond			
Beholdning 01.01	3 217 003	2 788 085	3 567 539
Avsetninger til fondene	1 802 821	3 174 056	2 745 138
Bruk av fondene	3 174 057	2 745 138	3 524 592
Beholdning 31.12	1 845 767	3 217 003	2 788 085

Note 7 Kapitalkonto (FKR § 5 nr. 7)

	DEBET		KREDIT
Saldo 01.01 (underskudd i kapital)	0,00	Saldo 01.01 (kapital)	75 549 330,39
Debetposter i året:		Kreditposter i året:	
Salg av fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	500 319,00	Aktivering fast eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	47 881 261,00
Avskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	27 213 014,00	Oppskrivning fast eiendom/anlegg	0,00
Nedskrivning: Eiendom, anlegg, utstyr, maskiner og transportmidler	0,00		
Salg aksjer/andeler	0,00	Kjøp av aksjer/andeler	10 000,00
Nedskrivning aksjer/andeler	0,00	Oppskrivning av aksjer/andeler	0,00
Redusert egenkapitalinnskudd KLP	0,00	Aktivert egenkapitalinnskudd KLP	1 621 753,00
Avdrag på utlån - driftsregnskapet	93 730,08	Utlån - driftsregnskapet	108 630,00
Avdrag på utlån - investeringsregnskapet	3 531 889,64	Utlån - investeringsregnskapet	12 347 644,00
Avskrivning på utlån - driftsregnskapet	93 266,86	Avdrag på eksterne lån	24 145 712,00
Avskrivning på utlån - investeringsregnsk.	0,00		
Bruk av lånemidler	14 551 821,70		
Endring pensjonsforpliktelser (økning)	30 449 375,87	Endring pensjonsforpliktelser (reduksjon)	0,00
Endring pensjonsmidler (reduksjon)		Endring pensjonsmidler (økning)	43 455 506,00
Urealisert kurstap utenlandslån	0,00	Urealisert kursgevinst utenlandske lån	0,00
Balanse 31.12 (kapital)	128 686 419,24	Balanse 31.12 (underskudd i kapital)	0,00
	205 119 836,39		205 119 836,39

Note 8 Salg av finansielle anleggsmidler (FKR § 5 nr. 8)

Ved salg av kommunens aksjer klassifisert som anleggsmidler skal en andel av salgsinntekten regnes som avkastning på innskutt kapital og inntektsføres som løpende inntekt i driftsregnskapet.

Avkastningen skal beregnes som det kommunen i h.h.t. aksjeloven §8-1 kunne fått i utbytte i salgsåret basert på selskapets avlagte regnskap for foregående år.

Rakkestad kommune har i 2017 solgt aksjer i følgende selskaper:

- Kommuneskogens tilleggs kapital i **Viken Skog** på kr 208.270 er besluttet solgt og inntekten er i sin helhet inntektsført i investeringsregnskapet. Tilbakebetalingen vil skje over 3 år med 1/3 hvert år t.o.m. 2017.

Note 9 Anleggsregister

Rakkestad kommune 2017

1. Bokført verdi pr. 31.12.2017

	A	B	C	D	E	X	Sum
Akkumulert anskaffelseskost pr. 01.01.17	14 737	59 890	60 990	546 346	313 065	86 251	1 081 279
Akkumulerte/reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Akkumulerte ordinære avskrivninger pr. 01.01.17	-5 392	-23 848	-41 647	-121 036	-82 816	-	-274 738
Bokført verdi 01.01.17	9 345	36 042	19 344	425 309	230 250	86 251	806 540
Tilgang i året	3 283	8 636	6 397	26 641	872	2 053	47 881
Avgang i året	-	-213	-	-149	-	-	-362
Delsalg i året	-	-139	-	-	-	-	-139
Årets ordinære avskrivninger	-2 947	-5 041	-1 079	-11 930	-6 215	-	-27 213
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Bokført verdi 31.12.17	9 680	39 285	24 662	439 872	224 906	88 304	826 708

2. Anskaffelseskost pr. 31.12.2017

	A	B	C	D	E	X	Sum
Akkumulert anskaffelseskost pr. 01.01.17	14 737	59 890	60 990	546 346	313 065	86 251	1 081 279
Akkumulerte/reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Tilgang i året	3 283	8 636	6 397	26 641	872	2 053	47 881
Avgang i året	-	-213	-	-149	-	-	-362
Delsalg i året	-	-139	-	-	-	-	-139
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Akkumulert anskaffelseskost pr. 31.12.17	18 019	68 174	67 387	572 838	313 937	88 304	1 128 660
Akkumulerte ordinære avskrivninger pr. 31.12.17	-8 339	-28 889	-42 726	-132 967	-89 031	-	-301 951
Bokført verdi 31.12.17	9 680	39 285	24 662	439 872	224 906	88 304	826 708

Alle beløp i hele 1000

A = 5 år

B = 10 år

C = 20 år

D = 40 år

E = 50 år

X = Ingen avskrivning

EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende

Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende

Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner

Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett

Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem, kulturbygg, brannstasjoner o.l.

Tomter og grunn

Note 9 Anleggsregister

Rakkestad kommune 2017

3. Endringer i anleggsmidler som påvirker kapitalkonto pr. 31.12.2017

	A	B	C	D	E	X	Sum
Kostpris v/tilgang i året	3 283	8 636	6 397	26 641	872	2 053	47 881
Salgssum v/avgang i året	-	-106	-	-850	-	-	-956
Delsalg i året	-	-85	-	-	-	-	-85
Årets ordinære avskrivninger	-2 947	-5 041	-1 079	-11 930	-6 215	-	-27 213
Årets nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Årets reverserte nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-
Sum endring kapitalkonto	335	3 489	5 318	13 861	-5 343	2 053	19 712
Avgang i året (bokført verdi)	-	-352	-	-149	-	-	-500
Salgssum v/salg	-	-106	-	-850	-	-	-956
Negativt verdiavvik v/ salg	-	246	-	-	-	-	246
Positivt verdiavvik v/ salg	-	-	-	-702	-	-	-702

Alle beløp i hele 1000

A = 5 år

B = 10 år

C = 20 år

D = 40 år

E = 50 år

X = Ingen avskrivning

4. Årets nedskrivninger

EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende
 Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende
 Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner
 Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett
 Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem, kulturbygg, brannstasjoner o.l.
 Tomter og grunn

Prosjekt	Prosj. nr.	Oppstarts-år	Antatt ferdigstillelse s-år	Regnskap 2017	Budsjett 2017	Regnskapsført tidligere år	Sum regnskapsført
KLP - egenkapitalinnskudd	90000	Årlig		1 621 753	1 622 000		1 621 753
IKT - felles,	90003	Årlig		1 760 885	1 609 351		1 760 885
IKT - skole,	90004	Årlig		510 292	480 000		510 292
IKT - skole - pc'er til åttende trinn,	90005	Årlig		628 085	675 000		628 085
Kirkeng skole	90006	2011	2017	26 954	25 000	48 259 497	48 286 451
Kommunale bygninger, påkostninger	90013	Årlig		546 220	727 445		546 220
Kommunale veier og bruer, inkl. veinavn	90015	Årlig		1 866 683	1 589 306		1 866 683
Vann- og avløpsinvesteringer	90017	Årlig		2 440 233	3 232 000		2 440 233
Os skole	90019	2015	2018	4 470 987	3 998 150	1 497 159	5 968 146
Prestegårdsskogen boligområde	90021	2017	2018	413 813	0	0	413 813
Gang- og sykkelsti Prestegårdsskogen	90027	2017	2017	-702 027	0	0	-702 027
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter	90040	2017	2017	-98 855	0	0	-98 855
Investeringsstilskudd - Rakkestad Kirkelige Fellesråd	90041	2017	2017	500 000	500 000	0	500 000
Offentlig parkeringsplass, Rakkestad Sentrum	90061	2014	2017	3 191 849	2 475 352	690 831	3 882 680
Boliger for vanskeligstilte mennesker	90063	2017	2017	33 188	0	0	33 188
Aksjer	90065	2017	2017	0	10 000	0	0
Bo- og aktivitetstjenester, utstyr og/eller tiltak	90091	Årlig		123 655	349 769	0	123 655
Oppvekstseksjonene, utstyr	90092	Årlig		1 131 333	465 352	0	1 131 333
Hjembaserte tjenester, utstyr	90093	Årlig		1 298 620	1 600 000	0	1 298 620
Omsorgsboliger Boak	90094	2017	2018	3 748 467	2 948 750	0	3 748 467
Brann- og redningsvesenet, utstyr	90095	Årlig		1 832 246	1 530 000		1 832 246
Fladstad Park- og friområde	90096	2016	2017	2 000 000	0	4 069 775	6 069 775
TML, utstyr	90097	Årlig		1 713 484	1 705 584		1 713 484
Skautun, utstyr	90098	Årlig		800 932	1 450 000		800 932
Rakkestad kulturskole, forprosjekt	90100	2016	2018	301 011	300 000	333 442	634 453
Rakkestad Stadion, 7'er bane	90103	2016	2017	205 219	240 000	3 002 033	3 207 252
Rakkestad bygdetun, scene	90106	2016	2017	15 147	10 865	360 630	375 777
Avsluttende og oppfølgende bevilgninger, tiltak 2015 og 2016	90110	2017	2017	0	1 600 000	0	0
Fladstadparken	90111	2017	2019	88 344	12 000	0	88 344
Linnekleppen tursti	90112	2017	2018	241 725	32 000	0	241 725
Helsehusveien 5 - Tilpasning til ny brukergruppe	90113	2017	2017	262 946	208 000	0	262 946
Dørja friluftsområde	90115	2017	2018	53 000	0	0	53 000
Jobbsjansen - ny bil	90116	2017	2017	139 000	140 000	0	139 000
Oppgradering Skautun	90117	2017	2018	0	499 076	0	0
Rakkestad Familiesenter Utstyr (bil)	90119	2017	2017	285 000	300 000	0	285 000
Teknikk, miljø og landbruk - traktorgraver	90120	2017	2017	730 000	900 000	0	730 000
Interne kommunale kostnader, investeringer,	99997	2017	2017	0	3 515 000	0	0
Udisponerte ressurser - reserver,	99997	2017	2017	0	5 000 000	0	0
Salg av eiendommer	99998	2017	2017	-828 942	-950 000	-8 525 719	-9 354 661
Sum				31 351 247	38 800 000	49 687 648	81 038 895

* NB! Byggelånsrenter og prosjektadministrasjon er bokført på hvert enkelt prosjekt

Note 10 Investeringprosjekter forts.

	Regnskap 2017	Budsjett 2017
Sum investeringsresultat	31 351 247	38 800 000
Finansresultat:		
Avdragsutgifter	4 827 334	3 250 000
Utlån	12 347 644	19 000 000
Avsetning til ubundne investeringsfond	0	0
Avsetning til bundne Investeringsfond	1 802 821	0
Bruk av lån	-14 551 822	-57 500 000
Mottatte avdrag	-3 531 890	-3 250 000
Salg av aksjer/andeler	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	-300 000	-300 000
Bruk av bundne driftsfond	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-3 174 057	0
Overføring fra driftsregnskapet	0	0
Sum finansresultat	-2 579 969	-38 800 000
Udekket i investeringsregnskapet	28 771 276	0

Rakkestad kommune besluttet låneoptak for 2017 i KLP Kommunekreditt.

Aksept på lånetilbud ble sendt banken 15.11.2017. Som følge av kommunikasjonssvikt mellom kommunen og KLP ble lånet ikke utbetalt før 15.1.2018.

Rådmannen tok problemstillingen opp med Svend-Harald Klavestad i IØKR.

Det ble konkludert som følger:

- Som en del av regnskapssaken (2017) vedtar Rakkestad kommunestyre å anvende aktuelle lånemidler til å dekke ufinansiert del av investeringsregnskapet for 2017.
- I note 20 til regnskapet og i årsmeldingen redegjør rådmannen for de aktuelle momenter i saken.

Note 11   Finansielle omløpsmidler

Rakkestad kommune har ikke sertifikater, obligasjoner, derivater eller aksjer klassifisert som omløpsmidler i balanseregnskapet.

Note 12   Finansielle anleggsmidler – Obligasjoner

Rakkestad kommune har ikke obligasjoner bokført i balanseregnskapet som finansielle anleggsmidler

Note 13 Langsiktig gjeld og avdrag

Fordeling av langsiktig gjeld:	31.12.2017	31.12.2016	Gj.snittlig gjenstående løpetid (år)
Gjeldsbrevslån/banklån	457 377 190	479 786 429	21 år & 8 mnd
Obligasjonslån	0	0	0
Sertifikatlån	120 800 000	117 500 000	00 år & 4 mnd
Husbanklån	65 812 931	52 647 853	17 år & 0 mnd
Finansielle leieavtaler	0	0	0
Herav selvfinansierende gjeld	128 299 000	141 321 000	
Herav lån til videre utlån	47 264 466	47 264 466	
Kommunens samlede eksterne lånegjeld	643 990 121	649 934 282	

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	Langs.gjeld 31.12.2017	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente :	288 118 040	1,794 %
Langsiktig gjeld med flytende rente :	355 872 081	1,415 %

Langsiktig gjeld med fast rente

Lån nr.	Volum	Siste forfall	Rente-binding til	Betaler	Finans-reglementet
11459283	220 192	des.24	mai.18	2,188	Pkt 5
11482828	116 850	mai.27	mai.18	2,182	Pkt 5
11488566	376 697	nov.27	mai.18	2,182	Pkt 5
11488570	395 060	nov.27	mai.18	2,182	Pkt 5
11490560	368 166	apr.28	mai.18	2,182	Pkt 5
11498089	894 934	mai.30	mai.18	2,188	Pkt 5
11499873	967 757	apr.32	mai.18	2,188	Pkt 5
11500246	963 203	jun.32	mai.18	2,188	Pkt 5
11500466	737 073	mar.31	mai.18	2,188	Pkt 5
11500726	5 400 000	mar.31	mai.18	2,188	Pkt 5
11503567	6 500 328	jun.37	mai.18	2,188	Pkt 5
11927579	730 800	feb.21	mai.18	1,188	Pkt 5
20041002	84 415 450	apr.45	okt.18	1,490	Pkt 5
20060484	18 998 260	apr.24	okt.18	1,480	Pkt 5
20060485	42 989 830	okt.34	okt.18	1,500	Pkt 5
20120239	41 024 210	mai.45	mai.20	1,840	Pkt 5
20130116	38 863 620	mar.46	mar.18	3,050	Pkt 5
20150410	44 155 610	jun.41	des.18	1,510	Pkt 5

Rentebytteavtaler

Swap	Lån	Volum	Løper fra	Løper til	Betaler	Mottar	Finans-
Nordea							
1376675/18							
72385		50 000 000	okt. 15	jul. 35	3,280	3M Nibor	Pkt 5
Nordea							
1768006/27							
66349		63 000 000	des. 21	des. 31	2,750	3M Nibor	Pkt 5
DNB		63 000 000	sep. 12	sep.22	4,750	NOK Nibor	Pkt 5
DNB		63 000 000	des. 06	des.21	4,970	NOK Nibor	Pkt 5

Note 13 - Langsiktig gjeld og avdrag forts

Avdrag på lån til investeringer i varige driftsmidler

Kommunen beregner minste tillatte avdrag jf. kommuneloven (koml) § 50 nr. 7, ved å vekte gjenværende levetid for hver anleggsgruppe i forhold til bokført verdi totalt. Normalt vil denne beregningsmåten gi et lavere krav til minsteavdrag enn den forenklete modellen. Sammenligning mellom utgiftsførte avdrag og kapitalslit som frekommer ved bruk av denne metoden er vist nedenfor.

Forholdet mellom betalte avdrag om minimumsavdrag	2017	2016
Utgiftsførte/betalte avdrag i driftsregnskapet	18 606 612	17 577 412
Bergnet minimumsavdrag	19 318 378	18 587 629
Avvik	-711 766	-1 010 217

Ved å benytte forenklet modell for beregning av minimumsavdrag ville dette gitt kr. 22 608 598,- i avdrag i 2017. Det valgte alternativet for beregning av minimumsavdrag gir kr 3 290 220,- lavere avdragsbelastning i 2017 regnskapet sammenlignet med hva den forenklete modellen ville gitt.

Avdrag på lån til videre utlån og forskutteringer

Mottatte avdrag på videreutlån og forskutteringer skal uavkortet benyttes til nedbetaling av kommunens innlån. Eventuelle mottatte avdrag som ikke er benyttet til nedbetaling av gjeld avsettes til avdragsfond (bundet investeringsfond) Jf. også KRS nr. 3 Lån, opptak, avdrag og refinansiering punkt 3.4 nr. 2.

	2017	2016
Mottatte avdrag på startlån	-3 456 098	-4 846 317
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	4 827 334	4 440 542
+ Avsetning til/- bruk av avdragsfond	-1 371 236	428 918
Saldo avdragsfond 31.12.	1 802 821	3 174 057

Note 14 Endringer i regnskapsprinsipp

Som en følge av endringer i forskrift om årsregnskap og årsberetning, er virkning av endringer i regnskapsprinsipp i 2007 og tidligere, som er regnskapsført mot likviditetsreserve, ført over til egne egenkapitalkontoer for endring av regnskapsprinsipp. Endringer gjort etter 2007 er ført direkte mot kontoer for endring av regnskapsprinsipp.

Konto for endring av regnskapsprinsipp består pr. 31.12.2017 av følgende poster:

	År	Utgift	Inntekt
Utbetalte feriepenger	1993	7 677 901	
Feriepenger til landbrukskontoret ved overtakelse	1994	159 511	
Påløpte renter	2001	3 870 619	
Varebeholdning	2001	1 460 500	
Kompensasjon for mva	2001		1 569 910
Obligasjoner	2001	0	0
Tilskudd til ressurskrevende brukere	2008		2 667 000
Sum bokført mot endring av regnskapsprinsipp		13 168 531	4 236 910

Konto for endring av regnskapsprinsipp viser	31.12.2017	31.12.2016
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (drift)	8 931 621	8 931 621
Endring av regnskapsprinsipp som påvirker AK (investering)	0	0
Sum	8 931 621	8 931 621

Det er ikke bokført endringer i regnskapsprinsipp i 2017 som har påvirket de nevnte konto.

Note 15 Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk

Posten regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk under egenkapitalen i balansen er satt sammen som følger:

Regnskapsår	Merforbruk	Mindreforbruk
2011		6 434 124,17
2012		6 556 449,20
2013		344 483,90
2014		4 592 737,94
2015		14 222 774,87
2016		22 893 798,60
2017		27 463 293,24

Note 16 Selvkostområder

Tall i 1 000 kroner	Vann	Avløp	Slam	Renovasjon	Felling	Byggesak	Oppmåling
A. Direkte driftskostnader	8 007	9 556	2 195	8 396	1 308	1 614	817
B. Henførbare indirekte driftskostnader	274	281	101	229	63	136	72
C. Kalkulatoriske rentekostnader	474	1 030	5	77	4		3
D. Kalkulatoriske avskrivninger	1 316	2 477	27	228	43		17
E. Andre inntekter	-359	-1 619		-743	-24	-275	-156
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D-E)	9 712	11 725	2 328	8 187	1 394	1 475	753
G. Gebyrinntekter	8 348	10 134	2 298	9 104	1 133	1 396	412
H. Årets selvkostresultat (G-F)	-1 364	-1 591	-30	917	-261	-79	-341
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	-	-	-	917	-	-	-
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	1 364	1 591	30	-	261		
K. Kontrollsum (subsidiert) (H-I+J)	-	-	-	-	-	-79	-341
L. Saldo selvkostfond per 1.1. i rapporteringsåret	3 051	6 813	768	1 430	410		
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av	47	120	15	38	6		
N. Saldo selvkostfond per 31.12. i rapporteringsåret (L+M+I-J)	1 734	5 342	753	2 385	155		
Nøkkeltall:							
O. Årets finansielle dekningsgrad i % (G/F)*100	85,96 %	86,43 %	98,71 %	111,20 %	81,28 %	94,64 %	54,71 %
P. Årets selvkostgrad i % (G/(F+I-J))*100	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	94,64 %	54,71 %

Selvkostresultatet for gebyrområdene over en tidsperiode på 5 år

Tall i 1 000 kroner	Over- (+) /underskudd (-) 2017	Over- (+) /underskudd (-) 2016	Over- (+) /underskudd (-) 2015	Over- (+) /underskudd (-) 2014	Over- (+) /underskudd (-) 2013
Utvikling i selvkostresultatet					
Vann	-1 364	-502	-681	2 548	1 566
Avløp	-1 591	1 918	-239	2 531	951
Slam	-30	267	212	-174	321
Renovasjon	917	383	-137	-508	-826
Felling	-261	-104	-25	20	102

Fondsutvikling over en tidsperiode på 5 år

Tall i 1 000 kroner	Over- (+) /underskudd (-) 2017	Over- (+) /underskudd (-) 2016	Over- (+) /underskudd (-) 2015	Over- (+) /underskudd (-) 2014	Over- (+) /underskudd (-) 2013
Utgående balanse i fond					
Vann	1 734	3 051	3 515	4 122	1 498
Avløp	5 342	6 813	4 827	4 971	2 342
Slam	753	768	493	274	438
Renovasjon	2 385	1 429	1 032	1 148	1 619
Felling	155	410	509	524	490

Note 17 Antall årsverk og ytelser til ledende personer og revisor

Tekst	Regnskaps- året	Forrige år	Året før
Antall årsverk	508,1	505,8	500,9
Antall ansatte	687	692	692
Antall kvinner	548	553	562
% andel kvinner	80%	80%	81%
Antall menn	139	139	130
% andel menn	20%	20%	19%
Antall kvinner høyere stillinger	6	8	7
% andel kvinner i høyere stillinger	43%	50%	47%
Antall menn i høyere stillinger	8	8	8
% andel menn i høyere stillinger	53%	50%	53%

Med høyere stilling menes rådmann, kommunesjef, seksjonsleder og stabsleder.

Fordeling heltid/deltid

Tekst	Regnskapsåret	Forrige år	Året før
Antall deltidsstillinger	415	437	446
Antall ansatte i deltidsstillinger	415	437	446
Antall kvinner i deltidsstillinger	353	370	385
% andel kvinner i deltidsstillinger	85%	85%	86%
Antall menn i deltidsstillinger	62	70	61
% andel menn i deltidsstillinger	15%	15%	14%

Beskrivelse av tiltak for å bedre likestilling mellom kjønnene:

- Når det finnes kandidater av begge kjønn til en ledig stilling skal minst en representant fra det underrepresenterte kjønn tas inn til intervju, når formelle krav til stillingen er oppfylt.
- Stedfortrederfunksjoner legges til rette for kvinner når slik funksjon er hensiktsmessig og hvor lederen er mann, og motsatt når lederen er en kvinne.

Godtgjørelse til rådmann og ordfører

Tekst	Regnskapsåret	Forrige år
Lønn og annen godtgjørelse til rådmann ekskl. pensjonsavtale	1 100 000	988 000
Lønn og annen godtgjørelse til rådmann for verv i kommunal sammenheng (AS, KF, IKS, stiftelser etc.)	0	0
Lønn og annen godtgjørelse til ordfører ekskl. pensjonsavtale – tidligere ordfører	0	0
Lønn og annen godtgjørelse til ordfører ekskl. pensjonsavtale	861 582	841 216
Lønn og annen godtgjørelse til ordfører for verv i kommunal sammenheng (AS, KF, IKS, stiftelser etc.)	0	0

Rådmannen har en årslønn på kr. 1 100 000 pr. år fra 1.7.2017. I tillegg har rådmannen tjenestetelefon og to avisabonnement dekket av Rakkestad kommune.

Det er ikke inngått etterlønsavtale med rådmannen.

Rakkestad kommune har inngått lederavtale med rådmannen.

Rådmannen er regulært medlem av tjenestemannspensjonsordningen i Kommunal Landspensjonskasse.

Ordføreren har tjenestetelefon dekket av Rakkestad kommune.

Ordføreren har tidligere vært medlem av ordførerpensjonsordningen i Kommunal Landspensjonskasse. Dette er endret til allmenn tjenestepensjonsordning i Kommunal Landspensjonskasse f.o.m. 2014.

Dersom ordføreren ikke fortsetter i vervet etter nyvalg, tilkommer vedkommende den faste godtgjørelsen i 1,5 måned etter fratredelsen. Dersom vedkommende ikke har næringsinntekt, vil den faste godtgjørelsen kunne være i inntil 3 måneder etter fratredelsen.

Revisjonshonorarer

Tekst	Regnskapsåret	Forrige år
Honorar for regnskapsrevisjon	1 070 424	1 042 632
Honorar for rådgivning	-	-

Fakturaen fra Indre Østfold Kommunerevisjon er ikke splittet i henholdsvis regnskapsrevisjon og rådgivning, og beløpet som er oppført innbefatter således tradisjonell regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og rådgivning for øvrig.

Rakkestad kommune har ikke kjøpt slike tjenester fra andre leverandører.

Sekretærtjenester for Kontrollutvalget er kjøpt fra Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat IKS for kr 201 644,-.

Note 18 Forhold ved regnskapsårets slutt med betinget utfall og hendelser etter balansedagen

Søksmål mot Rakkestad kommune for manglende omsorgsovertakelse av barne-vernet og manglende opplæring i grunnskolen på 1970 – og 1980 – tallet

En innbygger tok i 2016 ut søksmål mot Rakkestad kommune for manglende omsorgs-overtakelse av barnevernet og manglende opplæring i grunnskolen på 1970 – og 1980 – tallet.

Sarpsborg tingrett dømte i januar 2018 Rakkestad kommune til å betale innbyggeren erstatning for tap i framtidig erverv, menerstatning og erstatning for framtidige behandlingsutgifter på ca. kr. 1 600 000. I tillegg ble kommunen gjort ansvarlig for motpartens sakskostnader på ca. kr. 150 000.

Det økonomiske omfanget av saken er altså på ca. kr. 1 750 000 – eksklusive kommunens egne kostnader ved domstolsbehandlingen.

Rakkestad kommune er forsikret mot det ansvar som følger av søksmålet og saken. Det er forsikringsselskapet som bestemmer om dommen blir stående eller saken skal ankes inn for Borgarting lagmannsrett. I skrivende stund er dette enda ikke avgjort.

Ny renovasjonsordning i Rakkestad kommune

Rakkestad kommune er klaget inn for KOFA (Klageorganet for offentlige anskaffelser) for påstått brudd på anskaffelsesregelverket i forbindelse med at ny renovasjonsordning trer i kraft fra 1.6.2018.

I skrivende stund er aktuelle spørsmål ikke avgjort.

Rakkestad kommune får enten medhold i sin behandling og avgjørelse i saken, eller klager oppnår støtte for sitt synspunkt i at utfallet ikke er korrekt.

I sist nevnte tilfelle aktualiserer erstatningsspørsmål seg.

Rakkestad kommune er forsikret mot konsekvenser som saken kan medføre.

Note 19 Tilskudd fra Husbanken ved kjøp av bolig

Mottatt	Adresse	Gårdsnr.	Bruksnr.	Beløp	Avskrivningstid
20.12.12	Heggveien 3 *	7	135	311 000	20 år
20.12.12	Granveien 9	7	184	373 000	20 år
20.12.12	Løvveien 4	7	35	414 000	20 år
20.12.12	Skogveien 7	7	47	379 000	20 år
20.12.12	Granveien 7	7	182	332 000	20 år
20.12.12	Stikle	5	33 & 90	324 000	20 år
08.02.13	Granveien 5	7	181	403 000	20 år
16.12.13	Rakkestad helse- & velferdssenter/Familiesenteret	9	83	9 292 000	20 år
07.11.14	Johs C Liens gate 23	9	32	533 000	20 år
20.11.14	Ytre vei 21A	231	87	525 000	20 år
16.02.15	Daleneveien 172	47	13	188 000	20 år
21.01.16	Furubakken 11	7	11	1 404 000	20 år
10.06.16	Sandbekkveien 998	165	4	376 000	20 år

Rakkestad kommune har pr. 15.02.2018 ikke klart å fremskaffe informasjon om tilskudd før 2012. Arbeidet med dette vil bli videreført i 2018.

*Andre forhold

Rakkestad kommune realiserer jevnlig eiendommer som ledd i spesielt å reise egenkapital til finansiering av investeringer. I den sammenheng ble blant annet Heggveien 3 solgt i 2016.

Rakkestad kommune oppnådde i sin tid boligtilskudd fra Husbanken på kr. 311 000 til finansiering av tiltaket. Det nedskrives med 5 prosent hvert år. På salgstidspunkt var gjenstående saldo på det aktuelle tilskudd kr. 264 350.

Rakkestad kommune er forpliktet til å tilbakebetale tilskudd til Husbanken dersom en eiendom blir avhendet før tilskudd som nevnt er fullt nedskrevet.

Rakkestad kommune tok opp med Husbanken den 4. juli 2016 et ønske om/en mulighet for å reinvestere gjenstående tilskudd fra avhendede eiendommer i nye prosjekter. Det stilte Husbanken seg i utgangspunktet positiv til.

Husbanken lovet formell tilbakemelding på saken i løpet av høsten 2016. Den foreligger enda ikke.

Rakkestad kommune har i sin rapport om Husbankmidler for 2017 rapport sin behandling av gjenstående tilskudd for Heggveien 3 – kr. 264 350 – og at ressursene inngår i investeringer i ny kommunal boligmasse 2016 og 2017.

Hvis Husbanken ikke aksepterer denne disponering av midlene, vil kommunen i 2018 måtte betale midlene tilbake igjen.

Rådmannen kommer i så fall tilbake til spørsmålet i rapporter til kommunestyret pr. 30.4, 31.8. eller 31.10.2018.

Note 20 Opptak av investeringslån 2017

Kommunestyret budsjetterte med investeringslån på kr. 36 500 000 i 2017.

KLP Banken AS/KLP Kommunekreditt ga 15.11.2017 tilsagn på lån og Rakkestad kommune aksepterte samme dag lånevilkårene.

Som følge av en inkurie (misforståelse mellom KLP Banken AS/KLP Kommunekreditt og Rakkestad kommune) ble låneopptaket gjennomført først 15.1.2018. KLP/Banken AS/KLP Kommunekreditt utstedte ikke gjeldsbrev før kommunen purret på det 15.1.2018.

Av den grunn er dette låneopptak som et element av finansiering av investeringsregnskapet 2017 behandlet som følger:

- Aktuelle investeringslånemidler inntektsføres ikke regulært i investeringsregnskapet.
- Som en del av regnskapssaken (2017) vedtar Rakkestad kommunestyre å anvende aktuelle lånemidler til å dekke ufinansiert del av investeringsregnskapet for 2017.
- I note til regnskapet og årsmeldingen (2017) redegjør rådmannen for de aktuelle momenter i saken.

Denne måte å behandle problemstillingen på ble resultat av dialog mellom rådmann Alf Thode Skog og fagansvarlig regnskapsrevisjon Svend - Harald Klavestad i Indre Østfold Kommunerevisjon IKS 15.1.2018.

Oversikt - balanse

1 Rakkestad kommune - 2017

14.02.2018

	Regnskap 2017	Regnskap 2016
EIENDELER		
Anleggsmidler	1.546.652.177,13	1.472.659.602,71
Herav:		
Faste eiendommer og anlegg	777.743.280,28	761.153.743,28
227080101 Brannbiler	1.864.170,00	0,00
227080102 Parkeringsplasser og trafikklys	14.422.978,54	10.486.819,54
227080103 Tekniske anlegg VAR, renseanlegg og	8.374.380,86	8.856.904,86
227080201 Boliger	67.953.684,88	65.722.981,88
227080202 Skolger og barnehager	232.767.073,37	233.427.914,37
227080203 Idrettshaller	10.074.822,00	9.895.398,00
227080204 Veier	60.402.457,60	54.986.107,60
227080205 Ledningsnett	68.673.465,21	61.277.060,21
227080301 Administrasjonsbygg	54.349.757,02	55.876.958,02
227080302 Sykehjem og andre institusjoner	102.612.300,70	105.610.857,70
227080303 Kulturbygg	67.944.223,35	68.761.774,35
227080401 Boligtomter	41.653.818,00	39.653.818,00
227080402 Næringsarealer	46.650.156,88	46.597.156,88
227080900 Faste eiendommer og anlegg MP	-8,13	-8,13
Utstyr, maskiner og transportmidler	48.964.827,00	45.386.436,00
224080101 Edb-utstyr, kontormaskiner og ligne	9.679.893,31	9.344.700,31
224080201 Anleggsmaskiner	2.473.787,00	2.844.969,00
224080202 Maskiner, verktøy, inventar og utst	30.713.412,69	28.336.399,69
224080203 Transportmidler	6.097.734,00	4.860.367,00
Utlån	51.157.088,85	42.419.701,43
222890100 Sosiale lån	172.021,82	250.388,76
222890101 Startlån	50.640.015,25	41.748.469,52
222890102 Næringslån	345.051,78	420.843,15
Konserninterne langsiktige fordringer	0,00	0,00
Aksjer og andeler	27.791.237,00	26.159.484,00
221110000 Filmparken AS - 2002 aksjer à kr 1	2.002,00	2.002,00
221110001 A/L Biblioteksentralen	2.100,00	2.100,00
221152000 IØI Kompetansesenter AS	202.500,00	202.500,00
221152002 ASVO Rakkestad AS	88.000,00	88.000,00
221152003 Alarm Brann Øst AS - 1209 aksjer à	145.080,00	145.080,00
221152004 Inspiria Science Center Eiendom AS	190,00	190,00
221200001 Studentbyen på Sogn	1,00	1,00
221200002 Yrkesskolenes hybelhus	1,00	1,00
221200003 Studentbyen Berg	1,00	1,00
221200004 Studentenes hus, Tune	5,00	5,00
221200006 Norske Skogindustrier - 834 aksjer	108.003,00	108.003,00
221200007 Orkla - 353 aksjer à 149,50	52.773,00	52.773,00
221200008 Viken skog BA - Oblig. andelskapita	120.000,00	120.000,00
221200010 Tofte Ind. - 5 aksjer à 1 000	5.000,00	5.000,00
221200011 Tunheim - 8 leiligheter à 120 000	900,00	900,00
221200013 Kirkeby - 4 leiligheter à 135 000	400,00	400,00
221200014 RBBL - 10 andeler à 200	2.000,00	2.000,00
221200015 RBBL - 1 andel à 200 - Gudimstua	200,00	200,00
221200016 SOBBL - 1 andel à 200 - Skaun	200,00	200,00
221200017 Lyngsletta - 2 leiligheter	200,00	200,00
221200018 Bygdetunet - 3 innskuddsleiligheter	900,00	900,00
221200019 Gudimstua borettslag	100,00	100,00
221200020 Rakkestad Energiverk AS	6.700.000,00	6.700.000,00
221200021 Innskyterkapital i stiftelsen Marke	150.000,00	150.000,00
221200024 SOBBL - Andelsleilighet Ytre vei 31	100,00	100,00
221200025 Rakkestad flyplass AS	2.870.000,00	2.860.000,00
221200026 Hulderveien 25A	100,00	100,00
221200027 RBBL - 1 andel Hulderveien 25A	200,00	200,00
221200029 Rudskogen Fryseterterminal - 94 aksjer	161.500,00	161.500,00
221200030 Rakkestad Motorpark AS	1.100.500,00	1.100.500,00
221200031 RAGA AS - 56 B-aksjer	238.000,00	238.000,00
221550000 Egenkapitalinnskudd KLP	15.840.281,00	14.218.528,00
Pensjonsmidler	640.995.744,00	597.540.238,00
220550000 Pensjonsmidler KLP	566.831.497,00	524.617.302,00
220550001 Pensjonsmidler SPK	74.164.247,00	72.922.936,00
Omløpsmidler	159.835.301,38	164.562.225,96

Oversikt - balanse

1 Rakkestad kommune - 2017

14.02.2018

Herav:

Kortsiktige fordringer	34.530.440,98	44.041.478,92
213080001 Renteinntekter utlån	35.490,33	26.836,48
213080010 Kortsiktige fordringer i årsoppgjør	1.020.406,25	3.005.179,08
213080020 Periodiseringskonto	-2.140.331,86	2.168.908,57
213200000 Utestående fordringer aksjeselskape	44.607,10	590.522,00
213200100 Inngående fakturaer periodisert til	940.051,63	0,00
213610000 Statlig inntektsutjevningstilskudd	9.093.094,00	6.661.263,00
213610001 Utestående fordringer NAV - Sykepen	1.841.075,00	950.487,00
213610003 Kortsiktige fordringer NAV Stat	877.850,40	81.720,00
213610005 Kortsiktige fordringer Bufetat	0,00	2.784.625,00
213610006 Kortsiktige fordringer Helfo	585.256,00	294.228,00
213610007 Helsedirektoratet	7.087.000,00	8.407.000,00
213610008 Andre kortsiktige fordringer ovenfo	2.487.872,00	2.363.500,00
213640000 Tilgode skatt	917.517,00	1.476.506,00
213640800 Oppgjørskonto momskompensasjon	1.651.869,00	2.519.575,00
213650000 Kortsiktige fordringer kommuner	103.553,00	65.843,00
213650100 Kortsiktige fordringer fylkeskommun	192.871,83	172.014,00
213890001 Kommunale avgifter - 01	2.040.278,86	1.755.899,12
213890007 Diverse teknisk - 07	1.895.615,00	1.279.985,00
213890030 Barnhage/sfo - 30	317.815,00	175.439,49
213890040 Pleie/omsorg - 40	2.977.033,42	1.817.506,00
213890050 Husleie - 50	111.898,25	166.641,21
213890060 Div. kommunekasse - 60	355.042,00	277.589,00
213890080 Kultur og skole - 80	804.645,96	1.441.524,00
213890090 Skogen - 90	317.909,00	27.597,00
213890100 Sosiale lån - Terminforfall	85.082,58	157.237,84
213890101 Startlån - Terminforfall	193.257,78	219.891,77
213890102 Næringslån - Terminforfall	253.849,00	193.849,00
213890199 Krav overført procasso	131.284,58	162.958,58
213890200 Utestående fordringer private	291.095,16	4.650.733,41
213890210 Viken Skog SA	0,00	69.423,37
213890900 Forskudd lønn	17.452,71	76.997,00
Konternerinterne kortsiktige fordringer	0,00	0,00
Premieavvik	31.826.195,99	33.355.713,98
219550000 Premieavvik KLP	26.218.524,00	27.189.578,00
219550001 Premieavvik SPK	1.674.725,00	2.044.177,00
219640000 Arbeidsgiveravg. av premieavvik KLP	3.696.811,10	3.833.730,00
219640001 Arbeidsgiveravg. av premieavvik SPK	236.135,89	288.228,98
Aksjer og andeler	0,00	0,00
Sertifikater	0,00	0,00
Obligasjoner	0,00	0,00
Derivater	0,00	0,00
Kasse, postgiro, bankinnskudd	93.478.664,41	87.165.033,06
210000010 Badet	1.500,00	1.500,00
210000020 Rakkestad HVS	300,00	300,00
210000030 Kinoen	5.000,00	5.000,00
210000035 Kafè aktivitetshuset	400,00	400,00
210000050 Skautun - kjøkken	2.500,00	2.500,00
210000060 Frivilligsentralen - Tralle Skautun	600,00	600,00
210000061 Frivilligsentralen - Tralle Helsehu	0,00	400,00
210000065 Kopla	500,00	500,00
210000070 Kommunekassa	3.742,00	1.000,00
210000075 Servicekontoret	1.000,00	1.000,00
210000085 EMF-bolig - Furubakken 11	3.000,00	3.000,00
210000095 Biblioteket	1.516,00	871,00
210070328 1050.18.96328 - Marker Spb. - Skatt	12.732.200,00	12.241.938,00
210320000 1050.07.99000 - Marker Spb. - Drift	54.155.117,28	30.253.174,02
210320009 1070.07.00009 - DNB - Foliokonto	62.346,80	45.051,35
210320035 1050.07.99035 - Marker Spb. - Husba	7.876.466,16	1.724.109,70
210320078 1050.07.99078 - Marker Spb. - Gravf	14.369,56	14.065,11
210320086 1050.07.99086 - Marker Spb. - Fond	73.596,71	72.038,04
210320112 1050.15.41112 - Marker Spb. - Turnu	1.779.054,97	773.723,97
210320173 1050.17.95173 - Marker Spb. - Proca	847.602,30	998.123,25
210320191 1030.13.04191 - Sparebank 1 - Depos	24.726,00	24.530,00
210320254 6129.06.74254 - Nordea	7.958.644,24	11.271.320,97
210320301 1050.17.86301 - Marker Spb. - Ocr	2.240.494,09	25.274.586,77

Oversikt - balanse

1 Rakkestad kommune - 2017

14.02.2018

210320455 1050.14.20455 - Marker Spb. - Sosia	826.428,30	1.253.815,75
210320584 1070.09.59584 - DNB - Initiativrik	337.604,44	335.929,39
210320620 1050.17.60620 - Marker Spb. - Minne	1.548.984,04	1.516.169,01
210320689 1050.18.96689 - Marker Spb. - Rente	2.980.971,52	1.349.386,73
SUM EIENDELER	1.706.487.478,51	1.637.221.828,67
EGENKAPITAL OG GJELD		
Egenkapital	189.483.129,03	146.163.793,27
Herav:		
Disposisjonsfond	44.158.671,34	23.456.872,74
256080000 Disposisjonsfondet	-44.158.671,34	-23.456.872,74
Bundne driftsfond	23.407.900,79	28.054.435,27
251080000 M og I Gjulems minnefond	-1.548.984,04	-1.516.169,01
251080001 Ungdom/Ungdom under utdanning	-337.604,44	-335.929,39
251080002 Fond til tilfluktsrom - frikjøpskon	-73.596,71	-70.264,71
251080003 Fond gravsteder	-13.717,77	-13.717,77
251080004 Fond tap etableringslån	-62.696,87	-62.696,87
251080005 Eldrerådet: Loddmidler	0,00	-7.789,81
251080009 Avsatt til fremtidige tap	-442.330,47	-442.330,47
251080010 Ubrukte midler boligtilskudd etable	-365.095,87	-142.273,87
251080013 Ubrukte midler tilskudd til tilpasn	-369.122,50	-269.122,50
251080016 Rekruttering av psykolog (tilskudd	-466.633,00	-468.333,00
251080018 Erling Nærby's testamentariske gave	-2.553.150,41	-3.286.882,92
251080019 Erling Nærby's gave til Skautun	-680.683,71	0,00
251080020 SLT-koordinator	-200.000,00	0,00
251080103 Digital kompetanse - innbyggere	-30.000,00	-30.000,00
251080200 Prosj. arbeidslivsfag - ungdomsskol	-7.721,72	-102.982,90
251080201 Gave - Sysselsetting/Psykiatri	-3.451,00	-3.451,00
251080202 Kulturell skolesekk	-48.224,99	-128.308,36
251080203 Legatmidler - Helsestasjonen	-7.054,60	-7.054,60
251080204 Statstilsk - Helseiltak barn/unge	-1.558,40	-1.558,40
251080207 Gavefond - Frivillighetssentralen	-58.415,00	-72.293,00
251080208 Spesialundervisning - barnehage	-65.805,10	-65.805,10
251080209 Språkforståelse minoritetsspråkeli	-201.770,98	-137.718,71
251080213 Vanskeligstilte barn og unge	-10.000,00	-10.000,00
251080215 Legatmidler - Frivillighetssentrale	-10.000,00	-10.000,00
251080216 Erasmus + - Prosjekt 22202	-188.151,01	-169.541,61
251080217 Ungdomstrinn i utvikling	-103.756,64	-123.623,56
251080218 Heving av kompetanse i praksisbarne	0,00	-11.967,47
251080219 Kompetanseheving barnehage	-347.179,73	-481.157,36
251080220 RØRE - Kirkeng skole	-29.147,52	0,00
251080221 RØRE - Ungdomsskolen	-74.004,16	0,00
251080346 Livets siste dager - Skautun	-115.869,24	-184.861,00
251080347 Kompetanseløftet 2015 - Boak	0,00	-195.462,65
251080348 Kompetanseløftet 2015 - Hj.baserte	0,00	-253.543,66
251080350 Tilsk. veiledningsmidler - Skautun	-4.198,62	-4.198,62
251080351 Kompetanseløftet 2015 - Skautun	0,00	-237.526,31
251080355 Gavefond Skautun	-91.454,60	-103.115,72
251080356 Gavefond Hjembaserte tj.	-62.697,21	-66.953,93
251080357 Gavefond Boak	-2.156,27	-2.156,27
251080358 Den kulturelle spaserstokk (DKSS)	-88.621,01	-105.180,00
251080361 Tilskudd til frisklivssentraler 201	-50.000,00	-50.000,00
251080364 Grunnleggende kompetanse IKT	-48.956,20	-48.956,20
251080366 Kompetanseløftet 2015 - Familiesent	0,00	-117.584,19
251080367 Oppfølgings- og løsfunksjoner for u	0,00	-52.915,17
251080368 Kompetanseheving HOTL kap. 9	-41.008,00	-50.000,00
251080370 Frisklivsentral for barn og unge	-78.122,63	-117.363,35
251080371 Tilbud til personer med sammensatte	0,00	-926.154,47
251080372 Implementering av ROP og KOR	0,00	-44.108,54
251080373 Kompetansetilskudd psykisk helse og	-24.245,46	-38.195,46
251080374 Tverrfaglig familiearbeid - BTI	-20.093,38	-67.218,15
251080375 Stimuleringstilskudd KoRus Øst	0,00	-167.548,90
251080376 Erfaringskonsulenter	0,00	-632.061,14
251080377 Bowls - Oppstartstilskudd	-2.625,00	-4.900,00
251080378 Opplæring BPA - BOAK	-14.250,00	-14.250,00
251080379 Muligheter for god fritid - Prosjek	-17.500,00	-17.500,00

Oversikt - balanse

1 Rakkestad kommune - 2017

14.02.2018

251080380 Familiehjelpen - Prosjektskjønnmidl	0,00	-150.000,00
251080381 Seksuell helse - Helsestasjon	-9.871,85	0,00
251080382 Gavefond - Psykisk helse og rus	-26.080,65	0,00
251080383 Fylkesmannen - BPA BOAK	-48.900,00	0,00
251080401 "Glomma sør for Øyeren"	-2.906.630,89	-3.707.576,90
251080407 Kommunalt villfond	-22.424,31	-22.648,10
251080408 Turbok for Rakkestad (2013)	-21.828,10	-20.826,20
251080410 Oppgradering av tursti til Linnekle	-50.000,00	-50.000,00
251080411 Glomma sør - Miljørådgivning i land	-1.006,00	0,00
251080412 Glomma sør - Forprosjekt Lundebyvann	-50.768,00	0,00
251080413 Glomma sør - Vannmiljøovervåking GI	-605.700,00	0,00
251080414 Glomma sør - PH-målinger i Degernes	-39.955,00	0,00
251080415 Glomma sør - Miljøråd i landbruket	-100.000,00	0,00
251080500 Gaver til lokalsamlingen	-98.956,57	-86.791,00
251080501 "Gårder, hus og folk i Rakkestad"	0,00	-26.188,14
251080503 Gavefond kulturskolen	-95.250,00	-5.000,00
251080505 Fotoprojekt Kirkeng skole	0,00	-41.156,00
251080650 Bundet driftsfond vann	-1.734.324,98	-3.050.731,30
251080651 Bundet driftsfond avløp	-5.342.482,27	-6.812.796,40
251080652 Bundet driftsfond slam	-752.963,91	-768.189,68
251080653 Bundet driftsfond renovasjon	-2.384.316,81	-1.429.666,23
251080654 Bundet driftsfond feiing	-154.787,19	-410.139,20
Ubundne investeringsfond	1.623.973,30	1.923.973,30
253080000 Ubundet investeringsfond	-1.215.620,70	-1.515.620,70
253080001 Tomte- og boligfondet	-376.685,60	-376.685,60
253080002 Næringsfond	-31.667,00	-31.667,00
Bundne investeringsfond	1.845.768,38	3.217.004,11
255080000 E.ord.avdrag etableringslån	-1.802.821,09	-3.174.056,82
255080001 Startlån - nye utlån	-42.947,29	-42.947,29
Regnskapsmessig mindreforbruk	27.463.293,24	22.893.798,60
259500800 Regnskapsmessig mindreforbruk	-27.463.293,24	-22.893.798,60
Regnskapsmessig merforbruk	0,00	0,00
Udisponert i inv.regnskap	0,00	0,00
Udekket i inv.regnskap	-28.771.276,12	0,00
259700800 Udekket i investeringsregnskapet	28.771.276,12	0,00
Kapitalkonto	128.686.419,24	75.549.330,39
259900800 Kapitalkonto utlån - Sosiale lån	-189.623,06	-267.990,00
259900801 Kapitalkonto utlån - Startlån	-17.595.906,77	-8.704.361,04
259900802 Kapitalkonto utlån - Næringslån	327.183,72	251.392,35
259900803 Kapitalkonto anleggsmidler	-229.090.100,13	-208.922.172,13
259900804 Kapitalkonto innlån - Startlån	-31.186.788,00	-26.359.454,00
259900805 Kapitalkonto innlån - Investeringsl	-102.982.514,23	-83.664.136,23
259900809 Kapitalkonto	252.031.329,23	252.117.390,66
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	-8.931.621,14	-8.931.621,14
258108000 Feriepenger (1992)	7.677.901,24	7.677.901,24
258108001 Feriepenger (1994)	159.511,21	159.511,21
258108002 Renter (2001)	3.639.959,00	3.639.959,00
258108003 Renter etableringslån (2001)	230.659,69	230.659,69
258108004 Momskompensasjon (2001)	-1.569.910,00	-1.569.910,00
258108005 Materialbeholdning skogen (2001)	1.460.500,00	1.460.500,00
258108006 Ressurskrevende brukere (2008)	-2.667.000,00	-2.667.000,00
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0,00	0,00
Langsiktig gjeld	1.425.839.223,18	1.401.035.559,31
Herav:		
Pensjonsforpliktelser	782.560.870,18	752.111.494,31
240550000 Pensjonsforpliktelser KLP	-659.404.725,00	-631.844.812,00
240550001 Pensjonsforpliktelser SPK	-105.662.120,00	-101.165.414,00
240640000 Aga av netto pensjonsforpliktelse K	-13.052.825,15	-15.119.078,91
240640001 Aga av netto pensjonsforpliktelse S	-4.441.200,03	-3.982.189,40
Ihendehaverobligasjonslån	0,00	0,00
Sertifikatlån	0,00	0,00
Andre lån	643.278.353,00	648.924.065,00
245395002 Husbanken, lån nr. 11490981	-137.752,00	-2.879.974,00
245395005 Husbanken, lån nr. 11498089.9	-894.934,00	-966.530,00
245395006 Husbanken, lån nr. 11500726.2	-5.400.000,00	-5.800.000,00
245395007 Husbanken, lån nr. 11503567/3/1	-6.500.328,00	-6.833.327,00

Oversikt - balanse

1 Rakkestad kommune - 2017

14.02.2018

245395009 Husbanken, lån nr. 11516424	-5.820.916,00	-6.089.779,00
245395010 Husbanken, lån nr. 11520519/2/1	-8.645.039,00	-8.928.583,00
245395011 Husbanken, lån nr. 11524120/1/1	-4.038.090,00	-4.266.273,00
245395012 Husbanken, lån nr. 11531924/2/1	-4.500.000,00	-5.000.000,00
245395013 Husbanken, lån nr. 11535130/3/1	-6.500.073,00	-6.500.000,00
245395014 Husbanken, lån nr. 11537760/3/1	-7.000.000,00	0,00
245395015 Husbanken, lån nr. 11537760/4/1	-11.500.000,00	0,00
246320000 KLP, Lån nr. 030380231	-7.274.956,00	-8.469.142,00
246320001 Nordea sertifikatlån, ISIN: NO 0010	-55.800.000,00	-20.000.000,00
246320002 Nordea sertifikatlån, ISIN: NO 0010	-65.000.000,00	-40.000.000,00
246320003 Nordea sertifikatlån, saldo flyttet	0,00	-25.000.000,00
246320004 Nordea sertifikatlån, saldo flyttet	0,00	-25.000.000,00
246320005 Nordea - saldo flyttet til 246.320.	0,00	-7.500.000,00
246320006 Nordea - saldo flyttet til 246.320.	0,00	-3.300.000,00
246355000 Avsatt avdrag kredittforetak og fin	711.766,00	1.010.217,00
246355001 Kommunalbanken, lån nr. 20100773	-17.500.560,00	-18.015.280,00
246355002 Kommunalbanken, lån nr. 20110550	-39.105.880,00	-39.105.880,00
246355004 Kommunalbanken, lån nr. 20041002	-84.415.450,00	-84.415.450,00
246355006 Kommunalbanken, lån nr. 20050602	-9.951.520,00	-10.306.940,00
246355007 Kommunalbanken, lån nr. 20060353	-16.986.680,00	-17.758.800,00
246355008 Kommunalbanken, lån nr. 20060484	-18.998.260,00	-21.921.070,00
246355009 Kommunalbanken, lån nr. 20060485	-42.989.830,00	-45.518.650,00
246355012 Kommunalbanken, lån nr. 20090777	-21.253.280,00	-21.860.520,00
246355013 Kommunalbanken, lån nr. 20120239	-41.024.210,00	-42.515.990,00
246355014 Kommunalbanken, lån nr. 20120490	-14.229.900,00	-14.738.120,00
246355015 Kommunalbanken, lån nr. 20130116	-38.863.620,00	-40.227.260,00
246355016 Kommunalbanken, lån nr. 20150410	-44.155.610,00	-46.034.570,00
246355100 Kommunekreditt, lån nr. 8218	-1.574.287,00	-1.675.789,00
246355101 Kommunekreditt, p.t. rente	0,00	-850.789,00
246355103 Kommunekreditt, lån nr. 9478	-9.730.297,00	-11.226.129,00
246355104 Kommunekreditt, lån nr. 9479	-3.652.187,00	-3.873.350,00
246355105 Kommunekreditt, lån nr. 10632	-15.220.663,00	-16.472.700,00
246355106 Kommunekreditt, lån 8317.54.59742	-30.450.000,00	-31.500.000,00
246395000 Husbanken, lån nr. 11488566.8	-376.697,00	-410.057,00
246395001 Husbanken, lån nr. 11488570.0	-395.060,00	-430.047,00
246395002 Husbanken, lån nr. 11927579.0	-730.800,00	-939.600,00
246395004 Husbanken, utleieboliger	-220.191,00	-248.973,00
246395005 Husbanken, lån nr. 11482828.8	-116.850,00	-129.150,00
246395006 Husbanken, lån nr. 11490560.7	-368.166,00	-399.045,00
246395007 Husbanken, lån nr. 11500466.5	-737.073,00	-783.552,00
246395008 Husbanken, lån nr. 11499873.5	-967.757,00	-1.023.925,00
246395009 Husbanken, lån nr. 11500246.1	-963.203,00	-1.019.038,00
Konsernintern langsiktig gjeld	0,00	0,00
Kortsiktig gjeld	91.165.126,30	90.022.476,09
Herav:		
Kassekredittlån	0,00	0,00
Annen kortsiktig gjeld	84.453.263,26	82.241.136,25
232080001 Mellomregning Procasto	-500,00	-960,00
232080100 Motkonto terminforfall sosiale lån	-85.082,58	-157.237,84
232080920 Interimskonto for overføring av res	-5.472,00	0,00
232200000 Leverandørgjeld	-21.443.154,06	-17.496.650,49
232200002 Leverandørgjeld utland	-358.355,49	0,00
232320000 Kortsiktig gjeld forretningsbanker	-3.103.318,00	-1.515.799,50
232395000 Kortsiktig gjeld statlige låneinsti	0,00	-1.596.911,00
232550011 Arbeidsgivers andel av pensjon - KL	0,00	0,17
232640000 Skyldig skattetrekk	-12.755.107,00	-12.255.162,00
232640010 Skyldig arbeidsgiveravgift	-7.435.319,71	-7.598.813,52
232640020 Skyldig arbeidsgiveravgift av avsat	-4.760.009,72	-4.774.835,12
232640022 Skyldig arbeidsgiveravgift av avsat	-20.218,29	-28.536,65
232640030 Skyldig arbeidsgiveravgift til Sver	1.619,81	-9.473,58
232640100 Oppgjørskonto mva.	489.053,00	-1.109.917,00
232650000 Fylkeskommuner og kommuner	0,00	-393.260,00
232890000 Skyldig feriepenger	-33.758.888,88	-33.864.018,78
232890004 Skyldig feriepenger svenske arbeids	-46.763,19	-82.291,01
232890100 Diverse kortsiktig gjeld	0,00	-84.641,93
232890101 Diverse kortsiktig gjeld årsoppgjør	-438.503,15	-240.255,00

Oversikt - balanse

1 Rakkestad kommune - 2017

14.02.2018

232890102 Nøkkeldepositum - Musikkskolen	-2.000,00	-2.000,00
232890103 Forskuddsbetalinger fra kunder	-19.478,00	-20.156,00
232890104 Eksternt avdrag langsiktig gjeld	-711.766,00	-1.010.217,00
Derivater	0,00	0,00
Konsernintern kortsiktig gjeld	0,00	0,00
Premieavvik	6.711.863,04	7.781.339,84
239550000 Premieavvik KLP	-2.772.578,00	-3.410.503,00
239550001 Premieavvik SPK	-3.109.862,00	-3.409.252,00
239640000 Arbeidsgiveravgift av premieavvik K	-390.933,70	-480.881,18
239640001 Arbeidsgiveravgift av premieavvik S	-438.489,34	-480.703,66
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	1.706.487.478,51	1.637.221.828,67
MEMORIAKONTI		
Memoriakonto	7.873.465,70	3.925.287,40
291000800 Ubrukte lånemidler - Startlån	7.873.465,70	1.721.109,70
291000804 Låneopptak 2016	0,00	2.204.177,70
Herav:		
Ubrukte lånemidler	7.873.465,70	3.925.287,40
291000800 Ubrukte lånemidler - Startlån	7.873.465,70	1.721.109,70
291000804 Låneopptak 2016	0,00	2.204.177,70
Ubrukte konserninterne lånemidler	0,00	0,00
Andre memoriakonti	0,00	0,00
Motkonto for memoriakontiene	-7.873.465,70	-3.925.287,40
299990800 Motkonto ubrukte lånemidler	-7.873.465,70	-3.925.287,40

Rakkestad kommune

Årsberetning 2017

Saksnr. **18/807**

Journalnr. **5583/18**

Arkiv **210**

Dato: **04.04.2018**

Til behandling

RAKKESTAD
mangfold og samhold

Innholdsfortegnelse

Rådmannens innledende kommentarer,	side, 3
Samfunn og statistikk,	side, 4
Sykefravær, likestilling, årsverk, lønn og tilsyn,	side, 13
Rådmannen,	side, 21
Oppvekst og kultur,	side, 25
NAV Rakkestad,	side, 30
Helse og omsorg,	side, 32
Teknikk, miljø og landbruk,	side, 41
Næringstiltak,	side, 43
Kirker og trossamfunn,	side, 44
Fellesutgifter og –inntekter,	side, 45
Investeringer,	side, 46
Skatter og statlige overføringer,	side, 49
Finans,	side, 51
Fonds,	side, 52
Langsiktig gjeld,	side, 54
Likviditet,	side, 56
Pensjon,	side, 57

Innledende kommentarer

Rådmannen legger årsberetningen for 2017 fram for formannskapet og kommunestyret.

For Rakkestad kommune ble 2017 et godt år.

Regnskapet gjøres opp med et overskudd/mindre utgifter på kr. 27 463 293. Det er kommunens beste resultat noen gang. Netto driftsresultat er på kr. 20 624 758. Dette utgjør 3,1 prosent av brutto drifts-inntekter.

Rådmannen viser til de ulike avsnitt/punkter i årsmeldingen for informasjon om og vurderinger av kommunens virksomhet siste år.

Det gjelder:

- Samfunn og statistikk.
- Sykefravær, likestilling, årsverk, lønn og tilsyn.
- Andre momenter.
- Rådmannen.
- Oppvekst og kultur.
- NAV Rakkestad.
- Helse og omsorg.
- Teknikk, miljø og landbruk.
- Næringstiltak.
- Kirker og trossamfunn.
- Fellesutgifter og – inntekter.
- Investeringer.
- Skatter og rammeoverføringer.
- Finans.
- Fonds.
- Langsiktig gjeld.
- Likviditet.
- Pensjon.

Rakkestad, 25.3.2018,

Alf Thode Skog,

Rådmann

Samfunn og statistikk

Befolkningsutvikling

Rakkestad kommune hadde denne befolkningsutviklingen i 1997 – 2017:

År	Fødselsoverskudd	Netto innflytting	Befolkningsvekst	Folketal
2017	3	27	30	8 202
2016	8	81	89	8 173
2015	-3	67	64	8 084
2014	15	31	46	8 020
2013	14	100	114	7 974
2012	11	151	162	7 860
2011	9	88	97	7 698
2010	23	61	84	7 601
2009	-9	30	21	7 517
2008	-8	-11	-19	7 496
2007	-32	119	87	7 515
2006	4	58	62	7 428
2005	4	78	82	7 366
2004	8	41	49	7 284
2003	-5	20	15	7 235
2002	-24	83	59	7 220
2001	-20	15	-5	7 161
2000	-5	90	85	7 166
1999	19	-6	13	7 081
1998	-19	30	11	7 068
1997	-30	65	35	7 057
Sum,	-37	1 218	1181	

Faktiske tall.

Folketallet er 16,22 prosent høyere i dag enn for 20 år siden. Det gir en gjennomsnittlig vekst på 0,81 prosent pr. år. Økningen er moderat – bare 0,35 prosent – fra 2016 – 2017.

Rakkestad kommune har spesielt de senere årene – 2010 – 2016 – hatt en god befolkningsutvikling.

Folketallet passerte 8 000 innbyggere i 2014 og 7 000 innbyggere i siste halvdel av 1970 – årene.

Ifølge Statistisk Sentralbyrås prognoser er det forventet 8 825 innbyggere i 2030 og 9 261 innbyggere i 2040 i kommunen.

For Rakkestad kommune er det regnet med en befolkningsstigning på ca. 12,4 prosent i de nærmeste 25 årene, mens det for Østfoldkommuner og landets kommuner kalkuleres med en tilsvarende vekst på 20,9 og 20,1 prosent. Utviklingen ligger altså an til å bli svakere lokalt enn regionalt og nasjonalt.

Et slikt bilde medfører utfordringer for Rakkestad kommune og Rakkestadsamfunnet.

Befolkningsvekst

Hele befolkningsveksten refererer seg til netto innflytting.

Rakkestad kommune hadde fødselsunderskudd – 32 personer – for 1997 – 2017 – dog slik at det er underskudd for perioden 1997 – 2011 og et overskudd for tidsrommet 2012 – 2017.

Omkring halvparten av folketallsøkningen refererer seg til innvandring. Det omfatter i første rekke bosetting av flyktninger og arbeidsinnvandring fra EØS – området.

I løpet av det siste året er befolkningsveksten i Norge redusert. Tilstrømming av asylsøkere er lavere, landet tar mot færre flytninger og netto arbeidsinnvandring er på et annet nivå enn tidligere.

Rakkestad kommune får mest sannsynlig en flatere folketallsutvikling i fall i nærmeste årene framover.

Befolknings sammensetning

Rakkestad kommune har denne befolknings sammensetningen pr. 1.1.2018:

Alder	Menn	Kvinner	Sum	Andel
100 år og over	0	2	2	0,02
90 - 99 år	25	49	74	0,9
80 - 89 år	134	194	328	4
70 - 79 år	321	356	677	8,25
60 - 69 år	537	512	1049	12,79
50 - 59 år	567	569	1136	13,85
40 - 49 år	613	520	1133	13,81
30 - 39 år	492	461	953	11,62
20 - 29 år	451	460	911	11,11
10 - 19 år	524	491	1015	12,38
0 - 9 år	470	454	924	11,27
Sum,	4 134	4 068	8 202	100

Faktiske tall og prosent.

Demografi avviker fra det som gjelder for landet.

Dette er forskjeller som indikerer kommunale utfordringer både på kort og lang sikt, og dermed hvilke prioriteringer som blir de mest sentrale i budsjett- og økonomiplanen og i en lengre horisont. Bildet er:

Alder	Rakkestad	Norge
0 - 39 år	46,4	54,7
40 - 79 år	48,7	41
80 år og over	4,9	4,2
Sum,	100	99,9

Prosent.

En ganske lav andel av befolkningen er i yngre aldersgrupper (0 – 39 år), mens det relativt sett er flere innbyggere enn på landsbasis i eldre alderskategorier (80 år og over).

Absolutt størst utslag er det i aldersgruppen 40 – 79 år. Rakkestad kommune har nesten halvparten av sin befolkning – 48,7 prosent – i dette intervallet, mens tallet for Norge er 41 prosent.

Med hensyn til kommunale tjenesteytelser og oppgaver, innebærer det at de største utfordringene på noen få års sikt kommer innen helse, omsorg og pleie.

Det bør gjenspeile de i de prioriteringer som gjøres allerede nå.

Utdanningsnivå i befolkningen

Rakkestad kommune har dette utdanningsnivå i sin befolkning:

Utdanning	Rakkestad	Norge
Grunnskole	36,9	26,5
Videregående skole	44,8	40,6
Universitet/Høgskole	18,3	32,9
Sum,	100	100

Prosent.

Ifølge tabellen har 81,7 prosent av innbyggerne over skolepliktig alder grunnskole eller videregående skole som høyeste fullførte utdanning, mens den tilsvarende størrelse for landet er 67,1 prosent. For høyere utdanning snur bildet seg. Nesten en tredjedel av innbyggerne på landsbasis – 32,9 prosent – har høyere utdanning mot kun i underkant av en fem del av Rakkestad kommunes befolkning – 18,3 prosent.

Både i Rakkestad kommune og Østfold fylke er det et forholdsvist lavt utdanningsnivå i befolkningen. Det henger direkte sammen næringsstrukturen – som er dominert av landbruk og industri/sekundær-næringer.

Arbeid og inntekt

Rakkestad kommunes arbeidsstyrke fordeler seg slik på næringsgrener:

Næringer	Antall personer		Prosent	
	2016	2018	Rakkestad	Norge
Jordbruk, skogbruk, fiske	247	239	6,18	2,21
Sekundærnæringer	1 010	1 021	26,4	19,42
Varehandel og privat tjenesteyting	1 223	1 201	31,06	38,43
Offentlig administrasjon	171	176	4,55	6,38
Undervisning	246	256	6,62	8,25
Helse- og omsorgstjenester	708	742	19,19	20,79
Personlig tjenesteyting	191	232	6	3,94
Ikke oppgitt	0	0	0	0,58
Sum,	3 796	3 867	100	100

Faktiske størrelser og prosent.

Antall sysselsatte økte med 71 personer – 1,87 prosent – fra 2016 – 2018. Yrkesdeltakelsen er på i overkant av 46 prosent. Det er ca. 3 prosent lavere enn for landet (vel 49 prosent). Årsaken til at sysselsettingsandelen er lav, er trolig at uførheten i befolkningen er høy. Den ligger på 13,9 prosent for Rakkestad kommune, mot 10,2 prosent på landsbasis.

Rakkestad kommune er en landbruks- og industrikommune – med en andel sysselsatte i slike næringer som er ca. 11 prosent høyere enn på landsbasis (32,58 prosent mot 21,63 prosent).

For yrker med krav til høgere utdanning – undervisning, helse og omsorg, privat tjenesteyting og offentlig administrasjon – er typisk nok sysselsettingsandelen relativt sett lav.

Rakkestad kommune har få innbyggere ansatt i offentlig sektor.

Nærings-/sysselsettingsstrukturen i kommunen avviker markant fra en gjennomsnittskommune i landet.

Rakkestad kommunes husholdninger hadde følgende inntektsnivå etter skatt ved siste måling:

Kategori	Rakkestad	Norge
Aleneboende	264 000	288 000
Par uten barn	586 000	628 000
Par med barn	713 000	857 000
Enslig mor/far med barn	369 000	402 000

Kroner.

Inntektsnivå i befolkningen er lavere enn på landsbasis.

Dette henger nært sammen med innbyggernes utdanningsnivå og næringsstruktur i kommunen.

Bolig

Rakkestad kommune har en annen bo- og bosettingsstruktur enn gjennomsnittskommunen.

Av den samlede befolkningen – 8 202 innbyggere – bor ca. 56,5 prosent – ca. 4 650 mennesker – i Rakkestad sentrum. Det er lavt. For Østfoldkommuner og landet er de tilsvarende tall ca. 83 prosent og 77 prosent. Forskjellen refererer seg til næringsstrukturen. Rakkestad kommune er en landbruks-kommune.

Hele 20,3 prosent av innbyggerne bor på landbrukseiendom. Det er naturlig nok høyt sammenlignet med andre kommuner.

Når det gjelder eierform og bygningstype på eiendom er bildet:

Bolig	Rakkestad	Norge
Selveier	77,2	70,9
Aksje-/andelseier	6,4	11,7
Leietaker	16,4	17,4
Sum,	100	100

Prosent.

Som følge næringsstruktur spesielt, er selveierandelen høy og aksje-/andelsandelen lav i kommunen.

Kategorien leietaker ligger like under landsgjennomsnittet.

Kommunens økonomi

Rakkestad kommune hadde et overskudd på driftsregnskapet på kr. 27 463 293 i 2017. Det er kommunens beste resultat noen gang.

Siden 2013 er disse regnskapsresultatene bokført:

År	2017	2016	2015	2014	2013
Overskudd	27 463	22 894	14 223	4 593	345

1 000 kroner.

Rakkestad kommunes økonomi er bedre i dag – 2015 – 2017 – enn den var i 2012 – 2014. For fire – fem år siden var skuta bare så vidt flytende. Overskuddet ble bare på kr. 345 000 i 2013.

Det er flere årsaker til denne utviklingen. Blant annet:

- En sterk vekst i overføringene – spesielt skatter, skatteutjevnerende tilskudd og ramme-overføringer – i 2016 og 2017.

Målt mot budsjett, er merinntektene er 7 – 8 millioner kroner i begge årene.

- Det er realisert utgiftsreducerende tiltak – mellom 15 og 20 årsverk – til sammen i 2016 og 2017.
- Så godt som samtlige staber, seksjoner og andre kostnadssteder avlegger regnskap innenfor budsjetttrammene i de siste to årene.

Netto driftsresultat er kommunens overskudd/underskudd på driftsregnskapet og framkommer etter at samtlige drifts- og finansielle utgifter er dekket inn. Det er den mest relevante indikator til å beskrive bærekraft og robusthet i kommuneøkonomien. Siden 2013 har Rakkestad kommune hatt disse netto driftsresultatene:

År	2017	2016	2015	2014	2013
Netto driftsresultat	20 625	24 326	10 323	5 061	3 065

1 000 kroner.

Netto driftsresultat beregnet som andel av brutto driftsinntekter:

År	2017	2016	2015	2014	2013
Netto driftsresultat som andel av brutto driftsinntekter	3,1	3,7	1,72	0,85	0,53

Prosent.

Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi anbefaler at nivået på netto driftsresultat over tid bør være over 1,75 prosent av brutto driftsinntekter. Det er oppnådd i de siste tre årene – etter at resultatene i 2012 – 2014 var temmelig svake. Som sådan er det bærekraft i kommuneøkonomien pr. 31.12.2017.

For 2017 er netto driftsresultat for Rakkestad kommune lavere enn landsgjennomsnittet (3,8 prosent).

Om årsaker til utviklingen vises det til det som er skrevet i tilknytning til regnskapsresultatet ovenfor.

Disposisjonsfondet er kommunens driftsreserver og er ment å stå som buffer mot sviktende inntekter og økende utgifter i et bestemt tidsrom. Det er viktig for bærekraft, stabilitet og soliditet i kommunens virksomhet. Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi tilrår at fondet bør ligge på minst 10 prosent av brutto driftsinntekter.

Rakkestad kommune hadde et disposisjonsfond på kr. 44 158 671 pr. 31.12.2017 – som utgjør 6,56 prosent av brutto driftsinntekter. I forhold behovene og anbefalingene er det for lavt.

Rådmannen går inn for å avsette overskuddet for 2017 til disposisjonsfondet – som i så fall blir på kr. 71 621 964. Det er ca. 10 prosent av brutto driftsinntekter som de blir i 2018.

Disposisjonsfondet når med dette tiltaket en akseptabel størrelse.

Tabellen nedenfor viser hvordan Rakkestad kommune og gjennomsnittskommunen disponerte sine ressurser i 2017:

Formål	Rakkestad	Norge
Administrasjon og styring	5	7
Barnehage	10	11
Grunnskole	21	19
Helse og omsorg	35	31
Sosiale tjenester	5	5
Barnevern	6	3
Vann, avløp og avfall	5	5
Kultur	3	4
Annet	10	15
Sum,	100	100

Prosent.

Rakkestad kommune bruker lite penger på administrasjon og styring – noe som er et resultat av de reduksjoner som er gjort i hovedsak på ledelses- og administrasjonsplan i de siste årene.

Barnehage utgjør en mindre andel av totalbudsjettet enn i en gjennomsnittskommune (samlet 10 vs. 11 prosent). Det samme gjelder for kultur.

Rakkestad kommune bevilger langt mer til grunnskole (21 vs. 19 prosent av samlet budsjett) barne-vern (6 vs. 3 prosent av samlet budsjett) og helse og omsorg (35 vs. 31 prosent av samlet budsjett) sammenlignet med andre kommuner.

Inntektsrammene blir trangere i 2018 – 2021 enn de var i 2015 – 2017. Like viktig som å være bevisst inntekts- og utgiftsnivå som sådant, er det å ha fokus på fordeling av ressurser på formål og aktivitet.

Det blir et tema i budsjett 2019 og økonomiplan 2019 – 2022.

Rakkestad kommune hadde tidligere relativt høye brutto driftsinntekter – noe som i hovedsak skyldtes eiendomsskatt på boliger og næringseiendommer og betydelige statlige rammeoverføringer som følge av store behov i befolkningen. Kommunens utgiftsnivå geares på den annen side også sterkt av slike demografiske betingelser.

Bildet var i 2017:

	Rakkestad	Norge
Brutto driftsinntekter	82 321	84 652

Kroner.

Brutto driftsinntekter er kr. 2 331 lavere pr. innbygger enn for en gjennomsnittskommune. Det gir Rakkestad kommune ca. kr. 19 000 000 mindre i inntekter enn om den var på snittet

av norske kommuner.

Nytt inntektssystem (2017) og kommunereform (2017) svekker kommunens inntektsgrunnlag enda mer i de nærmeste årene. Rakkestad kommune bør regne med en svakere inntektsutvikling enn for størstedelen av kommunene fram mot 2022.

Rakkestad kommune har ikke et økonomisk handlingsrom som overgår andre kommuner. Tvert om.

Tabellen viser brutto driftsutgifter pr. innbygger i 2017:

	Rakkestad	Norge
--	------------------	--------------

Brutto driftsutgifter	79 575	81 936
-----------------------	--------	--------

Kroner.

Brutto driftsutgifter er kr. 2 361 lavere pr. innbygger enn for en gjennomsnittskommune. Samtidig er levekårsutfordringer store og forventninger og behov for velferdstjenester i befolkningen høye. Det gjør det ikke lett å etablere og opprettholde tilbud og aktivitet på alle områder, og enda mere ha den standard i virksomheten som er ønsket og krevet av samfunnet og systemene.

Rakkestad kommune bruker mer til spesielt barnevern og helse og omsorg enn det en gjennomsnittskommune gjør.

Å opprettholde tilstrekkelige eller gode tilbud, blir vanskeligere hvis inntektsgrunnlaget går ytterligere ned i de nærmeste årene.

Rakkestad kommune har over mange år investert tungt i samfunnsmessig og kommunal infrastruktur (Rakkestad sentrum, barnehager, skoler, omsorgsboliger, sykehjem, kommunaltekniske anlegg m.m.).

I stor grad er disse prosjektene lånefinansiert og som et resultat av det er langsiktige lån og lånegjeld pr. innbygger høy.

Pr. 31.12.2017 var bildet dette:

	Rakkestad	Norge
--	------------------	--------------

Lånegjeld pr. innbygger	71 353	66 037
-------------------------	--------	--------

Kroner.

Lånegjeld pr. innbygger er kr. 5 316 større i Rakkestad kommune enn i en gjennomsnittskommune.

Høy langsiktig gjeld genererer store årlige utgifter til renter og avdrag av disse forpliktelser - som igjen begrenser de ressurser som kommunen har til rådighet for tjenesteytelser og annen regulær aktivitet.

Rakkestad kommunes økonomiske handlingsrom er redusert ved de investeringer som er gjennomført og langsiktige lån som er bygget opp.

Renter og avdrag av forpliktelsene er faste utgifter – i prinsippet upåvirkelige – over et tidsrom på 30 – 35 år.

Sykefravær, likestilling, årsverk, lønn og tilsyn

Sykefravær

Rakkestad kommune har et sykefravær som har ligget stabilt mellom 7 og 8 prosent i 2013 – 2017.

Det går fram av oversikten nedenfor:

Tekst	2017			2016	2015	2014	2013
	Egenmeldt	Legemeldt	Totalt	2016	2015	2014	2013
Rådmannen, inklusive staber, Rådmannens team	0,6	0,7	1,3	0	0	0	0
Dokument og forvaltning	0	0	0	11,1	9,1	1,8	3,9
Informasjon og IKT	0	0	0	1,5	3	1,4	3,9
Personal	0	0	0	1,5	2,4	0,3	2,5
Økonomi	0	0	0	0,4	8,9	3,6	1,7
NAV Rakkestad	1,2	0,7	1,9	5,1	2,7	4	5,2
Skole	0,9	3,9	4,8	5,6	6,3	4,2	7,4
Barnehage	0,9	8	8,9	8,5	8,7	10,1	12,5
Kultur	0	0	0	1,1	4,9	6,3	12,8
Kommunikasjon og kultur	0,5	1,2	1,7	0	0	0	0
Rakkestad familiesenter	1,1	6,7	7,8	10,8	11,2	19,4	12,1
Hjembaserte tjenester	0,8	10,4	11,2	9,1	8,3	7,1	8,9
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter	1,2	9	10,2	11,5	11,6	10,2	8
Bo- og aktivitetstjenester	0,8	7,4	8,2	7,8	7,9	6,3	9,3
Teknikk, miljø og landbruk	0,7	6,7	7,4	10,3	7,2	4,6	3,9
Sum,	0,9	6,3	7,2	7,8	7,8	7	8

Prosent.

Rakkestad kommune hadde et sykefravær på 7,2 prosent av den totale arbeidsstokken i 2017 – noe som er marginalt lavere enn i 2015 og 2016.

Sykefravær eller nærvær til arbeidshverdag og arbeidsplass er ganske stabilt. Det er for høyt i forhold til avtale om inkluderende arbeidsliv og kommunens egne målsettinger, men like fullt akseptabelt sammenlignet med gjennomsnittstallene for kommunesektoren. Fokuset på å oppfylle målsettingene i eget plan- og rammeverk og avtale om inkluderende arbeidsliv fortsetter. Det innebærer blant annet:

- Et maksimalt sykefravær for kommunen som helhet på 6,5 prosent.
- Ingen enkelt stab eller seksjon har et sykefravær på mer enn 10 prosent på årsbasis.

Hjembaserte tjenester (11,2 prosent) og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter (10,2 prosent) har et sykefravær på mer enn 10 prosent i 2017. Det blir særskilt fulgt opp i 2018.

For NAV Rakkestad, Skole, Kommunikasjon og kultur, Rakkestad familiesenter og teknikk, miljø og landbruk er utviklingen i sykefravær god fra 2016 – 2017.

Innen Rådmann og staber er sykefraværet i 2017 på bare 1,7 prosent – historisk sett lavt og lavt nesten uansett sammenligning.

Likestilling

Offentlige myndigheter skal arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestillings- og tilgjengelighetslovens formål.

I årsmeldingen redegjør rådmannen for tiltak som er iverksatt eller planlegges for å oppfylle disse forpliktelsene:

- Et prosjekt for å fastsette «et verdi- og kulturgrunnlag» for Rakkestad kommune ble vedtatt i budsjett 2018 og økonomiplan 2018 – 2021 høsten 2017.

Proessen pågår i første halvår 2018 og «verdi- og kulturdokumentet» blir vedtatt i kommune-styret ultimo 2018.

Tiltaket er viktig – ikke minst i likestillingssammenheng – for utvikling av Rakkestad kommune i en kommunesektor og et samfunn i store forandringer.

- Et helhetlig planløp for 2018 – 2022 – planstrategi, kommuneplan, budsjett og økonomiplan og stabs- og sektorielle planer – ble også besluttet i budsjett 2018 og økonomiplan 2018 – 2021 høsten 2017.

Tiltaket er sentralt også i forhold til det lovverk det er snakk om i dette avsnitt.

- Pakker for rekruttering av spesielt sykepleiere i helse- og omsorgstjenesten er utviklet.

Tiltaket har praktisk likestillingseffekt.

- En kompetanseplan – med en betydelig likestillingsdimensjon – er under utvikling i et samspill mellom assisterende rådmann, seksjonsledere og arbeidstakerapparatet.

Ansatte

Oversikten viser ansatte i Rakkestad kommune totalt og fordelt på formål i 2017:

Indikatorer	Kvinner	Menn	Totalt
-------------	---------	------	--------

Antall ansatte

Kommunen totalt	548	139	687
Rådmannen, inklusive staber	34	35	69
Oppvekst og kultur	189	48	237
Helse- og omsorg	298	26	324
Teknikk, miljø og landbruk	27	30	57

Andel av antall ansatte	80	20	100
-------------------------	----	----	-----

Faktiske tall.

Det er omtrent like mange ansatte i 2017 (687) som det var i 2016 (692).

Innen Rådmann og staber er det likevel 9 færre ansatte i 2017 enn året før. Det henger sammen med de programmer som er gjennomført for å opprettholde og styrke den økonomiske balansen.

For Oppvekst og kultur, Helse og omsorg og Teknikk, miljø og landbruk er antallet ansatte nesten det samme som i 2016.

Rakkestad kommune er – i likhet med kommunesektoren for øvrig – en kvinnedominert arbeidsplass. Hele 80 prosent av arbeidsstokken er kvinner. Bare 20 prosent er menn.

Årsverk

Oversikten viser årsverk i Rakkestad kommune og fordelt på formål i 2017:

Indikatorer	Kvinner	Menn	Totalt
-------------	---------	------	--------

Antall årsverk

Kommunen totalt	409,6	98,6	508,1
Rådmannen, inklusive staber	28,1	19,3	47,4
Oppvekst og kultur	158,6	35,7	194,4
Helse- og omsorg	202	15,9	217,9
Teknikk, miljø og landbruk	20,9	27,6	48,5

Faktiske tall.

Det er omtrent like mange årsverk i 2017 (508,1) som det var i 2016 (505,8).

Innen Rådmann og staber er det likevel 6,2 årsverk færre årsverk i 2017 enn året før. Det henger sammen med de programmer som er gjennomført for å opprettholde og styrke den økonomiske balansen.

For Oppvekst og kultur og Helse og omsorg er det en liten vekst i antall ansatte.

Teknikk, miljø og landbruk hadde 48,5 årsverk i 2017. Det er 0,8 årsverk mindre enn året før.

Lønn

Oversikten viser gjennomsnittlig lønn i kommunen totalt og for ulike formål i 2017:

Indikatorer	Kvinner	Menn	Totalt
-------------	---------	------	--------

Lønnsnivå - totalt og pr. område

Lønn i kommunen - pr. årsverk	461 805	506 910	484 358
Rådmann - inklusive staber	528 880	617 124	573 002
Oppvekst og kultur	479 807	517 580	498 694
Helse og omsorg	440 730	439 940	440 335
Teknikk, miljø og landbruk	438 741	454 508	446 624

Faktiske tall.

Lønnsnivå gjenspeiler stillingskategorier, funksjoner og oppgaver i kommunen og er likt det som er i kommunesektoren som helhet.

Innen Skole er lønnsnivået høyere enn i andre sektorer – noe som henger nært sammen med at skolen lenge var et eget tariffområde og hadde en annen status og utvikling enn annen kommunal virksomhet.

Lønnsnivå i Rakkestad kommune er omtrent som i en gjennomsnittskommune i landet.

Oversikten viser andel kvinner og menn i lederstillinger:

Indikatorer	Kvinner	Menn	Totalt
-------------	---------	------	--------

Ledere andel

Rådmann	0	100	100
Stabs- og seksjonsledere	54	46	100
Enhetsledere	72	18	100
Andel ledere av antall totalt ansatte	7	16	9

Prosent.

Det er en høy andel menn i lederstillinger – tatt i betraktning at bare 20 prosent av arbeidsstokken er menn.

Et slikt bilde er typisk både for kommuner og samfunnet som helhet.

Oversikten viser lønn på ledernivåer i 2017:

Indikatorer	Kvinner	Menn	Totalt
-------------	---------	------	--------

Ledere - lønn

Ledere - gjennomsnitt pr. årsverk	605 860	699 459	639 564
Rådmann (inklusive assisterende rådmann)	0	987 500	987 500
Stabs- og seksjonsledere	694 110	708 000	700 482
Enhetsledere	582 193	628 333	595 269

Faktiske tall.

Lønnsnivåer er som i sammenlignbare kommuner og gjennomsnittskommuner.

Forskjeller mellom menn og kvinner er et resultat av at det relativt sett (se ovenfor) er en høy andel menn i lederstillinger.

Et slikt bilde er en indikator på likestillingsutfordringer – som må løses med både målsettinger, planer og konkrete tiltak på området.

Rådmannen viser til det som er sagt ovenfor – avsnittet «Likestilling» - om «verdi- og kulturgrunnlag» og «verdi- og kulturdokument».

Rakkestad kommunestyre skal fastsette «et verdi- og kulturdokument» for Rakkestad kommune i 2018.

Stillingsstørrelser

Oversikten viser stillingsstørrelser i 2017:

Indikatorer	Kvinner	Menn	Totalt
-------------	---------	------	--------

Stillingsstørrelser

Andel 0 - 24,99 prosent	9	22	11
Andel 25 - 49,99 prosent	7	4	6
Andel 50 - 75 prosent	23	12	21
Andel 75 - 99,99 prosent	25	7	22
Andel heltid	36	55	40

Sum	100	100	100
-----	-----	-----	-----

Indikatorer	Kvinner	Menn	Totalt
-------------	---------	------	--------

Prosent.

Endringene i 2017 er sterkere enn tidligere år.

Rådmannen trekker fram at andelen ansatte i heltidsstillinger har økt fra 37 til 40 prosent fra 2016 til 2017.

Det er en markert forbedring.

Samtidig er andelen ansatte i 0 – 24,99 prosent stillinger 11 prosent i 2017 mot 13 prosent i 2016.

Det er også et tegn på at utviklingen går i riktig retning.

Tilsyn

Oversikten viser tilsyn i 2017:

Tilsynsmyndighet	Avsluttede tilsyn	Ikke avsluttede tilsyn	Totalt
Datatilsynet	1		1
Arbeidstilsynet		1	1
Fylkesmannen i Østfold	1	2	3
Mattilsynet	1		1
Sum	3	3	6

Faktiske tall.

Rakkestad kommune hadde seks tilsyn fra statlige myndigheter i 2017. For tre av tilsynene er avvik lukket og tilsynene er avsluttet. I tre andre tilsyn er tiltak for å rette opp avvik iverksatt. De er ventet avsluttet i 2018.

Når det gjelder «El tilsyn» er seks saker er avsluttet, mens fire saker var i prosess pr. 31.12.2017.

Andre momenter

Etisk standard

Rakkestad kommune legger stor vekt på å opptre skikkelig i all sin virksomhet. Både folkevalgte og administrasjonen har ansvar for at redelighet, ærlighet og åpenhet kjennetegner hele kommunens aktivitet.

Som forvalter av samfunnets fellesmidler stilles det høye krav til den enkelte ansattes og folkevalgtes holdning i sitt virke for kommunen. Alle plikter å overholde lover, forskrifter, avtaler og reglementer som gjelder for kommunens virksomhet. Den som overtrer Rakkestad kommunes retningslinjer og regelverk må være forberedt på å bli møtt med en reaksjon tilpasset overtredelsens art og omfang. Ansattes rett til og ansvar for å si fra om uetiske forhold i organisasjonen ivaretas av egne rutiner for varsling.

Følgende tiltak er i 2017 satt på programmet for å sikre høy etisk standard i kommunen:

- Øverste ledelse har i regi av KS kurset seg i temaet «Rådmannens internkontroll».
- En revisjon av hele Rakkestad kommunes intern kontrollsystem ble startet opp i 2017. Prosessen og prosjektet strekker seg over perioden 2017 – 2020.

Offentlige anskaffelser

Ifølge kommunestyrets vedtak ved behandling av forvaltningsrevisjonsprosjektet «Bruk av konsulent-tjenester», skal rådmannen rapportere på offentlige anskaffelser i årsmeldingen.

Rakkestad kommune har høyt fokus på offentlige anskaffelser i sin virksomhet, og har i de siste årene styrke seg kompetanse- og kapasitetsmessig på det aktuelle området. I dag er det av den grunn mindre avvik fra anskaffelsesregelverket enn det tidligere var. En stadig større del av innkjøpene skjer som regulære konkurranser og innenfor etablerte avtaler og ordninger.

Lov om offentlige anskaffelser er komplisert og krevende. Både stat og kommune sliter med å oppfylle formål og krav som følger av den tilfredsstillende.

Rakkestad kommune har i 2017 hatt følgende tiltak på anskaffelsesområdet:

- Rådmann, Økonomi, Kommunikasjon og kultur og Teknisk, miljø og landbruk har kurset ansatte i nøkkelfunksjoner på anskaffelsesregelverket.
- Egen innkjøpsrådgiver er rekruttert og tiltrådte sin stilling 1.10.2017.
- Revisjon av innkjøpsreglementet ble besluttet satt i verk – med ferdigstilling i 2019.

Når det gjelder enkelttiltak, mener rådmannen at «kjøp av bemanningstjenester (vikarer)» til spesielt helse og omsorg fortsatt er svært problematisk. Det fungerer ikke tilfredsstillende.

Administrasjonsutvalget og formannskapet er orientert om det.

Rådmannen setter i gang prosesser og tiltak knyttet til problemstillingen i første kvartal 2018.

Søksmål mot Rakkestad kommune for manglende omsorgsovertakelse av barnevernet og manglende opplæring i grunnskolen på 1970 – og 1980 – tallet

En innbygger tok i 2016 ut søksmål mot Rakkestad kommune for manglende omsorgsovertakelse av barnevernet og opplæring i grunnskolen på 1970 – og 1980 – tallet.

Sarpsborg tingrett dømte i januar 2018 Rakkestad kommune til å betale innbyggeren erstatning for tap i framtidig erverv, menerstatning og erstatning for framtidige behandlingsutgifter på ca. kr. 1 600 000. I tillegg ble kommunen gjort ansvarlig for motpartens sakskostnader på ca. kr. 150 000.

Det økonomiske omfanget av saken er altså på ca. kr. 1 750 000 – eksklusive kommunens egne kostnader ved domstolsbehandlingen.

Rakkestad kommune er forsikret mot det ansvar som følger av søksmålet og dommen. Det er derfor forsikringsselskapet som bestemmer om den blir stående eller spørsmålsstillingene skal ankes inn for Borgarting lagmannsrett til realitetsavgjørelse.

I februar 2018 avgjorde Gjensidige å gå videre med saken. Den ble anket inn for lagmannsretten.

Ny renovasjonsordning i Rakkestad kommune

Rakkestad kommune er klaget inn for KOFA (Klageorganet for offentlige anskaffelser) for påstått brudd på anskaffelsesregelverk i forbindelse med at ny renovasjonsordning treer i

kraft fra 1.6.2018.

I skrivende stund er aktuelle spørsmål ikke avgjort.

Rakkestad kommune får enten medhold i sin behandling og avgjørelse i saken, eller klager oppnår støtte for sitt synspunkt i at utfallet ikke er korrekt.

I sist nevnte tilfelle aktualiserer erstatningsspørsmål seg.

Rakkestad kommune er forsikret mot konsekvenser som saken kan medføre.

Rådmannen

Økonomi

Rådmannen omfatter Rådmannen og stabene – Dokument og forvaltning, Personal og Økonomi.

Tabellen viser regnskap og budsjett for Rådmannen i 2017:

RÅDMANNENS TEAM	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
------------------------	-----------------	--------------------------	-----------------------------	-----------------

2017	2017	2017	2016
-------------	-------------	-------------	-------------

Seksjonsramme	27 866	29 339	29 391	28 093
---------------	--------	--------	--------	--------

Herav:

Lønn	20 335	19 753	19 829	21 001
Driftsutgifter	13 660	15 330	15 307	13 203
Bruttoramme	33 995	35 083	35 135	34 204
Driftsinntekter	-6 129	-5 744	-5 744	-6 111

Nettoramme	27 866	29 339	29 391	28 093
------------	--------	--------	--------	--------

1 000 kroner.

Netto utgifter ble på 27,866 millioner kroner. Budsjettet var på 29,339 millioner kroner. Det er 1,473 millioner kroner i mindre utgifter på Rådmannen sine ansvarsområder i 2017.

Forsiktig drift, bemanningsreduksjoner og at budsjett- og økonomireserver er satt opp hos Råd-mannen, forklarer avvikene mellom forbruk og budsjett.

Tabellen viser Dokument og forvaltning, Personal og Økonomi sine regnskap og budsjett i 2017:

STABENE	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	32 603	33 408	31 385	32 723
Herav:				
Lønn	22 258	22 209	20 914	23 301
Driftsutgifter	13 863	12 898	12 128	12 876
Bruttooramme	36 122	35 107	33 042	36 176
Driftsinntekter	-3 519	-1 699	-1 657	-3 453
Nettoramme	32 603	33 408	31 385	32 723

1 000 kroner.

Servicekontor og IKT er også inklusive i tallene ovenfor.

Netto utgifter ble på 32,603 millioner kroner mot budsjettet 33,408 millioner kroner til formålene.

Det er kr. 805 000 i mindre utgifter på stabene sine ansvarsområder i 2017.

Forsiktig drift og bemanningsreduksjoner forklarer i hovedsak avvikene mellom forbruk og budsjett.

Kommentarer

Rådmannen er via eget fungerende og stabene:

- Premissleverandør og sekretariat for politisk nivå.
- Leder for den kommunale administrasjon og det kommunale apparat – som i hovedsak omfatter stabene og seksjonene og deres virksomhet.
- Plan-, strategi- og utviklingsfokuserende og plan-, strategi- og utviklingsprioriterende.
- Ansvarlig for alle administrative oppgaver i organisasjonen.

Rakkestad kommune hadde en administrativ modell – med Rådmannens team (rådmannen og to kommunalsjefer), stabs- og seksjonsledere og enhetsledere som hovedlinje – som ble satt i verk i 2009.

En ny administrativ struktur ble etablert fra 1.7.2017.

Hovedtrekket i den nye organisasjonen er at kommunalsjefleddet er avviklet og at modellen er bygget opp med rådmann, staber og seksjoner og enheter som gjennomgående nivåer.

Stabs- og seksjonslederne ivaretar primært ledelse og strategiske oppgaver på sine områder og som medlemmer av rådmannens ledergruppe, mens de operative funksjoner som en hovedregel blir løst i enhetene.

Fra rådmannen er det fastsatt nye delegasjonsreglementer for stabs- og seksjonslederleddet – som setter det i stand til å arbeide strategisk på tvers av kommunens virksomhet og stabs- og seksjons-internt, driftsmessig selvstendig innen fastsatte økonomiske og andre rammer og kunne utforme og utvikle enhetslederleddet og enhetslederfunksjonen etter det som er lokale behov.

Den nye administrative modellen fungerer godt.

En svakhet i organisasjonen, er utilstrekkelig kapasitet på rådmannsnivået til strategi-, plan- og utviklingsoppgaver og til å saksbehandle for spesielt de politiske organer. Rådmannen vurderer «saksbehandlingsutfordringen» som løst fra 1.4.2018, og det arbeides også med å få på plass «strategi-, plan- og utviklingsdimensjonen» i alle fall fra 1.9.2018.

Rådmannen rapporterer på det aktuelle tema pr. 30.4. og 31.8.2018.

Ny kommunestruktur trer i kraft fra 1.1.2020.

Kommunestyret bestemte høsten 2017 å utrede «et verdi- og kulturgrunnlag» og fastsette «et verdi- og kulturdokument» for Rakkestad kommune i et nytt kommunelandskap.

Dette tiltak er nå i prosess.

Videre er det lagt et planløp – planstrategi, kommuneplan, budsjett og økonomiplan og enhetlige stabs- og sektorielle planer – for 2018 – 2023.

Det følges opp i 2018.

Som en følge av programmet for reduksjon av kostnader med 10 – 15 millioner kroner (størrelses-orden 20 – 25 årsverk) i 2017 - 2019, ble 10,15 årsverk (størstedelen i det sentrale ledd) realisert i 2017.

Legetjenestene er på det samme nivå som tidligere år. Folkehelserådgiver ble avviklet 31.12.2017.

For Brann- og beredskapsvesenet er status også stabil, men det skjer forandringer i lov- og annet rammeverk og samfunnet som helhet som kan ha konsekvenser for det lokale tiltaket på sikt.

Rådmannen følger denne utviklingen.

Innen stabene – Dokument og forvaltning, Personal og Økonomi – er drift stabil og i samsvar med budsjettet og økonomiplanen.

Dokument og forvaltning ble redusert med relativt mange årsverk i 2017 – omplasseringer, service-pensjonsordningen og regulær naturlig avgang. Det svekket kapasitet i staben. Sårbarheten i denne delen av organisasjonen har blitt større.

Innen Personal gikk to konsulenter av med pensjon i 2017. De ble erstattet gjennom interne tiltak. Kapasiteten i staben ble på denne måte opprettholdt.

Rakkestad kommune har i øyeblikket et lavere antall lærlinger i sin virksomhet enn ønskelig og mål-satt. Det er et sett av årsaker til det. Rådmannen tar sikte på å legge fram en enkeltsak for administrasjonsutvalget, formannskapet og kommunestyret om denne utfordringen i andre kvartal av 2018.

For øvrig var drift i Personal som forventet og forutsatt i 2017.

Også Økonomi har færre årsverk (2) enn tidligere. Likevel fungerer staben godt og leverer oversikter, annet materiell og rapporter til rådmann og seksjoner fullt ut. I et bærekraft- og robusthetsperspektiv er endringer som nevnt ikke heldig. Det gjør kommunen sårbar i mange sammenhenger.

Rådmannen har realisert reduksjoner innen Rådmann og Stabene på 6 – 8 årsverk i 2017, og vurderer at disse ledd kapasitetsmessig og på andre måter nå er på en smertegrense. Ytterligere tiltak er i det perspektivet verken tilrådelig eller forsvarlig i overskuelig framtid. I dag bruker Rakkestad kommune 5 prosent av sine ressurser på styring, administrasjon og ledelse, mens en gjennomsnittskommune i landet ligger på 7 prosent. Det er en indikator på at det meste av effekter har blitt hentet ut allerede.

Oppvekst og kultur

Oppvekst og kultur omfatter Barnehage, Skole og Kommunikasjon og kultur.

Barnehage

Økonomi

Tabell viser regnskap og budsjett for Barnehage for 2017:

BARNEHAGE	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	49 015	50 436	50 315	46 889
Herav:				
Lønn	40 081	37 269	37 141	38 894
Driftsutgifter	21 313	21 566	21 573	20 462
Bruttoramme	61 394	58 835	58 714	59 356
Driftsinntekter	-12 378	-8 399	-8 399	-12 468
Nettoramme	49 015	50 436	50 315	46 889

1 000 kroner.

Netto utgifter ble på 49,015 millioner kroner mot budsjettet 50,436 millioner kroner til formålet.

Mindre utgifter i Barnehage er på 1,421 millioner kroner i 2017.

Det er lavere utgifter til spesialpedagogisk hjelp og kjøp av tjenester fra andre kommuner og høyere netto refusjonsinntekter som er forklaringen på resultatet for seksjonen.

Kommentarer

Rakkestad kommune oppfylder sine forpliktelser om full barnehagedekning etter barnehageloven.

De kommunale barnehagene er blant landets mest kostnadseffektive enheter.

I tillegg har ca. 20 barn uten rett til barnehageplass fått tilbud om det i løpet av høsten 2017. Det utgjør ca. 30 plasser.

Innhold og kvalitet er et kontinuerlig pågående arbeid i barnehagene. Kompetanseplan er fastsatt. Rakkestad kommune er representert i alle satsinger som er satt i gang av «Innertiern».

Barnehage har ledet og drevet fram prosjektet BTI – Bedre tverrfaglig innsats – som har som formål å etablere rutiner og systemer for bedre samordning mellom ulike

seksjoner/tjenesteområder i bruker-saker. I løpet av våren 2018 avvikles orienteringsmøte overfor politisk nivå om tiltaket.

Rakkestad kommune hadde kvalifisert personell i alle pedagogstillinger i seksjonen pr. 31.12.2017.

For øvrig var drift av Barnehage også siste år bærekraftig, stabil og robust.

Skole

Økonomi

Tabell viser regnskap og budsjett for Skole for 2017:

SKOLE	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	90 826	91 142	90 268	87 843
Herav:				
Lønn	94 634	87 406	87 282	95 768
Driftsutgifter	24 952	20 074	19 324	23 765
Bruttoramme	119 586	107 480	106 606	119 533
Driftsinntekter	-28 760	-16 338	-16 338	-31 690
Nettoramme	90 826	91 142	90 268	87 843

1 000 kroner.

Netto utgifter ble på 90,826 millioner kroner mot budsjettet 91,142 millioner kroner til formålet.

Mindre utgifter i Skole er på kr. 316 000 i 2017.

Det er tilbakeføringer fra Delta Askim og Mortenstua skole IKS (tidligere års overskudd) som gjorde at Skole havnet økonomisk på riktig side i 2017. Den regulære drift av virksomheten balanserte ikke siste år.

Kommentarer

Skolene arbeider strukturert og systematisk med grunnleggende ferdigheter for å forbedre elevenes resultater ved lokale kartlegginger og nasjonale prøver. Tiltakene går fram av handlingsplaner på det aktuelle området.

I siste skoleår (2017 – 2018) er det flere elever med spesialundervisning enn året før. Antall årstimer til formålet har likevel gått ned.

Skole og Rakkestadskolen deltar aktivt i utviklingen av BTI – modellen (bedre tverrfaglig innsats) – som har som formål å etablere rutiner og systemer for bedre samordning mellom

ulike seksjoner (tjenesteområder) i brukersaker. I løpet av våren 2018 avvikles et orienteringsmøte overfor politisk nivå om tiltaket.

Skole hadde 6 lærere på videreutdanningsprogrammet «Kompetanse for kvalitet» i 2017. To lærere videreutdanner seg i psykososialt arbeid med barn og unge.

For å skape en mer effektiv skole, arbeides det kontinuerlig med struktur og prosesskvalitet i skolen.

Fra 1.8.2018 blir det innført en lærernorm i undervisningen. Rakkestadskolen definerer og gjennom-går kvalitet på lærertimer brukt på annet enn regulær opplæring (ledelse, ulike funksjoner m.m.).

Rådmannen følger opp «lærernorm spørsmålet» overfor politisk nivå i 2018.

Kirkeng skole har blitt godkjent som «helsefremmende skole». Det arbeides med å oppnå en slik autorisasjon også for de øvrige skolene.

Rakkestad kommune oppretter egen pedagogisk – psykologisk tjeneste (PPT) – når PP – tjenesten for Indre Østfold kommunene (Eidsberg, Rakkestad, Trøgstad og Marker kommuner) avvikles 1.8.2018.

Antall elever ved Mortenstua skole har økt med 3 fosterhjemsplasserte elever. Rakkestad kommune svarer for utgifter til skyss og skolefritidsordning i disse sakene.

Mortenstua skole blir mest sannsynlig en regulær enhet/virksomhet i Indre Østfold kommune fra 1.1.2020.

Tiltakene for enslige mindreårige asylsøkere er avviklet.

Både Delta Voksenopplæring og Norsksenteret i Sarpsborg har en stor økning i antall elever (arbeids-innvandring og flyktninger) i norsk og samfunnskunnskap.

Rakkestadskolen har pressede driftsbudsjetter – noe som resulterer i omfattende kutt i læringsmidler, kurs, videreutdanning, skoleturer m.m.

Skoletinget – et samarbeid mellom politisk nivå, administrativ ledelse, skolene og skolenes organer – fant sted 28. mars 2017.

Kommunikasjon og kultur

Økonomi

Tabellen viser regnskap og budsjett for Kommunikasjon og kultur for 2017:

KULTUR	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	8 655	9 120	8 991	9 174
Herav:				
Lønn	7 543	7 589	7 561	7 987
Driftsutgifter	3 788	2 879	2 779	3 719
Bruttoramme	11 331	10 468	10 340	11 706
Driftsinntekter	-2 676	-1 349	-1 349	-2 532
Nettoramme	8 655	9 120	8 991	9 174

1 000 kroner.

Oversikten omfatter bare Kultur i 2017 – fordi Kommunikasjon og kultur ble opprettet først 1.4.2018.

Informasjon og IKT er en del av tallmaterialet for stabene under avsnittet «Rådmannen».

Netto utgifter ble på 8,655 millioner kroner mot 9,120 millioner kroner som var budsjettet til for-målet.

Mindre utgifter i Kommunikasjon og kultur er på kr. 465 000 i 2017.

I Informasjon og IKT var det noen merutgifter (avsnittet «Rådmannen» ovenfor), mens Kultur hadde mindre utgifter i hovedsak som følge av utgivelsen av boken «Gårder, hus og folk i Rakkestad» (Bind 1).

Kommentarer

Kommunikasjon og kultur ble etablert fra 1.4.2017. Den omfatter tidligere Informasjon og IKT og Kultur.

Servicekontoret er et bindeledd mellom kommunen og innbyggerne/samfunnet og mottar fortsatt mange henvendelser av forskjellig karakter.

Like fullt er kommunikasjon og kommunikasjonsformer og – systemer i en stor utvikling. Informasjon og dialog som sådan og arenaer som etableres og brukes mellom kommunen og samfunnet på dette området endrer seg kraftig selv på kort sikt.

Det er et tema som blir fulgt opp ikke minst i strategi- og planøyemed allerede i 2018.

Innen IKT er fokus satt på å konsolidere data- og serverpark. Utfasing av eldre utstyr på server-rommet går mot slutten. Nye oppgaver overtar. Det er høyt fokus på support.

Ved årsskiftet 2017 – 2018 har Rakkestad kommunes prosjekt «Digitaliseringsstrategi 2020 – 2025» startet opp.

Gårds- og slektshistorie (Bind 1) ble utgitt ultimo 2017. Omkring 350 eksemplarer av boken var solgt ved årsskiftet 2017 – 2018.

En rikholdig kulturkalender med mange og rikholdige arrangementer preger 2017. Odd Norstoga på Linnekleppen var høydepunktet. Nesten 1 000 mennesker løste billett til konserten.

Rakkestad kino og Rakkestad bad har stabile besøkstall.

Rakkestad kulturskoles drift var som forutsatt i budsjett og økonomiplan. I øyeblikket utredes nye lokaler for tiltaket. Det ligger an til realisasjon av prosjekt i 2019 og 2020.

Rakkestad bibliotek har bra utlånstall. I andre kvartal 2018 lanseres «meråpent bibliotek» som et tilbud til innbyggerne.

NAV Rakkestad

Økonomi

Tabellen viser regnskap og budsjett for NAV Rakkestad i 2017:

NAV Rakkestad	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	21 880	23 703	24 536	20 196
Herav:				
Lønn	12 124	13 205	14 039	10 361
Driftsutgifter	12 139	11 264	11 264	11 763
Bruttoramme	24 263	24 469	25 302	22 124
Driftsinntekter	-2 384	-767	-767	-1 928
Nettoramme	21 880	23 703	24 536	20 196

1 000 kroner.

Netto utgifter er på 21,880 millioner kroner mot budsjettet 23,703 millioner kroner til formålet.

Mindre utgifter i NAV Rakkestad er på 1,823 millioner kroner i 2017.

Det er lavere utgifter til kvalifiseringsprogrammet og introduksjonsstønadordningen for flyktninger (forsinkelser i opplæringsløpet) og høyere refusjonsinntekter (knyttet til bosetting av flyktninger og forskottet sosial hjelp for personer som har blitt tildelt trygdeytelser) som er årsaken til resultatet.

Kommentarer

I NAV Rakkestad er arbeid og aktivitet for aktuelle brukere og – grupper et primært fokusområde.

Et eget karriereveiledningsprogram har blitt videreutviklet – etter dialog med Rakkestad Næringsråd og flere lokale bedrifter – i 2017.

Samtlige veiledere ved kontoret gjennomførte/deltok på bedriftsbesøk siste år. NAV Rakkestad tok over det operative ansvar for aktivitetsplikttiltaket («Jobbsjansen/Ny Giv») fra 1.1.2017. Det er videreutviklet, og det er gode brukerresultater på det aktuelle området siste år.

Rakkestad kommune hadde vedtak på å motta 15 flyktninger i 2017.

NAV Rakkestad gjennomførte 10 slike bosettinger. Integrerings- og Mangfoldsdirektoratet hadde ikke «bosettingsklare flyktninger» slik at Rakkestad kommune og flere andre kommuner kunne motta det besluttede/ønskede antall flyktninger.

De lokale ledd – NAV Rakkestad og Teknisk, miljø og landbruk – hadde forberedt seg på en bosetning av 15 flyktninger, og var følgelig ikke årsak til kommunestyrets mottaksvedtak ikke ble oppfylt fullt ut.

I første halvår 2017 økte antall brukere i NAV Rakkestad sterkt – innen sosial hjelp, gjeldsrådgivning, startlån og henvendelser fra flyktninger. Denne utviklingen stanset opp og snudde i andre halvår s.å.

På årsbasis var antallet brukere på noenlunde samme nivå som i 2016.

Utgifter til sosialhjelp er i 2017 lavere enn budsjettet.

Fylkesmannen i Østfold gjorde i andre halvår 2017 et «ROP – tilsyn (rus- og psykiatritjenester)» med Rakkestad kommune. Det resulterte i tre ganske omfattende avvik. Ingen av dem knytter seg til NAV Rakkestad.

Helse og omsorg

Helse og omsorg omfatter Rakkestad familiesenter, Hjembaserte tjenester, Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter og Bo- og aktivitetstjenester.

Rakkestad familiesenter

Økonomi

RAKKESTAD FAMILIESENTER	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	47 664	47 644	48 796	46 483
Herav:				
Lønn	35 052	33 147	33 399	34 328
Driftsutgifter	22 928	20 779	21 679	23 701
Bruttoramme	57 980	53 926	55 078	58 030
Driftsinntekter	-10 316	-6 282	-6 282	-11 547
Nettoramme	47 664	47 644	48 796	46 483

1 000 kroner.

Netto utgifter ble på 47,664 millioner kroner mot budsjettet 47,644 millioner kroner til formålet.

Det er samsvar mellom regnskap og budsjett – merutgifter på kr. 20 000 – for Rakkestad familie-senter i 2017.

Kommentarer

Rakkestad familiesenter er evaluert i 2017. Det fortsetter som egen seksjon.

Seksjonsleder har definert fokusområder for Rakkestad familiesenter framover. Årshjul for ledere og ansatte i enhetene for 2018 er fastsatt. Det gjennomføres internundervisninger hver fjortende dag i seksjonen.

Rakkestad familiesenter etablerer behandlingsgrupper på tvers i enhetene.

I 2017 har det blitt arbeidet strukturert med det psykososiale arbeidsmiljø – for å få ansatte til å trives, men også med tanke på skape et godt arbeidsmiljø for et styrket tjenestetilbud.

Rakkestad familiesenter fokuserer på å utnytte ressurser bedre på tvers i organisasjonen.

Frivilligheten bør integreres og inkluderes i tjenestene – som et supplement til og for å øke kvalitet og omfang på det kommunale tilbudet.

Rakkestad Frivillig Sentral har stor aktivitet – ca. 100 personer er engasjert en eller flere timer pr. uke.

Det er mye konkret og godt folkehelsearbeid i frivilligsentralens virksomhet.

Rakkestad Frivillig Sentral samarbeider godt med NAV Rakkestad og Delta Voksenopplæring.

Den har i 2017 hatt personer på språkopplæring og arbeidsutprøving.

Fysio- og ergoterapitjenesten merker stor etterspørsel etter tjenester. Kapasitet er presset og egentlig for liten i relasjon til behovene.

Det er levert avvik på mangelfulle eller manglende tjenester til rehabiliteringspasientene på Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter i 2017.

Fysioterapitjenesten er styrket med et årsverk fra 1.1.2018.

Ergoterapitjenesten har hatt ventelister på hjelpemidler.

I en periode var ca. 80 forespørsler ikke behandlet eller de stod i kø. Det er et stykke på vei løst med midlertidige virkemidler.

Konkrete organisatoriske tiltak er satt i verk for å avhjelpe utfordringene. Ventelistene er nå på vei nedover.

Helsestasjonen og skolehelsetjenesten planlegger Facebook – side for sin virksomhet – som en informasjonskanal til aktuelle målgrupper.

Friskliv for barn er etablert i enheten. Det har i deler av 2017 blitt nedprioritert grunnet manglende kapasitet i tjenesten.

Skolehelsetjenesten har endret oppgavefordelingen på helsesøstrene (fra spisskompetanse og ren-dyrkning og til å ivareta oppgaver for enheten under ett). Resultatene er gode.

Det er søkt tilskuddsmidler fra Helsedirektoratet til «Styrkning av helsestasjons- og skolehelse-tjenesten».

Skolestartundersøkelsen er – i henhold til retningslinjer – gjennomført på skolene.

Barnevernet mottok i 2017 99 bekymringsmeldinger – hvorav 9 ble henlagt og det ble startet opp undersøkelser i 90. Innen tre månedersfristen var 67 saker avsluttet. De resterende 23 saker var ferdigbehandlet etter seks måneder.

Antall barn under omsorg er 37 og aktive tiltakssaker 55 pr. 31.12.2017.

Barnevernet gjennomførte tilsyn med fosterhjem – barn fra andre kommuner plassert i fosterhjem i Rakkestad kommune – for 59 barn siste år.

I andre halvår 2017 var det relativt mange sykemeldinger i Barnevernet. Det ble av den grunn kjøpt barnevernstjenester fra private aktører i betydelig omfang. Disse tiltakene er kostbare.

Rådmannen har i første kvartal 2018 besluttet å konvertere ressurser anvendt til tjenestekjøp til nye årsverk (2) i enheten. Forhåpentlig har det gode effekter. Resultatene bør la seg måle innen utgangen av 2018.

Som en følge av den situasjonen som er beskrevet, har Barnevernet i 2017 ikke fått fulgt opp foster-hjemmene tilfredsstillende.

Barnevernleder gjennomførte informasjon i barnehagene, skolene og familiesenteret om viktigheten og forpliktelsen av å melde saker og enhetens funksjon etter lov og i det offentlige velferdssystem.

Barnevernet fokuserer på tverrfaglighet og deltar med fast representant i tverrfaglige team ved skolene.

Psykisk helse er ledet direkte av seksjonsleder – en situasjon som er gjenstand for oppmerksomhet og som det tas sikte på å finne fram til en løsning for i første halvår 2018.

Rustjenesten har 49 – og Familiehjelpen 102 brukere (31.12.2017).

Det er 37 personer på venteliste til Voksenteamet. Enkelte av sakene er hastesaker. Det innebærer lovbrudd.

Å rekruttere personell til psykisk helse er krevende. Det gjelder både vikariater og faste stillinger.

Brukerstyrt Hus ble bestemt i 2017. Det tas i bruk i første halvår 2018.

Fordi det anses å ha gode resultater, fokuserer Psykisk helse på «gruppebasert tilnærming» i sin virksomhet. Videreutdanning på temaet (sammen med spesialisthelsetjenesten) har blitt gitt til 8 ansatte. Det ble satt i gang følgende grupper i 2017:

- Kurs i sinnemestring.
- Kurs i depresjonsmestring.
- Kurs i belastningsmestring.
- Pårørende grupper.
- Kostholdsgrupper.
- Ulike aktivitetsgrupper (yoga, kort & godt, miljøgruppe, bygdetungruppe).
- Jente- og guttegrupper på ungdomsskolen.

For Psykisk helse er opptrappingsplanen for rus og psykiatri sentral.

I en periode mottar Rakkestad kommune øremerkede tilskudd til stillinger og tiltak som elementer av denne planen, og i løpet av de nærmeste årene må kommunen inkludere de tjenester og den aktivitet som er bygget opp i sine ordinære budsjetter. Prosessene er satt i gang. De blir meget krevende.

Prosjektet «Vold i nære relasjoner» er avsluttet.

Psykisk helse har finansiert «COS» (foreldrestyrkende tiltak, trygghetssirkelen) – en utdanning som legger grunnlag for å etablere egne forebyggende tiltak i Barnevernet. Det er kostnadseffektivt i for-hold til å kjøpe tjenestene.

Rakkestad familiesenter er sentral i BTI – tiltaket – som ledes av seksjonsleder Barnehage (jf. avsnittene Barnehage og Skole foran).

Rakkestad kommune mangler adekvate botilbud innen rus og psykiatri. Det er satt på dagsordenen for budsjett 2019 og økonomiplan 2019 – 2022.

Det er utført ungdataundersøkelse (hvert tredje år) og brukerplanundersøkelse (hvert år). Fylkesmannen i Østfold gjorde i andre halvår 2017 et «ROP – tilsyn (rus- og psykiatritjenester)» med Rakkestad kommune. Det resulterte i tre ganske omfattende avvik. Rakkestad familiesenter arbeider med tiltak for å lukke dem.

Hjembaserte tjenester

Økonomi

HJEMMEBASERTE TJENESTER	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	49 320	51 104	51 068	50 472
Herav:				
Lønn	51 091	49 839	49 803	49 962
Driftsutgifter	4 792	3 288	3 288	4 800
Bruttoramme	55 884	53 127	53 091	54 762
Driftsinntekter	-6 564	-2 023	-2 023	-4 290
Nettoramme	49 320	51 104	51 068	50 472

1 000 kroner.

Netto utgifter ble på 49,320 millioner kroner mot budsjettet 51,104 millioner kroner til formålet.

Det er mindre utgifter på 1,784 millioner kroner i Hjembaserte tjenester i 2017.

Høyere refusjonsinntekter enn budsjettet er hovedårsaken til resultatet i seksjonen siste år.

Kommentarer

Hjembaserte tjenester hadde i de tre – fire siste måneder av 2017 en utfordrende ledelsessituasjon – idet at seksjonsleder ble sykemeldt og stedfortreder dekket opp denne funksjonen i tillegg til sin egen.

Like fullt fungerte Hjembaserte tjenester totalt sett godt gjennom hele året.

Hjembaserte tjenester gir hjemmetjenester og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter institusjons-tjenester til eldre og andre klassisk omsorgstrengende mennesker i kommunen. Rakkestad kommune kan ikke ha funksjonelle og gode tilbud på dette området – uten at det er en hensiktsmessig struktur – hjem, omsorgsboliger og institusjon – i tjenestene og tilstrekkelig kapasitet på velferdsytelsene som framstilles og leveres. Denne kjensgjerningen ligger i bunnen for vurderingene og prioriteringene som kommunen gjør for videre utvikling og utbygging av sine helse- og omsorgstjenester.

Hjembaserte tjenester har i 2017 stått overfor en etterspørsel etter tjenester og omsorgsboliger som i perioder har utfordret kapasiteten.

Helsehusveien 5 ble avviklet som omsorgsboliger for seksjonens brukere ved årsskiftet 2016 – 2017. Det ble håndtert av Hjembaserte tjenester og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter innenfor de etablerte rammer.

Senere på året hadde kommunen ikke den kapasiteten av sykehjemsplasser og omsorgsboliger som situasjonen krevde. Ulike midlertidige løsninger ble vurdert og til dels satt ut i livet. Av Marker kommune ble det i tre – fire måneder kjøpt en – to sykehjemsplasser. Ved årsskiftet 2017 – 2018 hadde Rakkestad kommune balanse mellom tilbud og behov for omsorgsboliger og sykehjemsplasser.

At det ikke var tilgjengelige omsorgsboliger, blir sett på som en hovedårsak til den situasjonen (manglende sykehjemsplasser) som bygget seg opp i 2017.

Rakkestad kommune besluttet i budsjett 2018 og økonomiplan 2018 – 2021 og senere i formannskaps sak nr. 15/18 å føre opp 7 – 10 nye omsorgsboliger i 2018 – 2020. Dette hever den samlede kapasitet av omsorgsboliger og sykehjemsplasser vesentlig.

For å make sine oppgaver og lykkes på helse- og omsorgsområdet, er Rakkestad kommune avhengig av å få omsorgstrappa (hjem – omsorgsboliger – institusjon) til å fungere. Det betinger tiltak overfor ansatte og mot brukere. Av prosjekter som det arbeides målrettet mot, trekkes fram:

- Hverdagsmestring.
- Hverdagsrehabilitering.
- Velferdsteknologi.

Innen hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering, skal samtlige ansatte kurses på egne opplegg i andre kvartal 2018.

Velferdsteknologiske løsninger er allerede tatt i bruk. Det omfatter:

- LMP – enheter (sikrer ansatte hele tiden oppdatert pasientinformasjon).
- E-Lås – (elektroniske dørlåser).
- GPS – (sporingsteknologi).
- Elektroniske medisindispensere.

Ytterligere tiltak settes verk i takt med utviklingen i kommunene og samfunnet som helhet. Hjembaserte tjenester rekrutterte en fysioterapeut i 2017 – med det siktemål å ruste seg for sine opp- gaver/ambisjoner med å opprettholde og styrke brukeres eget fungerende.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter

Økonomi

SKAUTUN REHABILITERINGS- OG OMSORGSSENTER	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	51 779	52 012	50 276	49 638
Herav:				
Lønn	56 848	55 349	55 738	55 871
Driftsutgifter	12 587	9 636	8 310	11 869
Bruttoramme	69 435	64 985	64 049	67 740
Driftsinntekter	-17 656	-12 972	-13 772	-18 102
Nettoramme	51 779	52 012	50 276	49 638

1 000 kroner.

Netto utgifter ble 51,779 millioner kroner mot budsjettet 52,012 millioner kroner til formålet.

Det er mindre utgifter på kr. 233 000 i Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter i 2017.

Et totalbilde lagt til grunn, vurderer rådmannen at det er balanse mellom forbruk og budsjett for seksjonen siste år.

Kommentarer

Skautun rehabiliterings- og omsorgstjenester yter institusjonstjenester og Hjembaserte tjenester hjemmetjenester til eldre og andre klassisk omsorgstrengende mennesker i kommunen. Rakkestad kommune kan ikke ha funksjonelle og gode tilbud på dette området – uten at det er en hensiktsmessig struktur – hjem, omsorgsboliger og institusjon – i tjenestene og tilstrekkelig kapasitet på velferdsytelsene som framstilles og leveres. Denne kjensgjerningen ligger i bunnen for vurderingene og prioriteringene som kommunen gjør for videre utvikling og utbygging av sine helse- og omsorgstjenester.

Skautun rehabiliterings- og omsorgstjenester har i 2017 stått overfor en etterspørsel etter sykehjem-plasser som i perioder har utfordret kapasiteten.

Helsehusveien 5 ble avviklet som regulære omsorgsboliger årsskiftet 2016 – 2017. Det ble håndtert av Hjembaserte tjenester og Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter innenfor de etablerte rammer.

Senere på året hadde kommunen ikke den kapasiteten av sykehjemsplasser og omsorgsboliger som situasjonen krevde. Ulike midlertidige løsninger ble vurdert og til dels satt ut i livet. Av Marker kommune ble det i tre – fire måneder kjøpt en – to sykehjemsplasser. Ved årsskiftet 2017 – 2018 hadde Rakkestad kommune balanse mellom tilbud og behov for omsorgsboliger og sykehjemsplasser.

At det ikke var tilgjengelige omsorgsboliger, blir sett på som en hovedårsak til den situasjonen (manglende sykehjemsplasser) som oppstod i 2017.

Rakkestad kommune besluttet i budsjett 2018 og økonomiplan 2018 – 2021 og formannskapssak nr. 15/18 å bygge 7 – 10 nye omsorgsboliger i 2018 – 2020. Det hever kapasiteten av omsorgsboliger og sykehjemsplasser samlet sett vesentlig.

Innen 2021 – 2022 står det på programmet å realisere nytt sykehjem. En forberedelse av prosjektet – med deltakelse av politisk ledelse – ble satt i gang ved årsskiftet 2017 – 2018.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter ga forsvarlige omsorgs-, sykepleiefaglige- og medisinske tjenester i 2017.

Programmet «Ledelse og kvalitetsforberedende arbeid» ble avsluttet siste år. I ledergruppen har det blitt fokusert på forskriften «Ledelse og kvalitetsforbedrende arbeid i helse- og omsorgssektoren». Det er satt ut i livet nye rutiner for å sikre riktig legemiddelhåndtering, og rapportering og håndtering av avvik har stått sentralt på dagordenen.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter etablerte en ny organisasjonsstruktur i 2017 – der sikte-målet blant annet er økt oppmerksomhet på utøvende ledelse og brukermedvirkning og - innflytelse.

I 2017 startet Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter opp prosjektet «Intern sertifisering». På utvalgte områder – smittevern, legemiddelhåndtering og brann – er målet å kvalitetssikre de ulike ledd i prosessene.

Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter har ledige sykepleierstillinger til enhver tid. Det resulterer i ustrakt leie av arbeidskraft fra bemanningsbyråer. Løsningen er kostbar og subsidiaer. I andre kvartal 2018 setter en intern arbeidsgruppe seg ned for å vurdere forskjellige momenter omkring tiltaket.

Hva gjelder velferdsteknologi, har prosjektet besluttet at Hjembaserte tjenester og Bo- og aktivitets-tjenester i første omgang bør prioriteres foran Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter.

Bo- og aktivitetstjenester

Økonomi

BO- OG AKTIVITETSTJENESTER	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	56 826	57 567	51 311	47 684
Herav:				
Lønn	60 608	58 767	58 423	56 745
Driftsutgifter	5 909	5 100	4 138	5 890
Bruttoramme	66 518	63 867	62 562	62 635
Driftsinntekter	-9 692	-6 301	-11 251	-14 951
Nettoramme	56 826	57 567	51 311	47 684

1 000 kroner.

Netto utgifter ble på 56,826 millioner kroner mot budsjettet 57,567 millioner kroner til formålet.

Det er mindre utgifter på kr. 741 000 i Bo- og aktivitetstjenester i 2017.

I de økonomiske rapporter pr. 30.4. og 31.8. ble budsjettet for seksjonen styrket kraftig på grunn kvantitetsvekst. Omfang av de forskjellige tiltak har blitt noe mindre enn forventet.

Det er hoved-grunnen til resultatet for disse tjenestene siste år.

Kommentarer

Bo- og aktivitetstjenester gir bolig-, aktivitet- og omsorgstjenester til funksjons- og utviklingshemmede og andre grupper med særlige behov. Det er av flere årsaker et stort tjenesteområde i kommunen.

Rakkestad Dagsenter har tilbud til 17 utviklingshemmede. I tillegg er 3 brukere som har plass ved Rause AS prøvd ut ved dagsenteret.

Aktivitet tilpasses de enkelte brukere.

Like fullt faller flere av de funksjons- og utviklingshemmede mellom tilbudene i Rakkestad Dagsenter og Rause AS. Et skarpere skille på aktivitet og arbeid i arbeidsmarkedsbedriften, medfører at dag-senteret for mange blir det eneste gjenværende tilbud. Det gir kapasitetsmessige utfordringer i denne virksomheten.

Bo- og aktivitetstjenester har 48 brukere i bofellesskap for utviklingshemmede.

Ved årsskiftet 2016 – 2017 overtok seksjonen Helsehusveien 5. Flere leietakere/brukere fikk med det et bedre botilbud. Rakkestad kommune oppnår dessuten styrket personal- og

ressursutnyttelse i de aktuelle tjenestene.

Bo- og aktivitetstjenester startet opp en barnebolig i august 2017 – jf. de økonomiske rapporter pr. 30.4. og 31.8. siste år. Tiltaket fungerer godt.

For Bo- og aktivitetstjenester er koordinering av ansvarsgrupper omkring brukere en større og større oppgave. Det er en god oversikt over barn, unge og voksne som har utviklingshemming og andre funksjonsnedsettelse.

Omsorgslønn og avlastningstiltak har et økende omfang. Bo- og aktivitetstjenester og Forvaltnings-enhet Helse behandler de enkelte saker grundig for å dokumentere behov for tjenester og utmåle tiltak.

Etterspørselen etter brukerstyrt personlig assistent og personlig assistent – fra spesielt barn og unge som bor hjemme sammen med sine foreldre – vokser. Det bidrar til å øke de økonomiske utfordringer for seksjonen og kommunen.

Bofellesskapet for enslige mindreårige flyktninger fungerte i det store og hele godt i 2017. Bo- og aktivitetstjenester startet i november 2017 opp brukerråd i seksjonen. Alle bofellesskap er representert. Seksjonsleder og en enhetsleder er delaktig i rådene.

Teknikk, miljø og landbruk

Økonomi

TEKNIKK, MILJØ OG LANDBRUK	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	48 321	47 618	47 691	42 456
Herav:				
Lønn	33 514	32 618	32 437	32 520
Driftsutgifter	81 649	74 233	74 487	76 083
Bruttoramme	115 163	106 850	106 924	108 602
Driftsinntekter	-66 842	-59 233	-59 233	-66 147
Nettoramme	48 321	47 618	47 691	42 456

1 000 kroner.

Netto utgifter ble på 48,321 millioner kroner mot budsjettet 47,618 millioner kroner til formålet.

Det er merutgifter på kr. 703 000 i Teknikk, miljø og landbruk i 2017 – som er dekket opp ved bruk av fonds på kr. 814 406.

Samlet bilde for seksjonen er balanse (mindre utgifter på ca. kr. 100 000) mellom forbruk og budsjett siste år.

Kommentarer

Teknikk, miljø og landbruk har plan- og forvaltningsoppgaver på flere samfunnsområder og dessuten ansvar for kommunal og annen lokal infrastruktur.

Innen de ulike fagområder – arealplanlegging, byggesaksbehandling, oppmåling, miljøforvaltning og landbruk – er funksjoner fordelt på et lite, men kompetent miljø. Grovt sett er det en saksbehandler for hvert saksfelt. Det gjør enhetene sårbare og lite robuste ved fravær og stor saksmengde.

Teknikk, miljø og landbruk prioriterer sine oppgaver strengt. Gjøre mål som burde blitt arbeidet med (informasjon, hjemmeside, QM pluss, geodata/kartløsning, landbrukstiltak, tilsyn, innbygger-henvendelser mm.) må skyves på av totale hensyn. At Rakkestad kommune har befolkningsvekst og bra utvikling for øvrig, forsterker gapet mellom tilbud og etterspørsel etter tjenester.

Vurderingen er like fullt at Teknikk, miljø og landbruk ivaretok sine funksjoner som nevnt forsvarlig og godt i 2017.

Eiendom er kategorisert i utleieboliger og formålsbygg.

Utleieboligene brukes gjennomgående hardt. Det er korte intervaller på vedlikehold. Utvendig vedlikehold – for eksempel utvendig maling og rehabilitering av tak – ble prioritert siste år.

For Rakkestad kommune er det viktig at utleieboliger og – leiligheter oppfyller sin funksjon – hvilket er begrunnelsen for at 12 utleieforhold ble gjenstand for endringer i 2017.

Rådmannen satte i 2017 inn tiltak for å drive inn og realisere betydelige og voksende utestående fordringer på husleie. Det har virket. Kravene er i dag langt mindre enn de var i 2015 og 2016.

Når det gjelder formålsbygg, er det mange service- og vedlikeholdsoppdrag. Det ble ikke registrert avvik på brukstid siste år.

For kommunale veier trekkes fram at 10 km. kommunal vei ble grøftet, stikkrenner byttet og med en ny veiøvel er standard på grusveiene generelt hevet.

Teknikk, miljø og landbruk gjennomgår for tiden kommunens grøntarealer. Det er for små ressurser til vedlikehold av dem. Rådmannen mener derfor at seksjonen enda sterkere må prioritere hvordan disse områdene skal ivaretas.

Renhold fungerer godt. I 2017 startet et tiltak med å digitalisere renholdsplaner opp og det innføres et kvalitetssystem på oppgavefeltet.

Hva gjelder vannverk og renseanlegg trekkes fram:

- Avvik etter tilsyn på vannverk har blitt lukket.
- UV-anlegg og PLS er installert på Fladstad vannverk.
- På Bodal renseanlegg er omfattende vedlikehold gjennomført.
- Stadige avvik på avløpsrensaneanlegget i Rudskogen Næringsområde. Rensekrav er ikke oppfylt.

På ledningsnett er det bare gjort vedlikehold i 2017.

Rakkestad kommune etablerer kildesortering for husholdninger fra 1.6.2018 i samsvar med de planer og andre rammer for tiltaket som er lagt.

Det er inngått avtale med Norsk Gjenvinning AS om innsamling og avhending av avfall. En konkurrent klaget denne anskaffelsen inn for Klageorganet for offentlige anskaffelser (KOFA). Resultatet av deres behandling foreligger pr. dato ikke.

Nye avfallsdunker er skaffet til veie primo 2018.

Næringstiltak

Økonomi

NÆRINGSTILTAK	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	2 523	2 661	2 304	2 603
Herav:				
Lønn	-	-	-	-
Driftsutgifter	2 524	2 661	2 304	2 609
Bruttoramme	2 524	2 661	2 304	2 609
Driftsinntekter	-1	-	-	-6
Nettoramme	2 523	2 661	2 304	2 603

1 000 kroner.

Kommentarer

Det er balanse mellom regnskap og budsjett på dette området.

De store utgifter innen «Næringstiltak» dreier seg om:

Kjøp av tjenester til Rause AS,	kr.	2 160 116
Tilskudd til Rakkestad Næringsråd,	kr.	357 000

Fra nyttår er det tegnet en ny samarbeidsavtale mellom Rakkestad kommune og Rakkestad Nærings-råd, som øker det kommunale tilskuddet til samarbeidsorganets virksomhet til kr. 400 000 pr. år fra 2018.

Kirker og trossamfunn

Økonomi

KIRKER OG TROSSAMFUNN	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	6 103	6 276	6 276	6 109
Herav:				
Lønn	-	-	-	-
Driftsutgifter	6 103	6 276	6 276	6 109
Bruttoramme	6 103	6 276	6 276	6 109
Driftsinntekter	-	-	-	-
Nettoramme	6 103	6 276	6 276	6 109

1 000 kroner.

Kommentarer

Det er balanse mellom regnskap og budsjett på det aktuelle området.

Overføringer til Rakkestad Kirkelige Fellestråd utgjorde kr. 5 663 663 i 2017.

Tilskudd fra staten til renter av lån til finansiering av rehabiliteringstiltak på kirkebygg utgjør kr. 128 462.

Overføringer til andre trossamfunn beløper seg til 308 506 siste år.

Fellesutgifter og – inntekter

Økonomi

FELLESUTGIFTER OG INNTEKTER	Regnskap	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap
	2017	2017	2017	2016
Seksjonsramme	-32 454	-28 644	-27 749	-34 329
Herav:				
Lønn	-5 113	-1 448	-460	-8 120
Driftsutgifter	352	58	58	861
Bruttoramme	-4 761	-1 390	-402	-7 259
Driftsinntekter	-27 693	-27 254	-27 346	-27 070
Nettoramme	-32 454	-28 644	-27 749	-34 329

1 000 kroner.

Dette avsnittet omfatter:

- Næringstiltak.
- Lønns- og prisvekst.
- Premieavvik.
- Amortisering av premieavvik.
- Felles tilskudd.
- Renter, avdrag, utbytte og plassering.
- Fond, overføringer og avskrivninger.

Kommentarer

Fellesutgifter og fellesinntekter er noe bedre enn budsjettet. Det bidrar til å styrke resultatet for 2017.

Det er et sett av årsaker til dette utfallet – jf. kommentarene i årsmeldingen for øvrig.

Investeringer

Økonomi

Investeringer,	Regnskap	Budsjett	Regulert budsjett
KLP - Egenkapitalinnskudd,	1 622	1 600	1 622
IKT - Felles,	2 201	1 600	2 085
IKT - Skole,	614	600	600
IKT - Skole - Innkjøp av PC'er til åttende trinn,	760	400	675
Kirkeng skole,	29	0	30
Kommunale bygninger - Påkostninger,	611	1 600	750
Kommunale veier og bruer - inklusive veinavn,	2 242	1 500	1 600
Vann- og avløpsinvesteringer,	2 440	7 000	3 232
Os skole,	5 582	7 500	4 000
Prestegårdsskogen boligområde,	11 899	0	0
Kjøp av utleieboliger,	0	2 500	0
Investeringstilskudd - Rakkestad Kirkelige Fellesråd,	500	0	500
Offentlig parkeringshus - Rakkestad sentrum,	3 860	0	3 200
Boliger - Vanskeligstilte mennesker,	34	0	0
Kjøp av aksjer, arealer og bygg,	10	0	10
Bo- og aktivitetstjenester - Utstyr og/eller tiltak,	151	1 000	350
Oppvekstseksjonene - Utstyr,	1 679	300	1 000
Hjembaserte tjenester - Utstyr,	1 709	2 000	1 800
Omsorgsboliger - Bo- og aktivitetstjenester,	4 151	10 000	4 000
Brann- og redningsvesenet - Utstyr,	2 018	1 000	1 900
Fladstad park- og friområde,	2 000	2 000	2 000
Teknikk, miljø og landbruk - Utstyr,	2 307	1 250	2 200
Skautun rehabiliterings- og omsorgssenter - Utstyr og/eller tiltak,	912	2 000	1 950
Kommunalt beredskapsutstyr,	0	500	0
Rakkestad kulturskole - Forprosjekt,	442	0	300
Rakkestad stadion - 7'er bane,	317	0	300
Rakkestad bygdetun - Scene,	15	0	16
Omsorgsboliger - Hjembaserte tjenester,	0	21 000	0
Fladstadparken,	109	0	615
Linnekleppen tursti,	285	0	520
Helsehusveien 5 - Tilpasning til ny brukergruppe,	306	0	260
Dørja friluftsområde,	53	0	0
Jobbsjansen - Ny bil,	139	0	140
Rakkestad familiesenter - Utstyr,	285	0	300
Teknikk, miljø og landbruk - Traktorgraver,	730	0	900
Finansiering av investeringsregnskapet,	0	0	9 015
Salg av eiendommer - Utgifter til avhendelse,	60	0	50
Startlån - utlån og innlån,	18 978	10 750	22 250
Sum,	69 050	76 100	68 170

1 000 kroner.

Finansiering,	Budsjett	Regulert budsjett	Budsjett
Salg av driftsmidler,	327	0	0
Salg av tomter og grunn,	28	0	0
Salg av bygg,	0	7 000	1 000
Salg av utleieboliger,	850	0	0
Merverdiavgiftskompensasjon,	5 660	8 250	4 506
Refusjon fra fylkeskommuner,	245	0	0
Refusjon fra andre (private),	11 503	0	0
Andre statlige overføringer/tilskudd,	0	11 600	0
Overføring fra fylkeskommuner,	0	0	570
Overføringer fra andre,	108	0	1 044
Bruk av lån,	14 552	46 000	57 500
Mottatte avdrag på næringslån,	76	0	0
Mottatte avdrag på startlån,	1 736	3 250	3 250
Mottatte ekstraordinære avdrag på startlån,	1 720	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond,	300	0	300
Bruk av bundne investeringsfond,	3 174	0	0
Udekket,	28 771	0	0
Sum,	69 050	76 100	68 170

1 000 kroner.

Kommentarer

Rakkestad kommune hadde investeringer på kr. 69 050 000 i 2017 – som er kr. 980 000 over regulert budsjett.

I hovedtrekk er investeringsregnskap i samsvar bevilgningene til tiltakene. De avvik som er, refererer seg i stor grad til fordeling av interne kommunale kostnader på prosjektene.

Av de største investeringsformål siste år trekkes fram:

- Os skole.
- Bo- og aktivitetstjenester – omsorgsboliger.
- Oppvekstseksjonene, helse- og omsorgsseksjonene, brann- og redningsvesenet og teknikk-, miljø- og landbruksseksjonen – bevilgninger til utstyr og tiltak.

Samtlige av disse prosjekter videreføres utover i økonomiplanperioden – Os skole (2019 og 2020), Bo- og aktivitetstjenester – omsorgsboliger (2019) og utstyrsbevilgninger til ulike seksjoner (2019 – 2022).

Når det gjelder finansiering av investeringsregnskapet, viser rådmannen til note til regnskapet og kommentarer under «Langsiktige gjeld» i denne årsmeldingen:

Rakkestad kommune besluttet låneopptak for 2017 i KLP Kommunekreditt.

Aksept på lånetilbudet ble sendt banken 15.11.2017. Som følge av kommunikasjonssvikt mellom kommunen og KLP ble lånet ikke utbetalt før 15.1.2018.

Rådmannen tok problemstillingen opp med Svend-Harald Klavestad i IØKR.

Det ble konkludert som følger:

Som en del av regnskapssaken (2017) vedtar Rakkestad kommunestyre å anvende aktuelle lånemidler til å dekke ufinansiert del av investeringsregnskapet for 2017.

I note 20 til regnskapet og årsmeldingen redegjør rådmannen for de aktuelle momenter i saken.

Det er en inkurie som er årsak til at denne forsinkelse og misforståelse oppstod. Konsekvensene av feilen korrigeres når kommunestyret behandler og gjør vedtak om regnskapet for 2017 i juni 2018.

For øvrig er finansiering av investeringsregnskapet i samsvar med investeringsbudsjettet.

Skatter og statlige overføringer

Økonomi

Tekst	Regnskap	Budsjett	Regulert budsjett
Skatt av formue og inntekt,	194 656 212	185 612 000	186 037 000
Rammeoverføringer m.m.,	267 204 865	268 953 000	268 953 000
Eiendomsskatt,	27 906 779	27 351 000	27 901 000
Andre direkte og indirekte skatter,	7 194	0	0
Sum,	489 775 050	481 916 000	482 891 000

Kroner.

Kommentarer

For Rakkestad kommune utgjorde skatter av formue og inntekt, rammetilskudd (inklusive inntekts-utjevnerende tilskudd) og eiendomsskatt 489,775 millioner kroner i 2017. Det er 6,884 millioner kroner – 1,43 prosent – høyere enn budsjettet.

Kommunene hadde langt større skatteinntekter enn forventet og budsjettet siste år. For Rakkestad kommune ble merinntektene på dette området på 6,871 millioner kroner.

Eiendomsskatt utgjorde 27,906 millioner kroner – mot budsjettet 27,901 millioner kroner. Rakkestad kommune fikk inn kr. 329 000 mer i eiendomsskatt i 2017 enn 2016.

Andre statlige overføringer

Økonomi

Tekst	2017	2016	2015	2014
Integreringstilskudd,	18 607	11 410	5 356	3 052
Tilskudd - dekning renter og avdrag av lån til skolebygg og omsorgsboliger,	2 071	2 439	2 550	2 581
KAD - plasser,	0	0	1 630	1 362
Sum,	20 678	13 849	9 536	6 995

1 000 kroner.

KAD – plasser er «kommunale akutte døgnplasser».

Det særskilte tilskuddet til formålet ble avvirket og tilskuddet innlemmet i rammetilskuddet fra 1.1.2016.

Rakkestad kommune oppnådde tilskudd til bosetting av flyktninger og kompensasjon for

renter og avdrag på lån tatt opp til finansiering av skolebygg og omsorgsboliger på 20,678 millioner kroner i 2017.

Til sammen ble 10 flyktninger bosatt i kommunen siste år.

Finans

Økonomi

Tekst	2017	2016	2015	2014
Renteutgifter, Renteinntekter, utbytte m.m.,	16 065 6 158	16 779 3 916	16 338 2 940	18 388 5 992
Netto renteutgifter,	9 907	12 863	13 398	12 396
Avdrag på lån,	19 318	18 587	17 345	16 222
Sum rente- og avdragsutgifter,	29 225	31 450	30 743	28 518

1 000 kroner.

Rakkestad kommune betalte renter og avdrag av sine forpliktelser med netto 29,225 millioner kroner i 2017.

Det er 2,225 millioner kroner mindre enn året før (2016).

Rakkestad kommune har høye finansutgifter – som følge av et ambisiøst investeringsnivå og dermed en sterkt økende langsiktig gjeld til finansiering av tiltak over tid.

Rente- og avdragsutgifter binder opp store ressurser. Det reduserer handlefrihet både økonomisk og faktisk.

Av Rakkestad kommunes langsiktige lån, er 27,93 prosent på løpende vilkår og 72,07 prosent sikret med fastrenteavtaler.

Andelen faste renter av total gjeldsmasse er høyere i 2017 enn i 2016. Det kan være fornuftig når Norges Bank etter hvert varsler et høyere rentenivå.

Rentebetingelsene varierer fra ca. 1,1 prosent p.a. til 4,97 prosent p.a.

Som følge av bra regnskapsresultater i 2015 – 2017 – at midlene er satt av til fonds – har likviditeten også blitt bedre. Det gjorde at renter av bankinnskudd økte til ca. kr. 1 675 000 siste år.

Rakkestad kommune mottok utbytte fra Rakkestad Energi AS på kr. 3 166 420 i 2017.

Det er veldig bra avkastning på den kapital som er investert i selskapet – i tillegg til at det gir 38 arbeidsplasser i lokalsamfunnet.

Rakkestad kommune har alle sine finansielle midler/all likviditet plassert i bank.

Fonds

Økonomi

Tekst	2017	2016	2015	2014	2013
Disposisjonsfond,	44 159	23 457	11 180	16 020	18 694
Bundne driftsfond,	23 408	28 054	24 676	19 143	15 655
Ubundne					
investeringsfond,	1 624	1 924	1 924	1 924	1 924
Bundne investeringsfond,	1 846	3 217	2 788	1 924	2 142
Sum,	71 037	56 652	40 568	39 011	38 415

1 000 kroner.

Rakkestad kommune har fonds på 71,037 millioner kroner ved utgangen av 2017. Det er nærmere 15 millioner kroner mer enn i 2016 og 31 millioner kroner over saldo fra 2015. Bundne driftsfond er redusert med 4,646 millioner kroner.

Størstedelen av de aktuelle fondsmidlene refererer seg til vann, avløp, slam, renovasjon og feiing – der ressursene (tidligere års avsetninger) i de nærmeste årene blir anvendt til å holde abonnentenes årsgebyrer så stabile som mulig.

Selvkostfondene utgjorde 10,368 millioner kroner pr. 31.12.2017. Det fordeler seg som følger:

Fond,	Saldo
Vann,	1 734
Avløp,	5 342
Renovasjon,	2 384
Slam,	753
Feiing,	155
Sum,	10 368

1 000 kroner.

Andre større fonds er:

- Erling Nærby's testamentariske gave, kr. 3 234 000.
- Det interkommunale prosjektet «Glomma sør for Øyern», kr. 2 906 000.

De aktuelle ressurser disponerer ikke Rakkestad kommune fritt.

For øvrig er det satt av midler til formålsbestemte fonds – som i de nærmeste årene blir brukt til å finansiere ulike typer aktivitet i kommunen.

Disposisjonsfondet er på 44,159 millioner kroner pr. 31.12.2017 – som er vel 20 millioner kroner mer enn ved utgangen av 2016.

Fortsatt er dette fondet for lavt for å utgjøre den reserve og buffer mot sviktende inntekter og økende utgifter som det er ment å være.

Rådmannen går inn for å avsette overskuddet for 2017 – kr. 27 463 293 – til disposisjonsfondet. Saldo er da på ca. kr. 71 622 000. Det er en realistisk og akseptabel størrelse på denne avsetningen.

Rakkestad kommune har alle sine finansielle midler/all likviditet plassert i bank.

Langsiktig gjeld

Økonomi

Tekst	2017	2016	2015	2014	2013
Samlet lånegjeld,	643 990	649 934	630 715	595 647	551 401
Lån til videre utlån,	47 264	47 264	45 205	45 354	49 214
Investeringslån,	596 726	602 670	585 510	550 293	502 187
Innbyggere,	8 202	8 173	8 084	8 020	7 974
Investeringslån pr. innbygger,	72 754	73 739	72 418	68 615	62 978

1 000 kroner.

Rakkestad kommune hadde langsiktige lån på 643,990 millioner kroner ved utgangen av 2017.

Rådmannen viser til note 10 til regnskapet for 2017 – Investeringsprosjekter:

Rakkestad kommune besluttet låneopptak for 2017 i KLP Kommunekreditt.

Aksept på lånetilbudet ble sendt banken 15.11.2017. Som følge av kommunikasjonssvikt mellom kommunen og KLP ble lånet ikke utbetalt før 15.1.2018.

Rådmannen tok problemstillingen opp med Svend-Harald Klavestad i IØKR.

Det ble konkludert som følger:

Som en del av regnskapssaken (2017) vedtar Rakkestad kommunestyre å anvende aktuelle lånemidler til å dekke ufinansiert del av investeringsregnskapet for 2017.

I note 20 til regnskapet og årsmeldingen redegjør rådmannen for de aktuelle momenter i saken.

Rakkestad kommunes låneopptak for 2017, kommer altså som følge av det moment som redegjort for til uttrykk først i regnskapet 2018. Langsiktige lån – som det framgår av tabellen ovenfor – er av den grunn kr. 36 500 000 lavere enn det som er det reelle bildet. Det blir rettet opp i regnskapet for 2018.

Som følge av store investeringer over mange år, er lånegjelden høy både i fylkes- og landsmålestokk.

Høy lånegjeld gir store årlige rente- og avdragsutgifter av disse forpliktelser. Det binder opp ressurser. Kommunens handlefrihet økonomisk og faktisk blir mindre.

Politisk nivå bør være seg bevisst dette momentet.

Lån i Husbanken til videre utlån beløper seg til 47,264 millioner kroner. Det er på samme nivå som i 2016.

Av den langsiktige gjeld er 128,299 millioner kroner – 19,92 prosent – selvfinansiert.

Lån i Husbanken til videre utlån og selvfinansiert gjeld, beløper seg pr. 31.12.2017 til 175,563 millioner kroner totalt. Det utgjør 27,26 prosent av kommunens gjeldsmasse.

Renter og avdrag av 72,74 prosent av de langsiktige lån - 468,438 millioner kroner – dekkes altså over det ordinære driftsbudsjettet og binder opp ressurser som kunne vært brukt til andre formål.

Investeringslån er på 596,726 millioner kroner – noe som utgjør kr. 72 754 pr. innbygger.

Av Rakkestad kommunes langsiktige lån, er 27,93 prosent på løpende vilkår og 72,07 prosent sikret med fastrenteavtaler.

Betingelsene varierer fra ca. 1,1 prosent p.a. til 4,97 prosent p.a. Gjennomsnittlige renter på lån med flytende renter var på 1,79 prosent p.a. og faste renter på 1,41 prosent p.a.

Rentebytteavtalene ligger i intervallet 3,28 prosent p.a. – 4,97 prosent p.a.

Rakkestad kommunes langsiktige gjeld er relativt høy sammenlignet med både Østfoldkommuner og kommunesektoren som en helhet.

Likviditet

For Rakkestad kommune ble likviditeten betydelig svekket fra 2011 – 2015.

Med bra regnskapsresultater i 2015 – 2017 – 27,463 millioner kroner (2017), 22,894 millioner kroner (2016) og 14,223 millioner kroner (2015) – er dette bildet bedre i dag. Midlene har blitt satt av til disposisjonsfondet og er dermed en buffer og reserve mot sviktende inntekter og økende utgifter i en periode.

Det gir kommunen økt stabilitet og soliditet.

Rådmannen påpeker likevel:

- Premieavviket i pensjonsordningene (betalte, ikke utgiftsførte premier) er på 22,011 millioner kroner (25,115 millioner kroner inklusive arbeidsgiveravgift) pr. 31.12.2017.

Det er likviditetssvekkende.

- Langsiktig gjeld er økende og binder opp større deler av kommunens ressurser til renter og avdrag av disse forpliktelsene i en lang horisont.

Det er likviditetsutfordrende.

Fra 2014 har Rakkestad kommune hatt en trekkrettighet på 25 millioner kroner i Marker sparebank. Den gir likviditet til til enhver tid å kunne dekke opp løpende utbetalinger.

Trekkrettigheten har bare sporadisk blitt brukt.

Pensjon

Økonomi

Tekst	2017	2016	2015	2014	2013
Brutto pensjonsforpliktelser,	872 941	836 365	805 798	790 309	725 296
Pensjonsmidler,	731 376	681 793	665 083	629 082	565 031
Netto pensjonsforpliktelser,	141 565	154 572	140 715	161 227	160 265

1 000 kroner.

Rakkestad kommune hadde forpliktelser til pensjonsordninger for ansatte og folkevalgte medlemmer på 872,941 millioner kroner pr. 31.12.2017. Dette er en stigning på 36,576 millioner kroner (4,37 prosent) fra 2016.

Pensjonsforpliktelsene er langsiktig gjeld for kommunen.

Rakkestad kommune hadde samtidig pensjonsmidler pr. 31.12.2017 på 731,376 millioner kroner. Det er en vekst på 49,583 millioner kroner (7,27 prosent) fra 2016.

Pensjonsmidlene er aktiva for kommunen.

Netto pensjonsforpliktelser utgjorde dermed 141,565 millioner kroner pr. 31.12.2017 – noe som gir en reduksjon på 13,007 millioner kroner (8,42 prosent) fra 2016.

Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens Pensjonskasse (SPK) er kommunens «forsikrings-selskaper» på det aktuelle området.

Rakkestad kommune har store forpliktelser – men også store aktiva – knyttet til pensjonsordningene for ansatte og folkevalgte.

Premieavvik

Økonomi

Tekst	2017	2016	2015	2014	2013
Akkumulert premieavvik,	22 011	22 414	21 732	27 235	21 489

1 000 kroner. Eksklusive arbeidsgiver avgift.

Pensjonspremiene varierer fra år til år avhengig av blant annet lønnsutviklingen og den avkastningen som pensjonskassene oppnår på sine investeringer/sin kapital.

Premieavviket har som formål å jevne ut pensjonsutgiftene over år – slik at kommunens pensjons-kostnader er forutsigbare og ikke går ned eller vokser for mye fra år til år.

Når den betalte premie er større enn pensjonskostnaden, oppstår et premieavvik. Det balanseføres, og utgiftsføres deretter i driftsregnskapet over sju år.

I de tilfelle der premie er mindre enn pensjonskostnaden, beregnes også et premieavvik. Det balanse-føres likeledes, og inntektsføres så i driftsregnskapet over sju år.

Rakkestad kommune har forpliktelser i form av premieavvik på 22,011 millioner kroner (eksklusive arbeidsgiveravgift) pr. 31.12.2017. Det gir en framtidig årlig driftsutgift (et gjennomsnitt) på 3,144 millioner kroner fram mot 2025.

Premieavviket er også et likviditetsutlegg for kommunen på 22,011 millioner kroner pr. 31.12.2017.

Etter årsoppgjørdisposisjoner er Rakkestad kommunes disposisjonsfond på 71,622 millioner kroner. Som nevnt var netto premieavvik på 22,011 millioner kroner ved siste årsskifte. Når det tas hensyn til premie-/pensjonsforpliktelsen som ligger i regnskapet, er disposisjonsfondet på bare 49,611 millioner kroner.

Akkumulerte premieavvik utgjør 30,73 prosent av driftsreservene – noe som svekker kommunens finansielle stilling og soliditet vesentlig.

Bildet er det samme for kommunesektoren som helhet.

Saksnr.: 2018/4600
Dokumentnr.: 5
Løpenr.: 79007/2018
Klassering: 510/128
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Rakkestad	Møtedato 16.05.2018	Utvalgssaksnr. 18/10
---	-------------------------------	--------------------------------

Informasjon fra revisjonen

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Informasjonen fra revisjonen tas til orientering.

Rakkestad, 12.04.2018
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

- Status framdrift forvaltningsrevisjon, sortert på kommune

Saksopplysninger

Revisjonen orienterer om sitt arbeid og legger fram framdriftsplan for forvaltningsrevisjonsprosjekter, oppfølgingsrapporter og selskapskontroller 2018-2019.

Det framgår av kontrollutvalgsforskriften § 9 at kontrollutvalget skal påse at kommunen årlig er gjenstand for forvaltningsrevisjon. Videre skal kontrollutvalget påse at kommunestyrets vedtak i behandling av forvaltningsrevisjoner følges opp, jfr § 12. Jfr. § 13 skal kontrollutvalget påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper

For Rakkestad sin del er det i perioden lagt opp til to forvaltningsrevisjoner, og en eierskapskontroll for på denne måten ta igjen for rapporter som ikke er levert i tråd med revisjonsplanen /plan for selskapskontroll.

- Forvaltningsrevisjonsrapport, *Offentlig anskaffelser*, vår 2018
- Forvaltningsrevisjonsrapport, *Sykefravær*, vår 2019
- Selskapskontroll, *Mortenstua, skole IKS*, høst 2018

Vurdering

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta saken til orientering.

Saksnr.: 2018/4600
Dokumentnr.: 4
Løpenr.: 71882/2018
Klassering: 510/128
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Rakkestad	Møtedato 16.05.2018	Utvalgssaksnr. 18/11
---	-------------------------------	--------------------------------

Orienteringssak: Skatteoppkreverens årsrapport/årsregnskap og Skatteetatens kontrollrapport for 2017

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Skatteoppkreverens årsrapport/skatteregnskap og Skatteetatens kontrollrapport for 2017 tas til orientering.

Rakkestad, 04.04.2018
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Vedlegg

- Skatteoppkreverens årsrapport 2017, inkludert skatteregnskap
- Kontrollrapport 2017, fra Skatteetaten, Skatt Øst

Saksopplysninger

Ansvar for revisjonen av skatteregnskapet ligger til Riksrevisjonen. Kontrollutvalget har derfor ingen pålagt, formell oppgave med å behandle skatteregnskapet eller skatteinnfordringen som funksjon. Imidlertid er skatteinnfordring en sentral oppgave for kommunene og det kan derfor være relevant for kontrollutvalget å ha oversikt over kommunens arbeid og status på området.

I likhet med tidligere år har skatteoppkreveren lagt frem årsrapport for hele området. I henhold til instruks plikter skatteoppkrever å gi kommunestyret de opplysninger og oppgaver som er nødvendig for tilsyn med den kommunale forvaltningen. I rapporten vises utviklingstrekk og nøkkeltall med utfyllende kommentarer.

Vurdering

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget tar skatteoppkreverens årsrapport for 2017 og Skatteetatens kontrollrapport for 2017 til orientering.

Vår dato
15. februar 2018

Din dato

Saksbehandler
Mette Schmidt
John Arne Jenssen

800 80 000
skattost@skatteetaten.no
-- --

Din referanse

Telefon
951 10 907
970 70 217

Org. nr:
991733043

Vår referanse
2018/68273

Postadresse
Postboks 9200, Grønland
0134 OSLO

Kommunestyret i Rakkestad kommune
postmottak@rakkestad.kommune.no

Kontrollrapport 2017 vedrørende skatteoppkreveren for Rakkestad kommune

1. Generelt om faglig styring og kontroll av skatteoppkreveren

Skatteoppkreverens ansvar og myndighet følger av skattebetalingsloven og "Instruks for skatteoppkrevere" av 8. april 2014.

Skattekontoret har faglig ansvar og instruksjonsmyndighet overfor skatteoppkreverne. Det betyr at skattekontoret:

- plikter å yte veiledning og bistand i faglige spørsmål
- gjennom mål- og resultatstyring søker å legge til rette for best mulig resultater
- utfører kontroll av skatteoppkreveren

Grunnlaget for skattekontorets styring av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes styring og oppfølging av skatteoppkreverne" av 1. januar 2014. Grunnlaget for skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne er "Instruks for skattekontorenes kontroll av skatteoppkreverne" av 1. februar 2011.

Formålet med kontrollen er å avklare:

- om skatteoppkreveren har en tilfredsstillende intern kontroll for utførelsen av sine gjøremål
- om regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsrapport og årsregnskap er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av innkrevingsarbeidet og oppfølgingen av restansene er i samsvar med gjeldende regelverk
- om utførelsen av arbeidsgiverkontrollen er i samsvar med gjeldende regelverk

2. Om skatteoppkreveren

Sum årsverk i henhold til skatteoppkreverens årsrapporter:

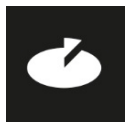
Antall årsverk 2017	Antall årsverk 2016	Antall årsverk 2015
1,9	1,9	1,9

Skatteoppkreveren opplyser i sin årsrapport at skatteoppkreverkontoret er sårbart med kun to ansatte.

Postadresse
Postboks 9200 Grønland
0134 Oslo
skattost@skatteetaten.no

Besøksadresse
Se www.skatteetaten.no eller
ring gratis 800 80 000
Org. nr: 991733043

Sentralbord
800 80 000
Telefaks
22 17 01 21

3. Måloppnåelse

Skatte- og avgiftsinngang

Skatteoppkreverens frist for avleggelse av årsregnskapet og årsrapporten er 20. januar 2018. Skattekontoret har mottatt disse innen fastsatt frist.

Årsregnskapet for Rakkestad kommune viser per 31. desember 2017 en skatte- og avgiftsinngang¹ til fordeling mellom skattekreditorene (etter fradrag for avsetning til margin) på kr 810 086 629 og utestående restanser² på kr 15 046 109. Ingen av de forannevnte restansene er berostilt.

Innkrevingsresultater

Tabellen viser innkrevingsresultatene per 31. desember 2017 for Rakkestad kommune:

	Resultatkrav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2017 (i %)	Innbetalt av sum krav 2016 (i %)	Innbetalt av sum krav for regionen 2017 (i %)
Restskatt personlige skattytere 2015	96,50	97,37	96,44	95,48
Forskuddstrekk 2016	100,00	100,00	100,00	99,97
Forskuddsskatt personlige skattytere 2016	99,50	99,70	99,73	99,25
Forskuddsskatt upersonlige skattytere 2016	100,00	100,00	100,00	99,97
Restskatt upersonlige skattytere 2015	99,00	99,84	98,67	98,37
Arbeidsgiveravgift 2016	100,00	99,93	99,97	99,87

Resultater for arbeidsgiverkontrollen

Resultater for skatteoppkreverkontoret per 31. desember 2017 viser følgende i henhold til skatteoppkreverens resultatrapportering:

Antall arbeidsgivere i kommunen/ kontrollordningen	Minstekrav antall kontroller (5 % av arbeidsgiverne)	Antall utførte kontroller i 2017	Utført kontroll 2017 (i %)	Utført kontroll 2016 (i %)	Utført kontroll 2017 region (i %)
354	18	5	1,4	2,2	4,6

Arbeidsgiverkontrollen utføres ikke i et tilstrekkelig antall da det er utført 1,4 % kontroller mot et krav på 5 %.

4. Skattekontorets kontroll av skatteoppkreveren

Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverne i regionen utføres i henhold til en årlig plan, hvor behovet for kontroll av områdene skatteregnskap, innkreving og arbeidsgiverkontroll vurderes overordnet for hver skatteoppkrever. Samtlige områder vil derfor nødvendigvis ikke bli kontrollert hvert år.

Skattekontoret har for 2017 utført kontorkontroller av skatteoppkreveren for området skatteregnskap.

Det er ikke gjennomført stedlig kontroll i 2017.

Skatteoppkreverens overordnede internkontroll

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at skatteoppkreverens overordnede interne kontroll i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk.

¹ Sum innbetalt og fordelt til skattekreditorene

² Sum åpne (ubetalte) forfalte debetkrav

Regnskapsføring, rapportering og avleggelse av årsregnskap

Basert på de kontrollene som skattekontoret har gjennomført, anser vi at regnskapsføringen, rapporteringen og avleggelsen av årsregnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med gjeldende regelverk og gir et riktig uttrykk for skatteinngangen i regnskapsåret.

5. Skattekontorets oppfølging av skatteoppkreveren

Skattekontoret har avholdt oppfølgings- og styringsmøte med skatteoppkrever 30. august 2017. Tema for møtet var blant annet generelle forhold vedrørende ressursituasjonen, måloppnåelse og samarbeidet med Skatteetaten.

Vennlig hilsen

Cathrine Sjong Bakken
avdelingsdirektør
Skatt øst

Bente Midthjell
underdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

- Kontrollutvalget for Rakkestad kommune
- Rådmann/administrasjonssjef for Rakkestad kommune
- Skatteoppkreveren for Rakkestad kommune
- Riksrevisjonen

Organisering
Skatteoppkrever
Arbeidsgiverkontroll
Innforing

Margin
Skatteregnskap
Skattemenging

Årsrapport

2017

Skatteoppkreveren i Rakkestad kommune

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet	3
1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse	3
1.2 Internkontroll	4
1.3 Skatteutvalg	4
1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen	4
2. Skatteregnskapet	4
2.1 Avleggelse av skatteregnskapet	4
2.2 Vurdering av skatteinngangen	4
2.3 Margin	5
3. Innføring av krav	5
3.1 Restanseutviklingen	6
3.2 Innføringens effektivitet	7
3.3 Særnamskompetanse	9
4. Arbeidsgiverkontroll	9
4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen	9
4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller	9
4.3 Resultater fra kontrollene	9
4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten	9
4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører	10
4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak	10

1. Generelt om skatteoppkreverens virksomhet

Skatteoppkreverne skal i henhold til Skatteoppkreverinstruksen § 2-9 nr. 1 utarbeide en årsrapport i samsvar med retningslinjer gitt av Skattedirektoratet. I henhold til § 3-3 nr. 2 skal skatteoppkreveren også utarbeide et årsregnskap som vedlegges årsrapporten.

1.1 Skatteoppkreverkontoret – organisering, ressurser og kompetanse

Organisering

Skatteoppkreverkontoret er organisert under økonomiavdelingen, og består av skatteoppkrever og regnskapskontrollør. Skatteoppkrever er faglig leder med økonomisjefen som nærmeste overordnede pr. 31.12.17.

Skatt øst er kontorets faglige overordnede. Skatteoppkreveren rapporterer til skattekontoret pr. 31. mai og pr. 30. september i tillegg til hovedrapporteringen pr. 31. desember.

Ressurser

For 2017 er det 1,9 årsverk ved skatteoppkreverkontoret som benyttes til skatteoppkreverfunksjonen.

Tabellen viser ressursbruk ved skatteoppkreverkontoret, fordeling av årsverk per område

	Årsverk	%-andel fordelt
Skatteregnskap	0,3	16 %
Innføring	0,7	37 %
Arbeidsgiverkontroll	0,7	37 %
Administrative oppgaver	0,2	10 %
SUM	1,9	100 %

Vurdering av ressursituasjon og kompetanse

Skatteoppkreverkontoret har tre stillingshjemler. Bemanningen var 1,9 årsverk pr. 31.12.17.

Skatteoppkrever jobber for tiden i 90 % stilling og regnskapskontrollør i 100 % stilling.

Vi har god kompetanse på alle fagområdene.

Skatteoppkreverkontoret er sårbart med kun to ansatte, spesielt ved sykdom og ferieavvikling. I forhold til innbyggetallet i kommunen, har kontoret få årsverk sammenliknet med andre skatteoppkreverkontor.

Skatt øst tilbyr ulike kompetanse tiltak for skatteoppkreverne. I tillegg tilbyr de lokale fagmøter med skatteoppkreverne.

1.2 Internkontroll

Gjeldende fullmakter er gjennomgått, samt tilgang til aktører og rollesett. Vi er et lite kontor som samarbeider om mange arbeidsoppgaver. Det er ikke oppdaget svikt i rutiner på kontoret.

1.3 Skatteutvalg

Kontoret hadde ingen saker til skatteutvalget i 2017.

1.4 Skattekontorets kontroll av skatteoppkreverfunksjonen

Skattekontoret har ikke gjennomført stedlig kontroll av skatteoppkreverfunksjonen i 2017.

2. Skatteregnskapet

Skatteoppkreverens arbeid med skatteregnskapet innebærer regnskapsføring, regnskapsavleggelse, behandling av inn- og utbetalinger, krav, periodisk oppgjør og fordeling til skattekreditorene.

2.1 Avleggelse av skatteregnskapet

Skatteoppkreveren bekrefter at skatteregnskapet for 2017 er ført, avstemt og avlagt i samsvar med gjeldende forskrifter og retningslinjer, jf. Instruks for skatteoppkrevere av 8.april 2014 § 3-3 nr. 2.

2.2 Vurdering av skatteinngangen

Det vedlagte årsregnskapet viser skatteinngangen for regnskapsåret 2017.

Total skatte- og avgiftsinngang i forhold til foregående regnskapsår

Den totale skatteinngangen i 2017 var kr 810 086 629.

Den totale skatteinngangen i 2016 var kr 814 563 970.

Dette er en reduksjon i den totale skatteinngangen på kr 4 477 341 og 0,55 %

Kommunens andel av skatteinngangen i regnskapsåret

Kommunens andel av skatteinngangen i 2017 var kr 194 656 213.

I 2016 var kommunens andel kr 193 283 911.

Dette gir en økning på kr 1 372 302 kr og 0,7 %

Det var en liten økning i kommunens andel av skatteinngangen fra 2016 til 2017. Dette er noe lavere enn vekstanslaget i revidert nasjonalbudsjett for 2017 som var 1 % for kommunene.

Forskuddstrekk fra arbeidsgivere utgjør hovedtyngden av skatteinntektene. I 2017 er forskuddsskatt fra personer noe lavere enn i 2016 mens forskuddstrekket fra arbeidsgivere var noe høyere. Dette kan bety at noen skattytere har sluttet med næring og blitt vanlig lønnsmottakere.

Innbetalt restskatt fra personer er tilnærmet lik for 2016 og 2017.

Fordelingstall til skattekreditorerne

Inntektsår	Skatteordning	Versjon	Versjonsdato	Kommune
2017	Forskuddspliktige	F	21/03/2017	31,11
2017	Renter og gebyr	F	21/03/2017	31,11
2016	Forskuddspliktige	K	28/11/2017	30,90
2016	Renter og gebyr	K	28/11/2017	30,90

2.3 Margin

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal skatteoppkrever holde tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal brukes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

Tabellen under viser marginavsetning for inntektsårene 2016 og 2017.

	per 31.10.2017 (inntektsåret 2016)	per 31.12.2017 (inntektsåret 2017)
Innstående margin	2 638 255	0
For mye avsatt margin	2 638 255	
For lite avsatt margin		
Prosentisats	10	

Kommentarer til marginavsetningen

Det er avsatt for mye margin for inntektsåret 2016. Det som er igjen av avsetning for ett år gjøres opp (tilbakeføres) til skattekreditorerne i november fastsettelsesåret.

Gjeldende prosentisats synes å være noe lav, men ikke vesentlig for lav. Marginavsetningen vurderes på nytt 31.10.18.

3. Innføring av krav

I henhold til skatteoppkreverinstruksen § 4-3 skal innføring iverksettes uten unødig opphold etter forfall, og gjennomføres etter en helhetlig vurdering. Ved vurdering av innføringstiltak skal skatteoppkreveren legge avgjørende vekt på tiltak som enkeltvis eller samlet bidrar til at oppgjør kan skje hurtig og effektivt, samtidig som det overfor skyldner blir utvist den hensynfullhet og varsomhet som forholdene tillater.

3.1 Restanseutviklingen

Totale restanser og berostilte krav

Tabellen viser totale restanser og berostilte krav for 2017 og 2016, samt ending fra i fjor for restanse og berostilte krav.

Skatteart	Restanse 31.12.2017	Herav berostilt restanse 31.12.2017	Restanse 31.12.2016	Herav berostilt restanse 31.12.2016	Endring i restanse Reduksjon (-) Økning (+)	Endring i berostilt restanse Reduksjon (-) Økning (+)
Sum restanse pr. skatteart	15 046 109		13 237 716		1 808 393	
Arbeidsgiveravgift	695 764		439 471		256 296	
Artistskatt						
Finansskatt						
Forsinkelsesrenter	281 289		247 648		33 641	
Forskuddsskatt						
Forskuddsskatt person	2 591 631		2 666 339		-74 708	
Forskuddstrekk	610 204		357 879		252 325	
Gebyr						
Innfordringsinntekter	390 877		386 249		4628	
Inntekt av summarisk fellesoppgjør						
Kildeskatt						
Restskatt	92 971		229 445		-136 474	
Restskatt person	9 848 804		8 907 610		941 194	
Tvangsmulkt	534 569				534 569	
Sum restanse diverse krav						
Diverse krav			3075		-3075	
Sum restanse pr. skatteart inkl. diverse krav	15 046 109		13 237 716		1 808 393	

Kommentarer til restansesituasjonen og utviklingen i restanser

Den totale skatterestansen har økt med 1 808 393.

Den største økningen er det i restskatt person, som har økt med kr 941 194 siden 2016.

Økning i restanse restskatt person skyldes store ilagte restskatter for 2016. En skattyter har fått endret fasissettelsene sine for flere år etter et bokettersyn og restskattene er på til sammen kr 600 000.

En skattyter har fått en restskatt på kr 233 000 for inntektsåret 2016 og fire personer har fått mer enn kr 100 000 i restskatt for 2016. Disse kravene vil det ta lang tid å innkreve. Kravene hadde sent forfall, noen 20.12.17. Alle kravene er sikret ved at utleggsforretning er avholdt.

Forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift har en økning på til sammen kr 508 000. To arbeidsgivere skylder kr 500 000 i forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. Den ene arbeidsgiveren er under konkursbehandling, og det er usikkert om beløpene lar seg innkreve. Hos den andre arbeidsgiveren vil det også bli vurdert konkursbegjæring.

Tvangsmulkt ble innført i 2017, og vi hadde ingen restanser på dette i 2016. Økning i restanse utgjør derfor kr 534 569 i ubetalt tvangsmulkt. Dette er tvangsmulktter som hovedsakelig gjelder manglende levering av skattemelding for personer og selskaper. Noen av tvangsmulktene som gjelder selskaper er påklaget og kan være feil ilagt.

Restanser eldre år

Tabellen viser totale restanser eldre år og restansene på restskatt person for de samme årene.

Inntektsår	Sum restanse (debet)	Herav skatteart "Restskatt – person"
2015	1 222 495	981 508
2014	1 616 549	1 193 276
2013	1 378 820	1 142 171
2012 – 19XX	6 167 226	-----

Kommentarer til restanser og restanseoppfølgingen for eldre år

Restansene på restskatt person eldre år består for det meste av store skjønnfastsettelse pga manglende innleverte skattemeldinger. Dette er skattytere som ikke eier formuesgoder som kan sikre kravene. Mange er uten fast inntekt eller ytelser fra Nav. Det er ikke rom for utleggstrekk i lønn eller andre ytelser.

Mange næringsdrivende har forskjellige oppdragsgivere, slik at det kan være vanskelig å sende utleggstrekk. De er parter med inntet til utlegg, begjært og åpnet konkurs fra en til flere ganger.

Skattyterne som har de største restansene er vanskelig å få tak i, og de fleste har ingen interesse av å søke skattehjelpen for å få endret likningene eller å gjøre opp for seg. Kontoret går gjennom restanselistene en gang i året.

Skatteoppkrever har gjennomgått rapporten "Restanseliste – forelda krav" dato t.o.m. 31.12.2017.

Antall krav som var foreldet pr. 31.12.2017: 0

Samlet beløp på krav som var foreldet pr. 31.12.2017: 0

3.2 Innfordringens effektivitet

Skattearter	Resultat Rakkestad	Resultatkrav for Rakkestad	Resultatkrav for region Skatt øst
Forskuddstrekk 2016	100 %	100 %	99,9 %
Totalt innbetalt			
Forskuddsskatt person 2016 totalt innbetalt	99,7 %	99,5 %	98,8 %
Restskatt upersonlig	99,8 %	99 %	99 %

2015 totalt innbetalt			
Arbeidsgiveravgift	99,9 %	100 %	99,8 %
2016 totalt innbetalt			
Restskatt personer			
2015 Innfordret	67,8 %	70 %	63 %
Restskatt personlig			
2015 total innbetalt	97,4 %	96,5 %	93,5 %
Forskuddsskatt			
upersonlige 2016	100 %	100 %	99,9 %

Vurdering av resultatet pr. 31.12.2017

Alle resultatmålene er oppnådd med unntak av innfordret restskatt for 2015. Totalt innbetalt for dette året er imidlertid bedre enn resultatmålet, noe som får innvirkning på krav innfordret. Vi har noen skattytere som har store restskatter som er vanskelig å kreve inn. Alle kravene er sikret ved utleggsforretning og utleggstrek.

Kontoret har sendt to konkursbegjæringer hvor konkurs ble åpnet hos begge saksøkte. Dette gjaldt to personer som driver enkelmannsforetak.

Vurdering av sammenheng mellom aktivitet og resultat

God arbeidsinnsats gir gode resultater, og nærhet til skattyterne gir god oversikt slik at vi kan være tidlig på banen for å sikre kravene med utlegg.

Kontoret har sendt 103 varslar om utleggsforretning til 76 skyldnere, hvorav 91 utleggsforretninger er avholdt.

Dette utgjør kr 183 649 i gebyrinntekter til kommunen.

Det er avholdt noen færre utleggsforretninger i 2017 enn i 2016. Grunnen til dette er at kontoret har valgt å gjennomføre andre innfordrings tiltak mot enkelte skyldnere, blant annet utleggstrek til arbeidsgivere.

Alle utleggsforretninger blir vurdert ca. to uker etter at de er avholdt. Vi vurderer da videre innfordrings tiltak som tvangsdekning, utleggstrek og konkurs.

Kontoret samarbeider med skatt østr dette særlig samarbeid i tyngre innkrevingssaker, hvor det er hensiktsmessig å utveksle informasjon eller behov for å samkjøre innfordringen.

Skatteoppkrevers eventuelle tiltak for å bedre effektiviteten i innfordringen

Omtale av spesielle forhold

Skatteoppkreverkontoret er sårbart med kun to ansatte, spesielt ved sykdom og ferieavvikling. I forhold til innbyggertallet i kommunen, har kontoret få årsverk sammenliknet med andre skatteoppkreverkontor.

Kontoret har imidlertid lite fravær og sykdom, noe som gjør at vi allikevel når våre mål på innfordring.

Resultatmålet for arbeidsgiverkontroll er ikke nådd for 2017.

Skatteoppkreverkontoret har tre stillingshjerner. Bemanningen var 1,9 årsverk pr. 31.12.16.

3.3 Særnanskompetanse

Skatteoppkrever har særnanskompetanse, og det er viktig og nødvendig for en effektiv innføring. Det gir også kommunen gebyrinntekter.

4. Arbeidsgiverkontroll

4.1 Organisering av arbeidsgiverkontrollen

Skatteoppkreverkontoret har en regnskapskontrollør i 100 % stilling. Kontoret deltar ikke i en interkommunal samarbeidsordning. Kontoret bruker saksbehandlerverketøyet KOSS.

4.2 Planlagte og gjennomførte kontroller

Antall planlagte kontroller for 2017 var 17. Dette utgjør 4,8 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunen.

Antall gjennomførte kontroller i 2017 var fem. Dette utgjør 1,4 % av totalt antall opplysningspliktige i kommunen. Antall gjennomførte kontroller i 2016 var ni.

4.3 Resultater fra kontrollene

Det er avholdt to formalkontroller og tre avdekkingskontroller.

Endring i inntektsgrunnlag i kr (hvv. endringsforslag og egenretting/a-melding)	1 385 454
Endring i grunnlag arbeidsgiveravgift i kr (endringsforslag og egenretting av opplysningspliktige)	749 543

130

4.4 Vurdering av kontrollaktiviteten

Kontoret har ikke oppnådd resultatkravene for arbeidsgiverkontroll.

Skatteoppkreverkontoret har med kun to ansatte et lite fagmiljø rundt kontrollarbeidet. I perioder med ferieavvikling osv, er det nødvendig at regnskapskontrolløren har andre arbeidsoppgaver for å få den daglige driften til å gå rundt. Arbeidsgiverkontrollen i Rakkestad har høy prioritet.

Skatteoppkreverkontoret har i hele 2017 benyttet seg av saksbehandlingsverktøyet KOSS når det gjelder arbeidsgiverkontrollen. KOSS krever fortsatt litt mer resurser/tid til planlegging og gjennomføring av kontrollene.

Skatteoppkreverkontoret har brukt en del ressurser i forbindelse med veiledning og oppfølging av opplysningspliktige i a-ordningen.

I tillegg har kontoret noen forsinkelser i kontrollsakene pga manglende tilbakemelding fra arbeidsgivere, disse blir forskjøvet til neste år.

4.5 Samarbeid med andre kontrollaktører

Rakkestad skatteoppkreverkontor samarbeider ikke med andre kontorer når det gjelder arbeidsgiverkontroll.

4.6 Gjennomførte informasjons- og veiledningstiltak

Kontoret har i 2017 hatt direkte kontakt med flere opplysningspliktige for å veilede og informere om a-ordningen. Hvor mange og hvor mye tid som er brukt er vanskelig å tallfeste pga varierende behov for informasjon og veiledning hver enkelt har hatt.

Det var 56 nye opplysningspliktige i kommunen i 2017.

Sted/dato:

Rakkestad, 19.1.18

Skatteoppkreverens signatur

Vedlegg:

Årsregnskapet for 2017

Vedlegg til årsregnskapet

Arvsregnskap for Rakkestad kommune for regnskapsåret 2016
Avlagt etter kontantprinsippet

	Valgt år	Forrige år
Likvider	58 567 181	59 720 693
Ubetalte krav	0	0
Skyldig skattekreditorene	-3 902 572	-6 095 777
Skyldig andre	-45 865	-51 637
Innestående margin	-54 618 744	-53 573 278
Udisponert resultat	0	0
Sum	0	0
Arbeidsgiveravgift	-154 792 835	-142 967 535
Finansskatt lønn	0	
Kildeskatt mv - 100% stat	-1 560	-58 183
Personlige skatteytene	-620 692 567	-631 392 673
Tvangsmulkt	-342 998	-9 840
Upersonlige skatteytene	-34 024 918	-39 273 697
Renter	-332 669	-879 219
Innfordring	100 918	17 177
Sum	-810 086 629	-814 563 970
Fordelt til Folketrygden - arbeids giveravgift	154 792 836	142 967 534
Fordelt til Folketrygden - medlemsavgift	182 683 783	186 054 226
Fordelt til Fylkeskommunen	41 133 658	41 247 011
Fordelt til kommunen	194 656 213	193 283 911
Fordelt til Staten	236 820 140	251 023 949
Krav som er ufordelt	-1	1
Videresending plassering mellom kommuner	0	-12 662
Sum	810 086 629	814 563 970
	0	0
Sum totalt	0	0

Rakkestad, 19.1.18

 Skatteoppkreverens signatur

Vedlegg til årsregnskapet for 2017

Årsregnskapet er avlagt etter kontantprinsippet. Årsregnskapet viser skatter og avgifter mv som er innbetalt i løpet av regnskapsåret.

Innbetalte skatter og avgifter mv er fordelt til kommunen, fylkeskommunen, folketrygden og staten (skattekreditorerne), etter gjeldende fordelingsstall.

Sumlinjene i årsregnskapet:

- **Likvider**

Likvidene i skatteregnskapet består av bankbeholdning for skatt og eventuelt kontantbeholdning.

- **Skyldig skattekreditorerne**

Fordelingsoppgjøret til skattekreditorerne for desember, står som gjeld i balansen pr. 31.12. Skatteoppreveren skal utbetale fordelingsoppgjøret til skattekreditorerne senest 10. januar.

Dersom dette er et positivt beløp, har skatteoppreveren en fordring på skattekreditorerne. Skattekreditorerne skal innbetale dette beløpet til skatteoppreveren senest 20. januar.

- **Skyldig andre**

Dette beløpet består av uidentifiserte og uplasserte innbetalinger, som ikke er fordelt til skattekreditorerne pga mangelfull informasjon fra den som innbetaler.

- **Innstående margin**

Ved hvert periodiske oppgjør i inntektsåret og de seks første månedene i året etter inntektsåret skal det holdes tilbake en bestemt prosent av innbetalt forskuddstrekk og forskuddsskatt som margin. Marginen skal nyttes til oppgjør med skattytere som får til gode skatt ved avregning.

- **Udisponert resultat**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

- **Innbetalte skatter og avgifter, Renter, Innforring**

Dette beløpet er innbetalt arbeidsgiveravgift, finansskatt, forskuddstrekk fratrukket marginavsetning, forskuddsskatt for personlige og upersonlige skattytere, restskatt og overskytende forskudd for personlige og upersonlige skattytere, kildeskatt, tvangsmulkt samt renter og gebyrer.

- **Fordelt til skattekreditorerne**

Dette er innbetalte skatter og avgifter, renter og gebyrer som er fordelt til skattekreditorerne i henhold til gjeldende fordelingsstall.

- **Krav som er ufordelt**

Dette skal være et lite beløp som skyldes øreavrunding i skatteregnskapssystemet.

- **Videresending plassering mellom kommuner**

Dette gjelder innbetalinger i mellomregning med andre kommuners skatteregnskap.

Saksnr.: 2018/4600
Dokumentnr.: 3
Løpenr.: 68854/2018
Klassering: 510/128
Saksbehandler: Anita Rovedal

Møtebok

Behandlet av Kontrollutvalget Rakkestad	Møtedato 16.05.2018	Utvalgssaksnr. 18/12
---	-------------------------------	--------------------------------

---

Eventuelt

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak:

Saken legges fram uten forslag til vedtak.

Rakkestad, 27.03.2018
Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS